Reuerendissimi in christo patris ⁊ dñi/dñi hugonis ⁊c. Cardinal' Postilla sup Epl'am primã ad Corinthios Incipit ¶ Ca. I

Paulus vocatus apl's ⁊c. Pręcedẽtem epl'am scp̄sit apl'us ad potẽtes ⁊ supbos/scz romanos: monẽs eos ad concordiam ⁊ charitatẽ/quę charissima est inter potẽtes: Hãc secũdã scribit ad sapiẽtes: id ẽ ad corinthios monẽs eos ad vnitatẽ sensus ⁊ hũilitatẽ quę charissima ẽ inť sclolos. Vñ.j.iiij.d. Veniã ad vos cito si dominꝰ voluerit ⁊ cognoscã non sm̃onẽ eoꝝ qui inflati sũt: ꝓ ꝗtutẽ. Hi errabãt i trib' sacramẽt': scz i baptismo ⁊ doctrina eiꝰ: de quo agitur vsq̃ ad q̃ntũ capitulũ. Itẽ in matrimonio ⁊ causis eiꝰ: de quo agitur a q̃nto capitulo vsq̃ ad octauũ. Itẽ i eucharistia ⁊ cibo spũali: de quo agitur ab octauo capitulo vsq̃ ad duodecimũ. Itẽ errabant in vnitate sensus ꝑ schismata quę faciebãt: de quo agitur a duodecimo capitulo vsq̃ ad q̃ntũdecimũ. Item errabant in resurrectiõe mortuoꝝ ꝗ quo agitur in q̃ntodecimo capitulo. Itẽ i sextodecimo agit ꝗ elemosynis ꝑ q̃s peccata redimunť sicut dicit Danie'.iiij.e. Et sic ista totalis epl'a diuiditur in sex ꝑtes: In prima agit de errore baptismi. In secũda de errore matrimonij. In tertia de errore corporis christi: In quarta de schismatib' ⁊ discordijs. In quita de errore resurrectionis christi. In sexta de elemosynis faciẽdis. Pria ꝑs ꝓtinet q̃ttuor capitula. In ꝑmo remouet errorẽ baptismi. Et diuidi/tur hoc capitulũ in q̃ttuor partes. In ꝑma agit gratias ꝓ bonis qui nõ erant subuersi. In secũda culpat cõtẽtiões de baptistis: ibi/ Obsecro aũt vos. Et i hac ꝑte iducit q̃ttuor ad remouendas illas cõtentiões. Prima est ab vnitate capitis cum dicẽ: Diuisus ẽ christ'. Secũda ab vnitate rei sacramẽti: ibi/ Nũ ad paul' crucifix'.q.d.non: Nõne passio christi vna est: q̃ ⁊ sacrmentũ eiꝰ id est baptismus: ergo ecclia vna est: ergo habet vnũ caput. Tertia ẽ a forma sacramẽti: ibi/ Aut i nomine pauli bapiçati est'.q.d. nõ: ergo vna est forma baptismi: ergo sacramẽtũ baptismi vnũ est: ⁊ inde vt prꝰ: Quarta est q̃si ab oppositis: ibi/ Non enim misit ⁊c. In qno innuit q̃ aliij missi sunt ad baptiçandũ: Sed ꝓstat q̃ auctor baptismi nõ est missus: ergo ipsi nõ sunt auctores siue caput baptismi: q̃ est tm̃ vnum caput ecclesię. Postea incipit tertia pars in qua ꝓcurit elatos de sapiẽtia seculari: ibi/ Verbũ crucis. In q̃rta humiliat nos mittẽdo ad memoriã patrũ spiritualiũ q̃ fuerũt piscatores ⁊ idiotę: ibi/ Videte enim vocationẽ vestrã Pręmittit aũt apl'us salutationem in qua nomẽ dignitat' suę ꝓponit eo q̃ viluerat apud eos. Dicit ergo: a ¶ Paulus vocat' ⁊c. Paul'. i. modicus: cõtra supbos ⁊ elatos. b ¶ Vocatus/cõtra intrusores. Heb. v.a. Nec quisq̃ sumit sibi honorẽ. c ¶ Apostolus: ꝓtra eos quos deus nõ mittit. Hiere. xxiij.d. Ego nõ mittebã eos ⁊ ipsi currebãt. Vel/ Vocatus apl'us: id ẽ electus in apostolũ: Vel antonomasice dictꝰ apostolus/sicut dauid ꝓpha. d ¶ Christi: cõtra hypocritas q̃ sũt apostoli sui: ⁊ ꝓtra ambitiosos qui sunt apl'i baal: ⁊ ꝓtra duros p̃dicatores: Christ'ꝰ enim interp'tať vnctꝰ: in q̃ mãsuetudo significatur. e ¶ Jesu: contra curiosos qui non q̃runt salutẽ aiarũ sed admirationẽ audientiũ. f ¶ Per volũtatẽ dei/non cõtra/sicut pseudo: Al'/ Per volũtatẽ dei/nõ per ꝑces hoim. Itẽ/ Per volũtatẽ dei/approbatiõis nõ pmissionis: ꝓtra illos qui mittunť in ira dei: Osee.xiij.c. Dedi eis regẽ in furore meo: Et ꝗ fit q̃ſq̃ ꝓter pctã subditoꝝ. Vñ.ij. Timoth.iiij.a. Erit enim tps cũ sanã doctrinã nõ sustinebũt: sz ad sua desideria ⁊c. Et nota q̃ ter dicẽ se fuũ: Ro.j.a. Phil'.j.a. Titũ.j.a. Docens potentes humiliari: hic dicit se apostolũ: docẽs sapiẽtes non debere ociari: sed discurrere ⁊ mitti. Prouerb.vj.a. Fili si spoponderis ꝓ amico tuo: defixisti apud extraneũ manũ tuã: illaqueatus es ꝓbis oris tui ⁊ capt' ꝓprijs sermonib': Fac q̃ qꝗ dico fili mi ⁊ temeriꝑm libera: discurre ⁊ festina ⁊c. Sed sapiẽtes nostri dormiũt sicut legit ꝗ dño Marci.iiij.d. Facta ẽ ꝓcella magna ⁊c. ⁊ dicũt ei magister nõ ad te ꝓtinet q̃ pimus: Dñs aũt tũc liberauit eos: ꝓ iã videť non ꝓtinere ad ꝓlatos q̃ ꝗbditi peant. g ¶ Et sosthenes: Iste erat corinthi' q̃ schisma eoꝝ nũciauit apl'o ⁊ ꝓpalauit vt apponeret ꝓ filiũ. h ¶ Frať: iõ diligendus. In hoc reddit eis eũ amabilẽ. q.d. nõ ex odio vel malicia mihi nunciauit: sed ex fraterna charitate quã habebat ad vos. Paul' inquã ⁊ sosthenes supple scribũt hãc epl'am: i

a b c d e f g h i k l m n o p q

Paulus vocat' apl'us christi iesu ꝑ voluntatẽ dei ⁊ sosthenes frater ecclię dei q̃ ẽ corinthi: Sanctificatis in christo iesu vocatis sctis cũ omnib' qui invocant nomen dñi nostri iesu christi i omni loco ipsoꝝ ⁊ nr̃ô.

¶ Ecclię dei q̃ ẽ corinthi: Corinth' interp'tať vrban'/ vt ozik ipe siue administratio reipublicę. Sz q̃ qdã ꝗ istis iã deuiauerãt a fide: qdã ad min' ceciderant a charitate/ alij stabãt i vtroq̃ꝝ: ꝓpť ꝗ subdit: k ¶ Sanctificatis: in baptismo. l ¶ In christo. ꝑ christũ: cuiꝰ passio vim dedit baptismo. m ¶ Vocatis: electis. n ¶ Sanctis: ad ꝗ vt eẽnt sancti: Electi specialiť vocãt scti. Sz aliud est vocari/ ⁊ aliud esse. Vel/ Vocati sctis. i. q̃ vocati sũt ꝑ p̃dicatores ⁊ de inde sũt scti. Al'/ Sctis. i. lege'. ad Fuinũ dei more religiosoꝝ. Et ñ tm̃ his/ ꝗ his/ o Cũ omnib' q̃ invocãt: ad hoc qꝗ intus habeãt vel intus habitũ ozãt ꝑ interioribꝰ augẽdis ⁊ cõseruandis Ro.x.c. Omnis qui invocauerit nomẽ dñi saluus erit. i. in se vocat nõ tm̃ in alios. p ¶ Loco ipoꝝ: ꝓtinẽte ad eos. q.d. oibus suffraganeis eoꝝ. q ¶ Et nostro. quia cõmissa erat alia prouicia p̃dicationi suę.

Gratia vobis:

a ¶ Paul' apl's ⁊c. Achaici. Achaia ẽ ꝑs grecię: Per ãnum vnũ ⁊ mẽses sex. Act' xviij.d. ⁊ i epheso ꝑ biẽnium Act' xix.b. Et ꝗ discurrẽtes. Subuersi a fide. Scidẽtes/ponẽtes placita. Ex ministroꝝ meritť In hac hęresi adhuc sũt catharoe dicẽtes sacerdotẽ q̃ ẽ i mortali nõ ꝓficere neq̃ alia sacramẽta posse celebrare. Maioris vsus. i. vtilitatis ⁊ fructus. Terrena ꝑbia. Col'.ij.a. Hoc dico vt nemo vos decipiat i sublimitate sm̃onis.j.eodẽ.c. Sub noie christi: q̃ se christianos ꝓfitebãť tm̃ ibuebãť doctrinis q̃s putabãt eẽ ꝗ doctria christi cũ ñ eẽnt. Inflati.j.iiij.b. Fornicatorẽ.j.v.a. Et sumť large q̃ ille icestuosus erat eo q̃ tenebat nouercã suã: vt dicit hic. Glo. ⁊ ibi text'. Inť se patiebãť/cũ eẽt notori'. Ex ꝗ aũt pz q̃ peccat mortaliť q̃ ẽ cũ aliq̃ notorio si põt eũ expellere: Aliqñ arguẽs.ij. Timoth.iiij. a. Argue obsecra increpa: Celebre. i. valde notũ. Gratias agit.j.eodẽ. Retrahit eos ab amore krenę sapię.j.ij. vsq̃ ad q̃ntum capitulũ. Sz videť q̃ male: q̃ Eccli.j.a. Omis sapia a dño ꝑdo est: q̃ omis sapiẽtia est bonũ: q̃ ea amare ẽ bonũ: q̃ ex quo bonũ ẽ/bonũ ẽ eã velle sibi: ꝓ idẽ ẽ amare ⁊ sibi velle: q̃ bonũ ẽ amare sapiam krenã. Sz ꝗ sup illõ Col'.ij.a. In q̃ sũt oẽs thesauri ⁊c. Glo loqť de terrena sapia. Hęciõ dispecta sunt a nr̃is: q̃ nihil ad salutẽ ꝓtinet: licz magis in errorẽ: ⁊ a dꝑo remouent: q̃ malũ est amare eam. Sol'. Terrena sapia qſq̃ dicitur scia quã habemꝰ de naturis rerꝝ ⁊ rõnib' earꝝ: hęc bona ẽ: ⁊ de tali loqť apl's ad Col'. q̃ tm̃ hmõi scietijs ꝓplicať cor hois: viri scti vitãt eas: non q̃ mali sint. Ad illõ q̃ mittant in errorẽ: hoc dicẽ ñ causaliť ꝓ occasionaliť: q̃ qſq̃ accidit q̃ hõ doctꝰ in his ꝓpis nimis innittiť: ⁊ iterꝝ q̃ plãcẽt hoib'/ retrahũť a cogitationib' de deo: nõ sedť q̃ licet sic mittãt i errorẽ q̃ sint male. Itez sapia krena qſq̃ dꝗ elatio krenozũ: sm̃ ꝗ opponť dono scię: ⁊ mala ẽ ꝗ quo Ro. viij.a. Sapia carnis mors est ⁊ ꝗ mõ malũ est amare sapiam krenã. Ad illõ: Omis sapia a dño deo ẽ: intelligitur de sapia q̃ ꝓsistit in cognitiõe nõ de illa q̃ est in elatione: Q̃z autẽ hic dꝗ: Retrahit eos ab amore krenę sapię/ intelligiť de vtraq̃: ꝓ simplicť ab oi amore krenę sapię q̃ ꝓsistit in elatione: ꝓ ab illa q̃ ꝓsistit in cognitiõe ne illi nimis homo ibęreat. De fornicatore. v.a. Increpat. vj.a. Instruit de matrimonio. vij. Eucharistię. xj. Paulus ⁊c. priuilegio nominis antonomasice sic dauid ꝓpha. Cõtra supbiã. Argumẽtũ q̃ ꝓtra superbos non est ꝑcedẽdũ hũiliter: Vñ Eccli.xiij.b. Noli eẽ hũilis in sapiẽtia tua supple cõtra supbos.j. Titũ.ij.d. Argue cum omni imperio

Expositio Glo.

a Gra vob: qsi paul⁹ ⁊ sosthenes scribūt vob hāc epl'am in q̄ principio vos salutāt/dicētes: a Gra vobis: sic. Ro. j. a. Remissio pcōr ⁊ infusio grē ⁊ virtū. b Et pax: recōciliatio ad ꝛcū. Quare nō dic salutē: Quia sal⁹ corpis qui pcij est: gra aūt ⁊ pax cā sūt salut' ēternę. Gra em fac dignū vita ēterna: ⁊ pax in hac dignitate cōfuat. Vñ Lucę. x. a. Nemīnē in via salutauerit: salutem vie nulli optauerit'. c A deo pre nro ⁊ domino: id ē patre et filio. d Gratias ago. Hic gratias agit/ostēdēs se multū gaudere de pfectu eoꝝ. Sed nota Glo. sup hoc: Hic inuocat. Quid est inuocare/nisi in se vocare cē. Gratias ago. Glo. corde ⁊ lingua ⁊ ope. e Deo. Glo. Nim quidē de⁹ est ptāte q̄ creat: ⁊ illoꝝ ꝓprie dicit de⁹ q̄ eū diligunt: qui eū tenēt cē. f In gratia: ꝓpter grām. g In ch̄risto: p ch̄rstū. h Quia in oib⁹: Ecce gra eis data. i Diuites. Ro. xv. c. k In illo: p illū. In oib⁹: necessariūs ad vitā: qm̄ q̄dā subnecrit/dicēs: l In oi vbo: in oi genere lingua: qd̄ fuit eis datū qñ baptiçati fuerūt ab apl'o: sicut ipsis apl'is Act'. ij. a. Vel. i. in oi genere p̄dicādi. q. d. vos scit' q̄ debetis p̄dicare magnis: ⁊ q̄ pauis. m Scietia: scp̄tura q̄ intelligētia. n Sicut testimoniū christi ꝛfirmatū ē: id est habetis scp̄turaꝝ intelligētiā: sicut ꝓfirmaui: o Ut ꝛbis: p auctoritates ꝓphetaꝝ. Vel/ Sicut. i. qz. q. d. ideo diuites facti estis: qz firmiū tenet' testimoniū christi q̄ testificati est christū. p Ita vt nihil desit: necessariū ad salutē. q Tob: dico. r Expectātib⁹: cū desiderio. s Reuelatione: aptā cognitionē. i. vt videat' cū facie ad faciē. Vel. i. expectānib⁹ die iudicij in q̄ reuelabit se christus bonis ⁊ malis. t Qui ⁊ ꝛfirmabit vos: vt ñ fraudemini ab expectatione via. vsq; in finē/ vitę/ sine crimine/ mortali pctō digno accusatione j. Timoth. iij. a. Oportz eos irreprēhēsibilē ēe/ in die/ iudicij. Doualiter Moraliter. b Gratias ago. Ecce q̄ātū gaudebat Apl's ō pfectu discipulorꝝ ⁊ subditorꝝ suorꝝ: ꝛ q̄sdā magistros discipulis suis invidētes. Job. xxvij. b. Nō intuit⁹ ē ocul⁹ vulturis: q̄ pullis suis invidet qñ eos videt ēpinguari. Nō sic Apl's: sed sicut Ro. j. a. Gratias ago deo meo per iesum christuꝝ p omnibus vob cē. Itē Numeri. xj. f. Cūq; ꝓphetarēt in castris duo viri/ cucurrit puer ⁊ nūciauit moysi dicēs: heldad ⁊ medad cē. Et rndit moyses. Quis tribuat vt omis ppl's ꝓpheter: et det eis deus spm̄ suū. f In gra dei q̄ data ē: In b nos instruit de q̄ gaudere debeam⁹ in amic' ⁊ familiarib⁹ nrīs: qm̄ de multiplicatione bonorum spiritualiū/ nō tpaliū: qz dicit Ps. Ab altitudine diei timebo: si video familiarē meū eleuatū in pspitate. Vñ Leuit'. x. a. legit/ q̄ qñ aarō ꝓmot⁹ fuit a filij eiꝰ nunq̄ tātū dolorē habuit sicut tūc: qz filij eiꝰ cōbusti sūt in igne cupiditatis ⁊ ambitionis: ꝓpter hoc doluit/ nō de ipsa ꝓmotione. Jonas. j. d. proiect⁹ fuit in mare: qd̄ est qñ q̄s eleuat in plantōe sęculi. Tali esset cōpatiēdū ab amic' suis: qz etiā illi extranei cōpassi sūt iong. Ps. Veni i altitudinē mar' cē Matth. xviij. a. Per molā asinariā circūit⁹ tpaliū itelligit. i Diuites i illo Hic nō sūt auari. Luc'. xij. c. postq̄ dixit de illo diuite: Stulte hac nocte repetent aiam tuā a te: subdit: Sic est q̄ sibi thesaurizat: ⁊ nō est i deum diues. Ro. xv. c. Pleni estis dilectione: repleti oi scientia. Sed ꝛ. Errabāt in articulis fidei. Sol'. Secunda regula ticonij est. l In oi vbo ⁊ scietia. Hęc sūt maxima dona/ ꝓter illa sine q̄b⁹ nō est sal⁹. Prouerb. iij. b. In sinistra eiꝰ diuitię ⁊ gl'ia. s. in p̄senti. ij. Cor'. viij. b. Propt vos egen⁹ fact⁹ est cū diues esset cē. Hęc sūt ralēta q̄ dns pnit suis: Mat. xxv. b. Sz q̄rit Piere. xv. c. Nō fęneraui nec fęneratus mihi q̄q̄. Prouerb. xxviij. b. Qui coaceruat diuitias vsuris ⁊ fęnore cē. Verbū em̄ p̄dicationis ⁊ doctrinę q̄si pfęn⁹ coaceruat: sicut aliq̄s paup paucā habens pecuniā dat ad vsurā vt sic multiplicet. Sic q̄ habet pua scientiā p̄dicet pauibus: et dns q̄si vsuras multiplicabit ei. Job. xxvij. d. Argentū ino cens diuider. m In oi scietia. Hoc addit: qz multi nō scūt

bis p̄dicare: tū obscura scripturę intelligūt. Eccl. xx. d. Sapiētia abscōsa ⁊ thesaur⁹ inuisus q̄ vtilitas i vtrisq; Prouerb. ij. a. Si q̄sieris eā q̄si pecuniā: ⁊ sicut thesauros effoderis illam cē. n Sicut testimoniū christi: qz in p̄dicatione ⁊ doctrina debem⁹ vti auctoritatib⁹ nō sensu nro. r Expectātib⁹. Hic ē finis ꝓpt quē dem⁹ multiplicare p̄cia/ vt die iudicij q̄si p̄mij die expectem⁹ Job. xiij. b. Et sicut mercēnarij dies ei⁹.

l lo in oi vbo ⁊ in oi scia: sic testimoniū christi ꝛfirmatū est i vob: ita vt nihil vob desit i vla gra/ expectātib⁹ revelationē domini nostri iesu christi: qui

m ⁊ Cōfirmabit oi impio. Mō p Expositio ira. Argumētū q̄ ali Glo.

q̄ dignitas dat p ira. Vñ Osee. xiij. c. Dabo tibi regē i furore meo. Per eum culpas eorum se scire innuit. Ex hoc videtur q̄ eū reddat eis odibilē. Sol'. Nō tm̄ innuit b q̄ nūciauerit sosthenes ei mala eoꝝ/ ⁊ q̄ bona itētione. s. vt corrigēt: Et vocat eū fratrē eorū: vñ in b port⁹ reddit eū eis amabilē Act'. xviij. d. Apl'hēdētes aūt eōs sosthenē p̄ncipē synagogę pcutiebant eū añ tribunal. Hoc fuit corinthi: ⁊ loq̄tur de alio ibi: nisi forte post fuerit ꝓversus. Ministerioꝝ. i. sacramētoꝝ. Vocat' sctis i. p̄elect'. Alia expositio ponit ab Origene ō b q̄ dico/ Scti super Mūeri. xviij. a. Portab iniq̄tatē sanctuarij: Ibi Origen. Querēdū quō aliq̄ scti dicūt ⁊ ō pctis eoꝝ scribat cē. Et postea soluit dicēs. Scti em̄ ij dē licz pctōres q̄nq̄ se dō vouerint ⁊ separauerint a vulgo vitā suā vt dno seruirēt. Omōi homo ꝓm q̄ cęter' artib⁹ se emācipauit dno/ sanct⁹ dicit. Sz forte in b q̄ dno seruit: nō ita gerit oia vt cōpetit: ⁊ in aliq̄b⁹ delinq̄t. Prę elect' a deo. Job. xvij. c. Pro eis sctifico meipm vt sint ipi scti ficati i veritate. Nil boni ē ab hoie: q̄si p̄ncipali auctore. Primitus mihi cōmisso. i. p̄dicatioi meę. Nomen dñi nō aliud: qz Act'. iiij. c. Non est nomē aliud sub cęlo in q̄ oporteat nos salvos fieri. De quibus. Ps. cliij. Ut diues fiat: diuitijs frenis quā dns dimitti ꝓpt se monet. Grat' vult se coli. i. p̄ncipaliter ꝓpt se/ nō ꝓpt aliq̄d emolimētū. Gra sit vob: nō optat eis gras qz iā habebāt: ⁊ vt āpl⁹ habeāt ⁊ vt pseuerēt. A deo pre nro ⁊ dno iesu christo: Quare p̄termittit spūsāctus habet ad Romanos: vbi dic. Glo. q̄ p dona sua itelligit spūsctūs. Personali ꝓpetate distinct⁹: q̄ psonalis ꝓpetas ē aliq̄d ꝛ p̄positiū: q̄ dicebat/ q̄ patnitas ⁊ pr̄ nō differebāt nisi in mō: ⁊ p̄positiuus dicebat psonali ꝓpetate distinct⁹. i. psona distincta ē: ⁊ b seipsum. A q̄ oia. Ro. xj. d. Eoꝝ ꝓprie de⁹ q̄ eū diligūt/ volūt ei bonū volūtate efficiēti. Qui eū tenēt: p bona opa cū spōsa Cāt'. iij. b. Tenui eū nec dimittā: Sic tenēt eū ne recedat: vl' tenēt eū ne fintat: q̄s minat finire. Esa. lxiij. c. Nō est q̄ psurgat ⁊ teneat te. Exo. xxxij. c. Dimitte me vt delcā ꝓplm istū. Qui eū possidēt. i. q̄b⁹ fac qd̄ volūt. Qui illū colūt: fide/ spe charitate. Vl' id est honorāt fuitio ⁊ suo mācipāt. Quib⁹ sb̄uenit: i aduersitate vel eripiēdo a casu vel custodiendo a casu. Qui ab illo alieni nō sunt: vt reprobi q̄ auditurī sunt illud Matth. vij. d. Nescio vos. A christo nō aliūde. i. nō ab alto: Et ex b nō seq̄t: q̄ non a pre. Bonis necessarijs: ad salutē. Partes aliq̄s: qz nō oēs diuitię spūales ꝓtinēt sb̄ illis duob⁹ mēbris. De his diuitijs Esa. xxxiij. a. Diuitię salut' sapia ⁊ scia. In oi vbo. Gilb. Alto humili/ mediocri: Scp̄turaꝝ itellectu. Bal'. Multiplici: morali. s. ⁊ mystico ⁊ historico. De christo p̄dicaui sic testimonio ꝓphārū ꝓfirmaui. Argumētū/ q̄ nihil ōbem⁹ credere ō christo/ nisi fm attestationē scp̄turaꝝ. Vñ Piero⁹. Nil mihi crede qd̄ dixero tibi nisi ofidero vl' ex nouo vel ex veteri veriuatū. Nihil desit. Gilb. Nihil necessariū. Quia certi/ certitudine spei ⁊ fidei. Visione ⁊ cognitione christi q̄ post mortē p̄stat cuiq̄ fideli: q̄ illis q̄ sūt in purgatorio: q̄ nō sentiūt pęnā: qz nō habēt corp⁹. Si em̄ christ⁹ corp⁹ nō habuisset: qz ei⁹ aia sp videbat deū/ nullaz pęnā sustinuisset. Sol'. Punit post mortē/ ⁊ nō stati. Vñ Ps. Cū vederit dilect' suis sōnū/ ecce hęreditas. Expectātib⁹ cū de siderio reuelationē q̄ erit i die iudicij. Cōtra. Amos. v. c. Ve desiderātib⁹ die dñi. Sol'. Quidā desiderāt die iudicij ex amore vt sint cū dno: ⁊ ex timore ne piclitēt i mari hui⁹ mūdi. De istis intelligit qd̄ hic dī. Alij desiderāt ex p̄suptione: de quibus loquitur Amos:

Matth. 25. a

Ps. 126.

a Cõfirmabit vos vsq; in finẽ ꝛc. De B. Ro. vlt. d. b Fidel' de⁹. i. verax in ꝓmissis. Dixerat: Cõfirmabit vos: hic ondit qz hoc ꝓmisit: ꝛ fidelis est in ꝓmissis. Et hoc est: Fidelis ꝛc. c In societatẽ filij ei⁹: vt sit' ꝓticipes hęreditat' ꝛ glię filij sui: nõ tm̃ apl'oꝝ ꝛ angeloꝝ. Ps. Fidel' dñs in omnib⁹ ꝓbis suis. Ro. iij. d. Omnis hõ mendax: deus autez verax. In societatẽ. j. Joh. j. b. Societas nr̃a sit cum deo pr̃e ꝛ cũ filio ei⁹ iesu christo. Itẽ i eodẽ. c. Si dixerim⁹ qm̃ societatẽ hẽm⁹ cũ eo: ꝛ i tenebris ãbulam⁹ mẽtimur. Sz reuera si erũt socij i gl'ia/q̃ noluerũt b eẽ socij i mis'ia. ij. Cor'. j. b. Sicẽ socij passionũ est': sic erit' ꝛ ꝓsolatiõis. i. si m'ltũ/ m'ltũ: si pax/ pax. Scõm m'ltitudinẽ dolorꝝ meorꝝ i corde meo ꝛc.

Ps. 144. Ro. iij. d. Ps. 93 Expositio Glo. Pio. e 1. Thessa. 5. d

B

a q̃ et ꝓfirmabit vos vsq; i finẽ
b sine crimine: in die aduẽt⁹ dñi
c nostri iesu christi. Fidelis de
d us p quẽ vocati estis in sociẽ
e tatẽ filij ei⁹ iesu christi dñi nr̃i.
f Obsecro aũt vos fratres per
g nomẽ dñi nr̃i iesu christi: ut id
ipm dicatis oes: ꝛ nõ sint i vo
h bis schismata. Sitis autẽ pfe
i cti in eodẽ sensu/ ꝛ i eadẽ sciẽ
m tia. Significatũ est em̃ mihi d
vob fratres mei ab his qui sunt
cloes: quia cõtentiones sunt
n inter vos. Hoc autem dico/

Ad litteram Ps. 36. Ps. 86.

Expositio Glo. Act'. 2. 8

Expositio Glo.

Ps. 36. Ps. 86.

Act'. 2. 8

Expositio Glo.

a Cõfirmabit vos vsq; in finẽ ꝛc. De b. Ro. vlt'. d. b Fidel' de⁹. i. verax in ꝓmissis. Dixerat: Cõfirmabit vos: hic ondit qz hoc ꝓmisit: ꝛ fidelis est in ꝓmissis. Et hoc est: Fidelis ꝛc. c In societatẽ filij ei⁹: vt sit' ꝓticipes hęreditat' ꝛ glię filij sui: nõ tm̃ apl'oꝝ ꝛ angeloꝝ. Ps. Fidel' dñs in omnib⁹ ꝓbis suis. Ro. iij. d. Omnis hõ mendax: deus autez verax. In societatẽ. j. Joh. j. b. Societas nr̃a sit cum deo pr̃e ꝛ cũ filio ei⁹ iesu christo. Itẽ i eodẽ. c. Si dixerim⁹ qm̃ societatẽ hẽm⁹ cũ eo: ꝛ i tenebris ãbulam⁹ mẽtimur. Sz reuera si erũt socij i gl'ia/q̃ noluerũt b eẽ socij i mis'ia. ij. Cor'. j. b. Sicẽ socij passionũ est': sic erit' ꝛ ꝓsolatiõis. i. si m'ltũ/ m'ltũ: si pax/ pax. Scõm m'ltitudinẽ dolorꝝ meorꝝ i corde meo ꝛc.

loquit' Amos. Auersos/a deo per peccatũ: qd̃ est auersio ab i cõmutabili bono ꝛc. Facil⁹ aũt ꝓfirmabit. Contra. Nõ q̃ ꝛtũ ad ipm deũ: qz ei est vtrũq; eque facile. Itẽ non q̃ ꝛtũ ad ipos: qz vtrũq; hoi est impossibile. Sol'. Quãtũ ad deũ dicit facil⁹ ꝓfirmare habentẽ gr̃am in bono q̃ reuocare a pctõ: qz hic aliq̃d ẽ repugnãs deo. i. pctm̃: ibi nihil: Sic' intelligit illõ: Facilius est creare cęlũ ꝛ terrã q̃ facere de impio piũ. Vel facil⁹ dicit quo ad ipos: quia conuertit facilius possunt se pręparare ad bonum q̃ auersi.

d Obsecro. Hęc ẽ secũda ps hui⁹ capituli: in q̃ ĩtẽdit Apl's reuocare eos ad vnitatez ꝛ ab opposito vnitatis: Unitatẽ tangit/ ibi: Idipm dicatis. Oppositũ vnitatis ibi: Nõ sũt in nobis schismata. Diuidit aũt hęc ps sicut prędictum est. Utit aũt verbo obsecrãdi/ nõ impandi: qz generosus ẽ anim⁹ bois ꝛc. Job. xxvj. d. Obstetricãte manu ei⁹ eductus est colubber tortuosus. i. cũ lenitate sicut obstetrix: puerꝝ de ventre matris. e Per nomẽ. i. si vultis esse pticipes rei hui⁹ nomis. Apoc'. ij. e. Dabo eis calculũ cãdidũ: ꝛ in eo nouũ nomẽ scriptũ. Calcul⁹ est qd̃libet corp⁹ glorificatũ: in q̃ apparebit q̃ saluati sint: qd̃ nemo nouit nisi q̃ accipit: qz nullus scit quãta erit gl'ia corporꝝ nisi q̃ glorificat⁹ erit. Vel/ Obsecro p nomen ꝛc. p ꝛtutẽ dñi. Ps. Beat⁹ vir cui⁹ est nomẽ dñi spes ei⁹. f Ut dicatis oes. Glo. Ut oes dicatis oris ꝓfessione: ꝛ interi⁹ habeatis i corde: Et dico etiã in ope/ g Idipm. Ro. xv. a. De⁹ patiẽtię ꝛ solatij det vobis idipm sapẽ vt ꝛc. Phil'. ij. a. Implete gaudiũ meũ vt nõ sint i vobis schismata. Idipm: i eis q̃ ptinẽt ad fidẽ. Hoc dic: qz iã erãt diuisi p hęres'. Eph. iij. g. Un⁹ dñs/ vna fides. j. Cor'. xiij. b. Nõ est dissensionis de⁹ sed pac'. Exo. xxvj. a. Uni⁹ mẽsurę fiãt tẽtoria. i. vniuersi fideles habeãt vnã fidẽ. Mat. xxj. a. Et q̃ ꝓcedebãt ꝛ q̃ seq̃bãt clamabãt dicẽtes: Osanna. Ezech. xl. b. Thalami tres ex vna pte: ꝛ tres ex alia: ꝛ hi erãt ęq̃les. i. pęnitẽtes/ pficientes ꝛ pfecti i religiõe ꝛ extra/ eãdẽ fidẽ habeãt. h Schismata. i. discordię p inobediẽtiã. i Sitis aũt pfecti: Ondit vñ erãt inter eos discordię ꝛ schismata: videlicet ex dissensiõe affect⁹/ et discrepãtia intellect⁹. Et hoc ẽ: k In eodẽ sensu. i. volũtate. l Et in eadẽ sciẽtia. i. intelligentia. M'ltitudinis credentiũ erat cor vnũ ꝛ aia vna. i. intelligẽtia Act'. iij. f. Ad q̃d̃ significãdũ dictũ est: erãt oes discipuli piter in eodẽ loco. Et iõ dicit Apl'us Eph. iij. a. Solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis. Col'. iij. c. Sup oia charitatẽ habẽtes q̃ est vinculũ pfectiõis. m Significatũ ẽ. Posset q̃s rñdere. Nõ sumus discordes: dic: Qz/ significatũ ꝛc. Cloes: ꝓpriũ nomẽ loci: a q̃ forte missus fuit sosthenes ad nũciãdum Apl'o eorũ discordiã. Vel ẽ ꝓpriũ nomẽ m'lier'. q̃ sustẽtabat in domo p ꝓpria fideles. n Hoc aũt dico. q. d. nõ tm̃ scio q̃ ꝓtentio sit inter vos/ sed etiã verba ꝓtentiõis: sicut ea dicitis. Et hoc est: Qz vnusq̃sq;.

o Obsecro ꝛc. Ad hoꝝ sile. i. vt alũ imitent eos i bõitate. Qd̃ dicũt ꝓdicti boni: de q̃b⁹ facta est mẽtio. In eadẽ intelligentia. Phil'. iiij. b. Pax q̃ exupat omnẽ sensũ custodiat ꝛc. De disciplia dñica. i. ō fide. Hic cõtra baptistas: pseudo q̃ inducebãt eos ad credẽdũ/ q̃ melior baptism⁹ p meliorẽ ꝓferr'. b dicere est q̃si idolatrare. Ex b videt q̃ q̃ dicit falsũ in religiõe fidel sit idolatra. Sol'o. Hoc tõ dicit: qz ipsi creaturę attribuebãt qd̃ deo erat attribuẽdũ: ꝛ q̃ cultũ deo exhibendũ creaturę attribueret/ idolatra esset. Per hãc similitudinẽ dicit hic Glo. nõ seq̃t q̃ ex Glo. q̃ dicere falsũ in religione sit idolatrare. Non em̃ dicit simplicit b eẽ idolatriã/ s q̃si idolatriã. Sub hoꝝ specie falsos apl'os. Ui. j. iij. a. Hęc autẽ fratres trãsfiguraui in me ꝛ apollo ꝓpt' vos. Sup laudauit: ibi: Gr̃as ago ꝛc. Ostiũ habẽt. Sz q̃rit: q̃re faciat hic Glo. mẽtionẽ de ostio. Cuius rõ ẽ: qz hic tractat de baptismo q̃ ẽ sacramẽtũ ĩtrãtiũ. Qd̃ ẽ christus: Joh. x. b. Per quẽ cognoscit pr̃: ꝛ cognoscẽdo eũ intrat. Memo nouit filiũ: Matth. xj. d. Ipse p se nouit patrẽ. Cõtra. Quicq̃d habet/ habet a pr̃e: q̃ noticiã patris habet a patre: ergo nõ nouit eũ p se. Itẽ: idẽ est ei noscere ꝛ esse: sed ipse est p patrẽ ꝛ nõ p se: q̃ ipse nouit patrẽ p patrẽ ꝛ nõ p se. Sol'o. duplex est: quia li per pōt notare causam q̃si efficientẽ/ sic falsa est: vel q̃si formalẽ/ sic vera est: ipse em̃ est q̃si causa formalis suę noticię. Sic' aũt distinctio ẽ ibi: Ego cognosco istũ p petꝝ vel p meã noticiã. Intrat in ouile/ in eccl'ia triũphãte vel i corda hominũ. Christ⁹ se ꝓdicat. Ex b videt q̃ secũdo modo debeat intelligi hoc: christus intrat in ouile p se. i. in corda hoim: s si qz christ⁹ se ꝓdicat/ p se intrat: q̃ cũ nos eũ ꝓdicem⁹/ debet dici q̃ ipse p nos eadẽ rõne. Sol'. Sol⁹ christ⁹ se ꝓdicat. i. cordib⁹ hominũ manifestat. Uñ Matth. xxiij. a. Un⁹ est magister vr̃ seipm ꝓdicando manifestãs et cui ꝓdicat. Uñ alio modo se ꝓdicat: ꝛ nos eũ alio mõ. Christ⁹ pastor: Joh. x. c. Petr⁹ pastor. Uñ dñs ei: Tu es pastor ouiũ Matth. xvj. Joh. xxj. d. Pasce oues meas. Ostiũ nemo vestrũ se dicit. Hoc em̃ ꝓprie sibi tenuit: ergo null⁹ ꝛc. Ad idẽ sup illud Joh. x. b. Ego sũ ostiũ. Glo. Nomen ostij nulli voluit cõmunicare. Sed contra. Diligit dñs portas sion. Glo. apl'os ꝛ apl'icos viros. Itẽ Apoc'. xxj. d. Portę erant duodecim apostoli. Itẽ Leuit'. iij. a. Adducet illũ: id est vitulũ ad ostiũ tabernaculi. Interliñ. Ostiũ. i. crucẽ. Ibidẽ marginal': id est doctrinã ꝛ traditionẽ apl'oꝝ: ꝓm quã factũ est sacrificiũ: hoc est introitus ad cęlũ. Itẽ Cantic'. vlt'. c. Si murus est ꝛc. si ostiũ est ꝛc. Glo. Per murũ fortes ꝛ pfecti: p ostiũ humilis aliq̃s. Ex his omnib⁹ auctoritatibus patet q̃ christus nomẽ ostij alijs cõmunicat. Soluũt quidã dicẽtes q̃ nomen ostij duobus modis sumit: quia dicit ostiũ apertura: et dicit ostiũ compactũ ex asseribus. Deus ergo nomen ostij retinuit sibi ꝓpt ẽ apertura: ꝛ dicit ostiũ compactũ ostiũ qd̃ claudit ꝛ aperit mediantib⁹ asseribus: id est apostolicis viris ꝛ apostolis. Et sicut nullus ingredit p asseres sed per aperturã: ita ꝓprie nullus ingredit nisi per deũ. Aliter soluit: s nõ ẽ alia solutio. Dicit em̃ q̃ apostoli ꝛ ꝓdicti dicunt portę ꝓpter claues ꝛ doctrinã: christus ostium: qz nobis meruit aditũ vitę ęternę. Hoc vltimo modo nulli cõicauit nomen ostij. Oues in disciplinatę/ corinthij. Gloriã dei/ q̃ dei est: scz iustificare ipiũ. Esa. xlij. b. Gloriã meam alteri non dabo. Putarent gratiam dari ab homine non modo quasi ministro. Ex hoc videtur relinqui q̃ homo dat gratiam quasi minister: ergo eadem ratiõe homo iustificat ministerio. Contra. Esa. xliij. d. Ego sum ego sum qui deleo iniquitates tuas propter me. Nõ duplificat p nomẽ ego nisi ad factendã discretionẽ. q. d. ego solus deleo iniqtates: nõ q̃ b ministerio: qz qd̃ fac q̃s ministerio b facere videtur. Sol'. Hoc intelligit sic qd̃ sup illõ Gal'. iij. a. Quis dedit vobis spiritũ ꝛ operatur ꝛtutes. Glo. Ministerio/ non auctoritate: id est ministerio angeloꝝ dedit vobis sacramentũ in quo dat' spũsanc⁹ ꝛ ꝛtutes. Sic' b: Gr̃am dari ab hoie nõ modo q̃si mini-

b a Q vnusq̃q̃ vestrũ dicit: Ego q̃dẽ sũ pauli ꝛc. Ego aũt christi. Hoc videt falsũ: qz nullꝰ erat int̃ eos baptiçat a christo: qz christꝰ nullũ baptiçauit: Joh. iiij. a. Qm̃ q̃ ie/sus nõ baptiçaret/ꝗ discipuli eiꝰ. Si dicꝫ illo Joh. j. c. Hic ẽ q̃ baptiçat ꝛc. Sic oĩs baptiçauit. Ad ꝗ etiã soluit Glo. dicẽs q̃ noĩa illoꝝ pseudo q̃ eos baptiçabãt/trãsformat in se Apl'os: ne si noĩa eoꝝ poneret/videret eis inuidere. Vel vt ostãdat q̃ si in noĩe maioꝝ nõ est glorifãdũ: mlto minꝰ ĩ noĩbus illoꝝ q̃ mali. q. d. si diceret vobis q̃ baptiçati estis in noĩe pauli et apollo: non deberetis propter hoc credere q̃ melior esset baptismus.

c Aũ q̃d diuisus. Trib̃ argumẽtis improbat pluralitatẽ capitũ. Primo ab vnitate capitis: qz christꝰ vnꝰ est q̃ dat et q̃ influit grãs ecclie. Et ꝗ est: Aũ q̃d diuisus. q. d. nõ: ꝛ si me lior meiꝰ sacramẽtũ daret ꝛ diuisa essent capita: ꝛ ita christus diuisus. d Aũ q̃d paulꝰ. Probat idem ab vnitate rei sacramẽti baptismi: q̃ est passio christi. Ro. vj. a. In morte ipiꝰ baptiçati sumus. e Aut in noĩe pauli. Idẽ ꝓbat ab vnitate formę baptismi. q. d. nõ: illi etiaz q̃ se tractabãt de baptiçatis/dicũt se esse baptiçatos in noĩe christi/nõ pauli: q̃ forma baptismi est vna: q̃ baptismi est caput ecclesię vnũ: ꝛ ipa eccla vna. Aliter.

Aliter b Ego q̃dẽ sũ pauli: Hoc posset dici ꝗ q̃dã religiosos q̃ sugbiunt: qz diuersas regulas tenẽt a diuersis sctis traditas: ea dẽ cm̃ est regula oĩm q̃ ad substãtiã. c Diuisus est christus. Sicꝫ ꝛ ipi peccãt qui vnitatẽ ꝛ pacẽ diuidũt. Eph. iij. c. Ipse est pax nostra: q̃ q̃ diuidit pacẽ/diuidit christũ. Aug̃. in libro ꝛ q̃ hęresib̃. Meretrix nõ pmisit diuidi filiũ suũ: et tu diuidis deũ tuũ: Illa etsi meretrix/tũ pia/qz mater: tu autẽ qz meretrix ꝛ iniq̃. Tãgit q̃d dr̃. iij. Regl. iij. d. In eodẽ: Leges bũanę: supple sũt/vt in oib̃ volũtati testatoris pareatur: si q̃s ꝗ volũtatẽ testatoris facere voluerit/caret hęreditate: Sz silent leges inter arma. q. d. nõ ꝓsus ad hoc laborat: ad hoc pugnat vt legib̃ seruiat. Quid habet testamẽtũ/audi: Pacẽ relinquo vobis: pacẽ meã do vobis: hęc ẽ hęreditas. q. d. q̃ facit ꝓta hoc testamentũ diuidẽdo illud/carebit illo. j. Joh. iij. a. Omis spũs q̃ soluit iesũ/ex deo nõ est: ꝛ hic est antichristꝰ.

Joh. 14.

Gratias ago. Do q̃s ministro: gram. i. sacramentũ baptismi in q̃ dat gra. Sz auctore cooperante deo ad infusionẽ grę. Putabãt christũ ĩ baptismo magis operari per meliorem baptistam. Sed videtur q̃ nõ: qz aliq̃s bonus potest alij mereri pmã gram ꝛ augmẽtũ grę: per meliorẽ q̃ dat deus maiorẽ gratiã: q̃ ꝛ in baptismo: similiter p meliorẽ baptistã. Sol'. Reuera pmã gram ꝛ augmẽtũ virtutũ pot̃ aliq̃s alij mereri: ꝛ q̃ fictio recedat ab eo quẽ baptiçat/si ficte accedat: ꝗ nõ pot̃ facere q̃ baptismꝰ datꝰ ab alio min̄ bono/minorẽ effectũ habeat: si q̃ adultus q̃reret meliorẽ baptistã vt p eo oraret/bũ faceret: si vo putaret q̃ baptismus datꝰ ab eo maiorẽ effectũ haberet/peccaret ꝛ hereticus esset. Qui opat idẽ ĩ oĩb̃. j. Corr. xij. b. Cũ vnũ sit fũdamẽtũ ecclię.

Expositio Glo.

Ps. 86. Cõtra. Ps. Fũdamẽta eiꝰ in mõtib̃ sanctis. Glo. Apli. Itẽ Eph. ii. d. Supędificati sũt sup fundamẽtũ apl'oꝝ et ꝓphaꝝ. Glo. Si sacramẽta cogites/christꝰ ẽ sctũsctõꝝ: si gregẽ sbditũ cogites/ẽ pastor pastoꝝ: si fabricã/christꝰ ẽ fũdamẽtũ fundamẽtoꝝ: q̃ plura sũt fũdamẽta. Itẽ ĩ q̃dã seq̃ntia dicẽ mgr̃ Hugo. Hi sũt tẽpli fundamẽta: sũt portę: sũt atria. Sol'. Fundamẽtũ dicitur actiue ꝛ passiue. Verbi gra. Fouea in q̃ dicit fieri murꝰ/dicit fundamẽtũ ꝛ ipi lapides. Actiue q̃ dicũt apli fũdamẽtũ: qz fũdãt hoĩes sup christũ q̃ solꝰ dr̃ fũdamẽtũ passiue: qz ĩ eo solo q̃s in fouea fũdant oĩes lapides viui ecclię. Vel melꝰ: sic christꝰ lux ꝛ apli lux: ꝗ christꝰ lux illuminãs tm̃: ꝛ apli lux illuminãs ꝛ illũinata: ita christꝰ dr̃ fũdamẽtũ fundãs tm̃: et apli fũdamẽta fũdata ꝛ fũdãtia: non supra se/ꝗ supra christũ. Vñ Mat. xvj. c. Tu es ꝛc. Nẽo mutare. j. iij. a. Petra christus. j. x. c. Sup hãc petrã. Mat. xvj. c. Id ẽ sup me: quõ q̃ p ꝗ cõmẽdat fides petri: Sol'. In homel'. dr̃: Sup hãc petrã. i. sup firmitatẽ fidei petri. In ꝗ etiã ẽ laus petri: qz dicꝰ ẽ petrꝰ a petra q̃ est fũdamẽtũ ecclię. Ne spes esset in hoĩe. Vñ Ps.

Dies formabũt. i. apli/ꝛ nẽo in eis. Qui spẽ suã ponit ĩ hoĩe. Hiere. xvij. a. Spẽ salutis ęgnę ꝛ venię: ꝗ spem auxilij possumꝰ ponere in hoĩe/vt in btã virgine ꝛ sanctis. Vñ Ps. Leuaui oculos meos ĩ mõtes vñ veniet ꝛc. Et ne eẽnt tot baptiçati q̃t serui. Sz nõne sũt tot baptiçati nũero q̃t serui. i. q̃t baptistę: imo plures sunt baptiçati. Pręterea iohes qñ baptiçabat nonne coopabat deo: ꝛ iñ baptismꝰ iste dicebãt baptismꝰ iohis: q̃ ea dẽ rõne baptismꝰ aliq̃s q̃ baptiçat aliq̃s/q̃cũq̃ sit ille debet dici baptismꝰ illiꝰ: ꝛ sic itez tot sunt baptiçati nũero q̃t serui vel plures. Sol'. Reuera tot sũt baptiçati nũero vel plures q̃t serui: ꝗ nõ tot specie: sed si petrꝰ haberet ptãtẽ baptiçãdi interiꝰ: aliꝰ esset baptismꝰ in specie/baptismꝰ datꝰ a petro ꝛ paulo: vel si in virtute noĩs petri daret baptismꝰ interius. Ad aliud de baptismo iohis/dicẽdũ q̃ nõ est sile: qz ibi nihil fiebat virtute baptismi quod non faceret iohannes: sed in baptismo quod datur a petro fit aliq̃d quod non fit a paulo. i. mũdatio iteriozꝛ ꝓpꝛ ꝗ nõ dr̃ baptismus petri. Baptismꝰ iohis. Mat. xxj. c. Nẽo dicẽ baptismꝰ meꝰ/cũ dicat tũ euãgeliũ meũ. Sz ꝓtra. Sicẽ donũ dei est baptiçare ꝛ dat hoĩb̃ ministeriũ baptiçãdi: ita ꝓdicatio donũ ẽ dei ꝛ dat ministeriũ ipiꝰ: q̃re q̃ nõ dr̃ baptismꝰ vniꝰ melior ẽ baptismo alteriꝰ: sic ꝓdicatio vniꝰ melior ẽ ꝓdicatiõe alteriꝰ. Et dicẽdũ q̃ ille q̃ ꝓdicat/ñ ita ministerio ꝓdicat q̃n ꝛ aucte ꝛ cooperatiõe/licz deꝰ sit ꝓmꝰ auctor virtutis: ꝗ imũdicię iteriozꝛ q̃ fit in baptismo nõ coopat baptista/ꝗ exteriozꝛ tm̃: ꝛ cũ mũdatio iteriozꝛ sit in baptismo ꝓncipaliozꝛ non pot̃ dici baptiçare ministerio q̃ ad illã nisi qz facit q̃ddã: q̃ facto fit illa: ꝗ si baptiçare tm̃ eẽt exteriꝰ abluere/diceret auctor baptismi ꝛ baptismꝰ meꝰ: in ꝓdicatiõe virtutis nihil fit q̃d nõ faciat q̃ ꝓdicat. In ꝓdicatiõe dico virtute ꝓdicatiõis: ꝛ iõ dicit ꝓdicatio mea/ꝛ melior. Et ꝗ in pte patet q̃re non dicit: lectio euangelij matthęi vel marci: sed fm̃ matthęum vel marcum: licet dicat: lectio esaię ꝓphę: lectio eplę pauli: qz euangelistę nõ sũt nisi q̃ si recitatores euãgelij: Prophetę aũt ꝓphetiaꝝ nõ tm̃ fuerũt recitatores: ꝗ ꝓcuratores: sicꝫ ꝛ apli. Euãgeliũ meum. Ro. xv. d. Prudẽtia mea. Eph. iij. a. Gꝛia mea. j. Thessal'. ij. d. Ad ꝗ autẽ q̃d dicẽ Aug̃. Baptismi christũ ptãtẽ seruis posse tẽdisse opponit sic. Aliter pot̃ opponi ꝓtra ꝗ q̃ opponat mgr̃/sic. Illa potentia baptiçãdi quã potuit fuis dare/aut ẽ increata/aut creata. Si increata/nihil ẽ aliud q̃ diuina eẽntia: sed constat q̃ non potuit dare hoĩ q̃ esset deus: q̃ nec illã potẽtiã. Si creata/aut ẽ potẽtia imergẽdi vel remittẽdi pctã/siue influẽdi grãm/siue iustificãdi. Si ẽ potẽtia imergẽdi: ꝛ/istã potẽtiã sibi nõ retinuit: ꝛ q̃ ista ñ dicẽ Aug̃ q̃ eam sibi non retinuit/ne spes poneret in hoĩe. Si tẽ potentia iustificãdi: q̃ illã potuit dare hoĩ: ꝗ tẽdit christus hoĩ q̃cq̃d dare ei potuit: q̃ christꝰ incõtũ hõ habuit potẽtiã iustificãdi et remittẽdi pctã/ꝛ ifũdẽdi grãm. Sz si ꝗ dedit ei: q̃ potuit ei dare q̃ crearet incõtum homo: quia ꝗ minus ẽ q̃ iustificare ipiũ vt dicit Aug̃ super Joh. xiij. Sed creare est dei incõtum est deus: ergo potuit ei dare quod esset deus icõtũ est deꝰ homo: q̃d falsũ ẽ. Itẽ Joh. v. f. Opa q̃ ego facio testimoniũ phibẽt de me. Glo. q̃ sim deꝰ: ista opa erãt iustificare/dimittere pctã: ꝗ si eẽnt hoĩs incõtũ hõ: vel possent eẽ: iã ꝗ nõ ꝓbaret se esse deũ. Restat q̃ q̃ dare nõ potuit hoĩ incõtũ hõ: ptãtẽ illã baptiçãdi iteriꝰ. Sz videt q̃ imo: qz Act'. xv. c. Fide purificãs corda eoꝝ. Gꝛia q̃ habet hanc ptãtẽ: q̃ multo magꝛ potuit eã dare hoĩ. Ad ꝗ soluit mgr̃/q̃ potuit dare baptiçatis ptãtẽ baptiçãdi iteriꝰ: ita tm̃ q̃ ipse eẽt ꝓncipalꝛ auctor. Nõ potuit eis dare christus vt eẽnt icõtũ hoĩes: Q̃d ipse ẽ. i. deꝰ. Potuit eis dare auctoritatẽ. i. vt facerẽt q̃d fac̃ deꝰ eoꝝ ministerio. Et dedisse ꝓphis sciam futuroꝝ: quã habet: li/quã habet/facit simplicẽ relationẽ. i. vt scirẽt futura q̃ ipse scit sua eẽntia/eodẽ mõ sic ipse dimittit pctã sua eẽntia: ꝗ q̃ facerẽt illõ: vo tm̃ ꝓncipalꝛ opante. Sũma q̃ huiꝰ solutiõis ẽ q̃ deꝰ potuit dare hoĩb̃ potẽtiã dimittẽdi pctã. Aliã solutionẽ pot̃ mgr̃. s. qm̃ potuit dare q̃ sic ĩ inuocatiõe noĩs christi baptismꝰ fiebat: ita ĩ iuocatiõe petri ꝛ pauli fieret. Q̃d q̃ obꝗcit: q̃ eadẽ rõne potuit dare hoĩ q̃ eẽt creator

Ps. 138.

Ps. 120.

fm potentiã

a Gratias ago. Reuocauit eos a multitudine capitū: b ondit se gaudere de hoc q̃ paucos de eis baptiçauit: ⁊ illi q̃s baptiçauit nō posuerūt sibi diuersa capita. b Nisi crispū ⁊ gaiū. Act. xviij.c. Crispus archisynagog⁹ credidit dno cū oi domo sua: ⁊ multi corinthioꝝ audiētes credebāt ⁊ baptiçabantur. Hic patet q̃ paulus honorabat magnos baptiçans magnos: Crisp⁹ em̄ magn⁹ fuit q̃ archisynagog⁹ ⁊ gaius/ vt patet. iij. Joh. c

a Gratias ago deo meo q̃ neminē vestrū baptiçaui nisi crispūm ⁊ gaiū/ nē q̃s dicat q̃ in noie meo baptiçati estis. Ba

Me q̃s dicat: ꝓ hoc gaudet q̃ paucos baptiçauit. d In nomine meo. i. auctoritate mea. Non videt aūt de hoc agere grās: nisi q̃ si baptiçasset eos/ ꝓstituisset forte sibi paulū caput: ⁊ sic fuisset eis occasio peccādi: ⁊ eadē rōne si scio paulū esse reprobū/ nō debeo baptiçare: q̃ scio q̃ melius erat ei si nō baptiçat. Sil'r debeo gaudere q̃ nō iniunxi pnitētiā eis q̃ abierūt: ⁊ q̃ nō p̄dicaui eis. Sz ꝓtra. Baptiçādo talē vel p̄dicādo talib⁹ possem mereri: q̃ debeo gaudere in hoc. Ad hoc soluēdū est sicut ad illud Phil. j.c. Siue p occasionē annūciet christ⁹ in h̄ gaudeo/ nō de ipa occasiōe/ ⁊ de ꝓseq̃nti ad eā: q̃ videlicet annūciabatur christ⁹. Sil'r nō gaudebat Apl's: q̃ nullū baptiçauerat: sz q̃ null⁹ scādaliçat⁹ fuerat de baptismo suo: q̃ bñ seq̃t ad hoc q̃ nullū talē baptiçauit: q̃ gaudebat Apl's q̃ opatio sua nulli fuerat occasio scādali. Et ex hoc sequit q̃ ꝓtristari debet ille cuius opatio ē alij occasio scādali: q̃ Exo. xxj. d. Si q̃s aperuerit cisternā/ ⁊ nō cooperuerit eā/ ⁊ ceciderit bos vel asin⁹. Glo. id est scādaliçata fuerit mēs mūda vel īmūda: q̃ mortuū erit ipi⁹ erit. i. pctm̄ occasione sui mali opis factū iputabit. In eo dē. b. Si rixati fuerint viri ⁊ percussit alt ꝓximū suū: si ille mortu⁹ nō fuerit p peccatū/ ⁊ iacuerit in lecto sup baculum. i. si fuerit fact⁹ tepid⁹ ꝓpter malū exēplū illi⁹/ innocēs erit q̃ percussit: q̃ nō est mortu⁹ p peccatū: ⁊ tenebit ad opas ⁊ ipēsas in medicos. e Cetex nescio. i. nō recolo. f Aliū: de cōtentiosis. g Nō em̄ misit. Posset q̃s dicere: male fecisti: q̃ nō mitos baptiçasti: Nō rndit: q̃/ Nō misit ⁊c. Ex h̄ patet q̃ si aliq̃s habilis ē ad duo officia/ nō debet mai⁹ dimittere ꝓpter minus. Unde Glo. Nō misit me baptiçare q̃ a minoribus fieri potest ⁊c. Ideo dicunt apostoli Act. vj.a. Non est æquum nos derelinquere verbum dei et ministrare mensis.

Sz euāgeliçare

Expositio Glo.

ꝑm potētiā: nō sequit: q̃ hoc nomē creator importat p̄mā auctoritatē/ q̃ solius dei est incōmutū de⁹. Sz itex aliter solui pōt ⁊ forte melius/ videlicet q̃ nō potuit dare creaturę q̃ iustificaret aīam. Uñ em̄ dicit Aug⁹: Tāta est excellētia rōnalis creaturę vt nō posset beatificari nisi a solo deo: dico vt efficiēte: q̃ si h̄ posset/ istā creaturā posset diligere plus q̃ se. Bona est g̃ ꝓbatio dñi: Opa q̃ ego facio ⁊c. Ad illud: grā siue fides iustificat: Joh. 5.f
vex ē p modū formādi/ nō p modū efficiēdi. Ad illō Aug. protestatē sibi retinuit: quā si vellet poterat seruis dare. i. potuit dare hoi q̃ in inuocatiōe nōis ei⁹ fieret baptism⁹/ non ab hoie ⁊ a deo. Sil'r exponit illud Joh. j.e. Sup quē videris spm̄ descēdentē/ hic est q̃ baptiçat: ⁊ in ei⁹ noie fit baptism⁹. Vel potuit dare hoi vt melior baptism⁹ fieret p meliorē: sed noluit ne spes poneret in baptiçatis tāq̃ opantibus interiorē mūdationē. Remissio pctōꝝ sicut fuit in noie christi. In p̄mitiua enim eccl'ia sic flebat baptism⁹: Baptiço te ī noie christi: Et hoc q̃ in h̄ noie christ⁹ itelligit trinitas: idē em̄ ē q̃ vnct⁹: in q̃ intelligit ille q̃ vngit/ ⁊ ille q̃ vngit/ ⁊ ipa vnctio. Sz obijciet q̃s. Cū q̃ adhuc idē sit intellect⁹ illi⁹ nōis/ adhuc pōt fieri in noie christi sicut tūc. Ad illud dicēdū q̃ in p̄ncipio talē voluit spūsctūs esse formā baptismi vt exaltaret nomē christi: q̃ hūliatū fuerat in passiōe: postea aūt reuocauit illā formā: licet nō inueniatur scptū. Mūq̃d paul⁹ p vob crucifixus. Cōtra Col. j.d. Gaudeo in passiōib⁹ meis ꝓ vob/ ⁊ adimpleo ea q̃ desūt passionū christi in carne mea ꝓ corpe eius q̃ est eccl'ia. ij. Cor. xij.e. Supimpēdar egoipse ꝓ aīab⁹ vrīs. Phil. ij. c. Sz etsi immolor supra sacrificiū ⁊c. Sol. Passio pauli illis ⁊ nobis vtilis fuit/ ⁊ nō redemit ī seipm: ⁊ passio christi oīm redēptio fuit. Repellit eas ab amore hois/ q̃ est fruitio: q̃ dicit Ro. xij. d. Cuz hoib⁹ pacē habētes. Uñ. j. Joh. ij. b. Qui p nobis crucifix⁹. ij. Cor. v.c. Dimittunt pctā p nomē ei⁹. i. p inuocationē nōis ei⁹. Hoc vex bene credebāt q̃ christ⁹ erat passus ꝓ eis/ et nō

ptiçaui aūt ⁊ stephanę domū: cęterūm nescio si quem alium vestrum baptiçauerim. Non em̄ misit me christ⁹ baptiçare/

paulus: ⁊ ī noie christi tm̄ fiebat baptismus. Q̃d ꝛo sciebāt christū ⁊c. per h̄ potest intelligi q̃ dicit j. iij.c. sup illud: Lignum fęnū ⁊c. Glo. Cū pfidi i ęnū pereant: ꝓdest eis ī pte fidē tenuisse. Dei ꝛitatē. Ro. j.b. Vex baptismū: sb̄ vera forma traditū. Me q̃s dicat q̃ in noie meo ⁊c. Quid est h̄ q̃ dicit: q̃ h̄ null⁹ eoꝝ diceret: q̃ patet p Glo. sup lram: diuini mūer. erat q̃ sciebāt se noie christi/ nō pauli baptiçatos: ⁊ ibi appellat nomē iuocatio nōis: hic aūt d̄ nomen auctoritat. Ut sit sensus. i. ne crederes auctoritate mei meliorē sibi collatū eē baptismū: dicat se ꝓpt h̄ in noie meo baptiçatū. Sil'e Joh. v.g. Ego veni in noie pris ⁊ nō accepist me: si ali⁹ venerit ī noie suo/ illū accipiet. De q̃ mag. gl'iaremini q̃ q̃ ali q̃ pseudo. Argumētū q̃ bonū dimitti debet ꝓ scādalo vitādo. Florentē: Mūeri. xvij.c. Ita p aliq̃ signū ⁊c. i. vt si baptiçat. ab excellētib⁹ dare. bonū linguaꝝ: vl'i descēderet sup eos spiritussanct⁹ visibilit. Ipoꝝ baptism⁹ diceret. i. videret ꝓter signū illud ptās excellentię eis eē collata. Sic baptism⁹ iobis: id ē q̃ nihil fieret in baptismo collato ab eis q̃ nō faceret: sic ī baptismo iobis: nihil fiebat q̃ nō fieret ab eo. Per hoim nomina. i. p auctoritates hominum. Christi esse agnosct/ potestas baptiçādi. Per speciem columbę. Joh. j.e. Nesciebat in cui⁹ noie. i. ī cui⁹ nōis īuocatiōe/ nisi ptātē baptiçādi sibi iterius retineret: sed illud q̃ spūsctūs in eū descēdit/ signo visibili bñ sciuit. Sciebat/ p fidē ⁊ reuelationē. Sponsū eē. Uñ Joh. iij. d. dic. Qui habet spōsam/ spōsus ē. Datur⁹ ptātē. i. excellētię vel īuocatiōis vel coopatiōis. An ꝓriū baptismū. i. solus. Descēdētē: descēsus iste solū ī colūba fuit/ nō in spū: quia nulla grā/ tūc data fuit ei. Hic ē q̃ baptiçat. i. q̃ iteri⁹ mūdat. Vel id ē ī cui⁹ noie fit baptism⁹ Baptiçare: q̃ a mioribus fieri pōt ne retardaret a p̄dicatiōe. Argumētū/ q̃ maiores nō debēt facere officia iuniorꝝ/ qñ ē iunior q̃ facere pōt. Sz ꝑm hoc videt Apl's peccasse: q̃ dicit Ro. xv.f. Nūc g̃ ꝓficiscar in hierusalē ministrare sctis: Cōstat q̃ mai⁹ ē baptiçare q̃ tpalia ministrare: si g̃ nō est missus baptiçare ne retardaret a p̄dicatiōe: mlto minus debuit ire in hierusalē/ ministrare sanctis. Sol. Cursus p̄dicationis eius nō fuit impeditus p illā ministrationē: sz magis ꝓfirmatus. Unde sine hoc iret in hierusalē ne videretur discordare p̄dicatio eius inter gentes a p̄dicatiōe sua inter ꝓuersos de iudęis. Quę dicit sapientia etsi nō sit: imo est reuera scientia: sed dicendū q̃ nō ꝓprie: Sapientia em̄ proprie dicit de ęternis: sciētia ꝛo de creaturis. Mors christi: id est fides passionis eius euacuat. Et impossibile ꝑm naturā iudicat vt de⁹ īmortalis morerē. Sed nonne adhuc iudicant multi hoc impossibile: vt illi qui dicūt q̃ ē possibile ꝑm causas superiores tm̄ nō est possibile simpliciter: illi bene ꝓcederēt/ q̃ deū īmortalē mori est īpossibile: nō tamē euacuant mortē christi. Sol. Li/ ꝑm naturā/ determinat li/ iudicat: id ē iudicabāt p rationes naturę/ q̃ deū mori erat impossibile/ q̃ erat euacuari passionē christi: illi qui iudicant hoc impossibile/ ꝑm naturā nō euacuāt passionē: sed bene ꝓcedūt q̃ passus est. Bona natura: id est bona institutiōe naturę: isti dicebant q̃ ita erant aliqui instituti in naturalibus q̃ per eā poterant benefacere ⁊ mereri vitam ęternā: ⁊ ita beatificari: h̄ quidā est cōtra fidem: ⁊ hoc est euacuare passionē christi. Pręter eā: crucem. Credat esse iustitia: id ē iustificatio. Et est argumētū q̃ nō potuit saluari genus humanū nisi p mortē christi. Contra. Ro. v. in Glo. dicit Aug⁹ ꝛ̄riū. Respōsio. Alit potuit saluari/ ⁊ nō alit redimi. Desursum descēdit. Jaco. iij. d. Scōm scpturas sapiam⁹ nō cogimur: coactiōe īducti necessaria. Mecꝝ ī puul' medico īdigere. Hoc dixit pelagi⁹: ⁊ adhuc dicūt catharoe: q̃ dicūt puulos nō habere

originale neq

a Sed euãgelizare nõ in sapia ꝛbi. i. nõ in sapia pbꝰ/ q̃ facit ꝛbolos. Et hoc: b Vt nõ euacuet crux christi: q̃ si p̃dicationẽ limitas fm sapiam pbꝰ q̃b⁹ videbat ipossi/ bile q̃ deus moueret: euacuaret. i. non esset crux christi. i. pas/ sio. Vel/ Euacuet crux christi. i. meritũ passiõis: q̃ p nihi lo passus esset si limi taretur p̃dicatio fm opinionẽ pbꝰ dicẽ tũ bonis naturalib⁹ meteri vitã ꝛternã. Vel/ Nõ in sapiẽ tia ꝛbi. i. nõ in or/ natu. Et dicit sapia ꝛbi/ lepos ꝛbi. At nõ euacuet crux. i. sapor cruc⁹ ꝛ passio nis: pulchritudo sermõis sapozẽ rei aufert q̃ est sub sermõe. ij. Cor⁹. j. c. Nõ in sapia carnali/ s̃ in gr̃a dei ꝓuersati sum⁹. Pri ma autẽ expositio videt scrupulosa: q̃ dicit Exo. xij. e. q̃ filij isr'ab egyptijs petierũt vasa aurea ꝛ argẽtea. Ibi Glo. Hęc doctrinas significãt q̃ ex ꝓsuetudine gẽtiũ nõ inutili studio di scunt. Ibi etiã dicit Gregoꝰ: q̃ hę sũt scię pbꝰ q̃s debem⁹ de ferre nobiscũ. Itẽ. ij. Reg⁹. viij. b. Tulit dauid arma aurea et argẽtea q̃ habuit rex soba: q̃ interptat vana vetustas: p quem gẽtiles pbi: q̃ꝰ eloq̃a debem⁹ nobiscũ deferre. Vñ ibidẽ in Re gũ sequit/ q̃ salomõ ex illo ere fecit vasa in tẽplo dñi. Videt q̃ q̃ in sapia ꝛbi. i. pbꝰ liceat p̃dicare. Sol⁹. bul⁹. ij. Cor⁹. x. b. In captiuitatẽ redigẽtes oẽm itellectũ i obsequiũ christi/ pos sum⁹ p̃dicare in sapia ꝛbi: vt ancillãte/ nõ dñante: vt pbiam regulem⁹ fm regulã fidei/ ꝛ nõ ecõuerso. Hoc ẽm significatũ ẽ Deut⁹. xxj. c. p mulierez q̃ iubet tonderi/ ꝛ vngues abscindi/ et vestes mutari: ꝛ sic in domũ recipi. Dicũt sancti q̃ hęc mulier ẽ naturalis phia ꝛ scię gẽtiũ. Capilloꝰ ꝛ vnguiũ abscisio/ ẽ su perfluoꝰ amotio. Vestis mutatio est vt nõ ea intẽtiõe inducãt q̃ diceri pbi/ s̃ coaptãdo fidei: Intelligit q̃ nõ in sapia ꝛbi do minãte ꝛ limitãte: nec cũ supfluoꝰ ipi⁹ appositiõe. De B etiã di cit hic Glo. Quocirca nõ p̃sumit Apl's in sapia ꝛbi p̃dicare: s̃ scpturaꝰ aucte ꝛtẽt⁹ simplicitati poti⁹ studet q̃ tumori. De alia expositiõe: Nõ in sapia ꝛbi. i. lepore ꝛ ornatu ꝛboꝰ: dicẽ Glo. q̃ p̃dicatio christiana si idiget pompa ꝛ cultu fmõis/ ne videat eẽ ex ꝛsuria ꝛ calliditate hũanę sapię/ nẽ. ex ꝛitate: Ibi ẽm cõpositio ꝛboꝰ q̃rit: vbi teste ꝛtute ipa se nõ cõmẽ/ dat ꝛitas sicut in sapia mũdana. Qui q̃ fidẽ christi ꝛbis exor nare vult/ obscurat illã splẽdore ꝛboꝰ: vt nõ ipa/ s̃ ipe laudet. Eccl⁹. iij. d. Nõ abscõdas sapiam in tesoro suo/ sat⁹ est i se pul chra: Sz sic iste q̃ nõ est pulcher in se q̃rit aliũde pulchritudi nẽ. s. i ornatu: sic sapiẽtes mũdi exterioꝰẽ q̃rũt ornatũ i ꝛbis. Vñ q̃ꝰ tãt⁹ ẽ ornat⁹ ꝛboꝰ i eis: signũ ẽ q̃ sbest mltũ de vanita/ te: ꝛ valde paꝰ de ꝛitate vl' ꝛtute. Prouerb⁹. xiiij. c. Ubi pluri ma ꝛba: ibi freq̃nt egestas. Esa. xxx. e. Cõtamiabis laminas sculptilũ argenti scz. i. nitozẽ eloq̃ntię: ꝛ vestimentum ꝓflati lis auri. i. sapiam. Esa. xiij. d. Ecce suscitabo sup vos medos: id est p̃dicatores: qui argentũ ꝛc.

a sed euãgelizare: nõ in sapien/ b tia verbi vt nõn euacuet crux c christi. Verbũ ẽm crucis pere/ e untib⁹ q̃dẽ stultitia est: his au f tẽ q̃ salui fiũt: id est nobis vir g tũs dei ẽ. Scptũ est ẽm: Perdã sapientiã sapientiũ: et pru/ dentiã prudẽtiũ reprobabo.

Expositio Glo. d originale neq̃ pcñ aliq̃d. In maioribꝰ. i. in adultis. Sibi suf ficere. Hoc dic Horat⁹ dicẽs. Det vitã/ det opes equũ mihi aim ipe pabo. Prędicatio christi ne videat eẽ ex ꝛsutia: q̃ nõ debem⁹ ornare p̃dicatiões nr̃as. Quid ẽ q̃ de btõ Gregorio q̃ sp q̃si p rhythmos loq̃t. Et dicẽdũ q̃ ipe nõ exq̃rebat cultũ in fmõe: s̃ tal'erat mod⁹ ei⁹ loq̃ndi: ꝛ donũ dei fuit i eo. Et bñ di cit: nõ idiget cultu fmõis: q̃ Sap⁹. vj. b. Clara ẽ ꝛ q̃ nũq̃ mar cescit sapia. Qui q̃ ornat eã/ reddit eã suspectã: sic q̃ vult rem vendere: ꝛ tñ occlat ipam. Eccl⁹. iiij. d. Nõ abscõdas sapiam i tesoro suo. Sapiẽtia mũdana: d̃ q̃ dici põt. Pars minima ẽ ipa puella sui. Jõ ex sapia mũdana ipi dãnãdi sunt q̃ ei nimis adhęrẽt: fm eã sacrã scpturã/ ꝛ q̃ fidei sũt regulãtes.

Ad litteram e Verbũ ẽm crucis. Hic incipit ktia ps hui⁹ capituli i q̃ pcu tit elatos de sapia secl'ari. Et B facit p q̃nq̃ rõnes. Pria rõ su mit a materia ꝛbi. s. cruce q̃ peũtib⁹ stulticia ẽ. Scda a falsita/ te vl' a defectu sapię mũdi/ ibi: Perdã sapiẽtiã sapiẽtium ꝛc. Vñ ibi Glo. Nõ ẽm ꝛa sapia ꝛ prudẽtia pdit a dño/ s̃ fal si nois scia. Tertia sumit ab ipotẽtia sapię mũdi: q̃ nõ põt at tigere vsq̃ ad sapiaz euãgelij/ ibi: Ubi sapiẽs ꝛc. q. d. si põt iuestiget. Quarta a cã finali/ ibi: Placuit. Quita sumit a cõ trarijs/ ibi: Qõ stultũ ẽ dñi/ sapiẽt⁹ ẽ hoib⁹ ꝛc. Ex q̃ iferri põt ꝛ debet: s̃ sapia mũdi sapiẽt⁹ ẽ hoib⁹: q̃ ipa stultũ ẽ dñi: q̃ euãgeliũ q̃ꝰ ẽ sapia dei non debuit tradi p illã. Dicẽ q̃: Verbũ crucis. Bñ dico: nõ euacuet crux christi. Euacuaret ẽm q̃ sa piẽtia ꝛbi ꝓtraria ẽ cruci christi. d Pereũtib⁹. Glo. sapiẽ tib⁹ hui⁹ mũdi q̃ꝰ sa piẽtia pit ꝛ falsa ostẽ dit ꝛc. ij. Cor⁹. iiij. a. Si optũ ẽ euãgeliũ meũ in his q̃ pereũt optũ est ꝛc. e Stultitia est. j. ij. d. Aialis hõ nõ pcipit ea q̃ spũs dei sũt ꝛc. f Virt⁹ dei. Glo. sic exponit: Credẽtes i crucẽ ꝛtutẽ dei intelligũt dũ sciũt q̃ occisus diabolũ vicit: et hoiem liberauit ꝛc. Ro. j. b. Nõ erubesco euãgeliũ: ꝛt⁹ ẽm dei ẽ ad salutẽ oi credẽti: iudeo ꝓmũ ꝛ greco: iustitia ẽm dei i illo re uelat⁹. Esa. xxx. c. Moralit⁹: c Verbũ ẽm crucis/ pęnitẽtię ꝛ religiõis ꝛ pauptat⁹. d Pereũtib⁹ q̃dẽ stultitia. Eccl⁹. xxj. c. Au diuit luxuriosus: ꝛ displicuit ei: ꝛ pijciet illũ post tergum suũ: Quia Prouerb⁹. xviij. a. Nõ recipit stult⁹ ꝛba prudẽtię nisi ea dixeris i corde suo. Esa. xxx. c. Loq̃mini nob placẽtia ꝛc. g Scriptũ est ꝛc. Nõ habem⁹ hęc ꝛba alicubi: s̃ sentẽtia est in Abdia. c. Perdam sapientes de idumęa/ q̃ interptat terrena: p quã bñ itelligit sapia mũdana: ꝛ prudẽtiam de monte esau: q̃ cũ in se bona sit/ ꝓuertũt eã ad mõtes. i. honores. Eadẽ sen/ tẽtia Esa. xxix. e. Peribit sapia a sapiẽtib⁹ ei⁹ ꝛc. h Perdã sapiẽtiã. Glo. Sapiam mũdanã ꝛ prudẽtiã eliminabo a p̃di catoribus euangelij ꝛc. Qui ergo eam in prędicatione sua ad/ miscent/ ostendũt se p̃dicatores euangelij non esse. Job. xij. c. Adducet consiliarios in stultum finem ꝛ iudices in stupozem. Tales sunt multi qui cũ alijs consulãt/ sibijpis cõsulere nesci/ unt: ꝛ q̃tũ ad ipos omis sapia eorũ deuoluta est. Esa. xliij. d. Cõuertẽs sapientes retrozsum ꝛ scientiam eoꝰ stultã faciens. Ubi sapiens.

Esa. 29. e Abdic. 1. c.

Expositio Glo. c Verbũ crucis ꝛc. In cruce ꝛtutẽ dei itelligũt: imo infir/ mitatẽ. Vñ Esa. liij. b. Vere lãguores nr̃os ꝛc. In cruce q̃ ap/ paruit dei ifirmitas: q̃ꝰ vere ẽ q̃tũ ad causam: s̃ ꝛt⁹ dei ibidẽ apparuit q̃tũ ad effectũ: q̃ in ipa infirmitate deuicit diabolũ: de q̃ Job. xlj. d. Nõ ẽ ptãs q̃ ei valeat cõpari. Jõ ad annũciã dũ incarnationẽ/ missus ẽ gabriel q̃ interptat fortitudo dei. Vir tutẽ dat credẽtib⁹ p quã cũ res exigit fiũt miracl'a. Ex B videt q̃ apli fecerũt miracula inq̃tũ credẽtes ꝛ inq̃tũ hoies: q̃ mul to magl' christ⁹ inq̃tũ hõ faciebat miracula. Cõtra. Sup illõ Mat. xx. d. Jesus aũt vocauit eos. Glo. Stãs illũinat: trãsiẽs miseretur id est inq̃tũ deus illumiat et ita fecit miracula inq̃ tũ de⁹. Sol⁹. Deꝰ dedit apl'is ꝛ alijs donũ faciẽdi miracula mi nisterio/ nõ aucte. Faciebãt ẽm quiddã: q̃ facto fiebãt miracl'a a deo: i inuocatiõe dñi nr̃i iesu christi. Hec etiã christ⁹. i. inq̃tũ hõ faciebat miracula. Prędixerat q̃ eã nõ recipet i p̃dicatiõe euãgelica: q̃ꝰ ꝛ mõ ñ pñt eẽ p̃dicatores q̃ habẽt eã nisi eã deponãt. Sol⁹. Nõ recipet eã: supple existẽtẽ talẽ. Ad B fat illõ Bo etij i li. de hebdomad⁹. Eruditi hoies ẽ de vtraq̃ re put ei⁹ natu ra exigit fmonẽ habere. Vñ theolog⁹ ex his rõnib⁹ sic arguit. Socrates ẽ hõ: plato ẽ hõ: q̃ socrates ꝛ plato sũt hoies. Scri/ ptũ ẽ i Abdia. Cõtra. Sup illõ Esa. xxix. e. Peribit sapia a sa piẽtib⁹ ei⁹ ꝛc. dicẽ Glo. In B loco Apl's testimoniũ posuit: Per dã sapiam ꝛc. Sol⁹. Hoc assũpsit apl's ab esaia ꝛ abdia: sumit ẽm sẽtẽtiã q̃ ẽ i vtroq̃: s̃ ꝛba i neutro sũt. Ut tales sapiẽtes in ter p̃dicatores nõ recipiãt: manẽtes tales: Qõ dico: q̃ augusti nũ ꝛ hieronymũ recepit ꝛ mltos alios q̃ fuerũt tales. Pẽ. Nõ ẽ ruina macerię. i. art⁹ pbꝰ q̃ nõ põt i eis destrui vt trãseant ad christũ. De moribꝰ/ vt ethicꝰ. De artibꝰ/ vt logicꝰ. Falsãq̃ faceret. i. falsã eẽ oñderet: Non vtiq̃ meã in eis pdã. Sz nõne dñi Eccl⁹. j. a. Omis sapia a deo. Sz B dicit ꝓpt abusũ q̃ est ab hoie nõ a deo. Eoꝰ prudentia reprobat⁹. i. abusus ipius: vel illud q̃ reputãt prudẽtiã. Probata falsitate/ sapię hui⁹ mũdi. Etsi nũ ipossibile deo credũt: tñ q̃ꝰ in lege nõ a deo apte habẽt diffi dũt dei filiũ esse mortuũ. Sz nonne scitũ: q̃ oia q̃cũq̃ volu/ it dñs fecit.

Ad Boetij

Pẽ. 143.

Pẽ. 115.

a Ubi sapiēs: Quō scis apl'e q̃ de⁹ pdet sapiētiā: ꝛc. q̃a iā pdidit. Ubi /em̄/ sapiēs. Glo. int̄ p̄dicatores int̄ q̃s si eē voluerit/sapientiā illā abūcere oportuit. Qd̄ hic dicit sūptū ē de Esa. xxxiij. c. Ubi postq̃ locut⁹ ē de ęterna btitudine dī: Ubi est frat⁹/ vbi leg. ꝓba pōderans/ vbi ē doctor puuloꝝ. q. d. nō est in illa. Baruch. iij. b. Ubi sūt q̃ argētū fabricāt ꝛc. Et rūdet: Exterminati sūt ꝛ ad iferos descēderūt. b Scriba: q̃ etiā de moribⁿ ꝛ artibus p̄cepta dat. c Inq̃sitor: ē q̃ secreta naturę rimat. Uere vbi ē. q. d. tales ñ elegit de⁹ ad p̄dicādū. Scriba. Matth. xiij. g. Omis scriba doct⁹ i regno cęlorꝝ silis est p̄ifamilias q̃ pfert de thesauro suo noua ꝛ vetera. d Nōne stultā fecit de⁹. i. oñdit q̃re mortu⁹ est. Dictabat aūt sapia illa ipossibile esse deum mori. Esa. xix. b. Stulti facti sūt p̄ncipes thaneos: sapiētes ꝓsiliarij pharaonis dederunt ꝓsiliū insipiens. Hiere. x. c. Stult⁹ fact⁹ est oīs hō a sciētia sua. Eccli. xix. c. Nō est sapientia neq̃ disciplina. Et bñ stultā oñdit: q̃ nullū talē sibi assūpsit in p̄ncipio p̄dicatiōis: īmo/ i Per stulticiā p̄dicatiōis. i. p p̄dicationem eorꝝ q̃ videbat esse stulticia. Uel. i. p p̄dicatores stultos in sapiētia mūdi. Esa. xxxiij. c. Pplm̄ impruudentē nō videbis: populū alti fmōis: ita vt nō possis ītelligere disertitudinē ligue eius/ in q̃ nulla est sapientia. Col. ij. b. Uidete ne q̃s vos decipiat p phiaz ꝛ ianē fallaciā. h Placuit deo p stulticiā p̄dicatiōis. i. hoc ideo: q̃: f Mūd⁹: mūdani. e Nō cognouit deū. i. noluerunt cognoscere. g Per sapiētiā: q̃ oñdit eis in rebus/ vt a magnitudine creaturę ꝛc. Sap. xiij. b. Uel/ e Nō cognouit p sapiam. i. ꝓpt sapiaz suā fm quā volebat dei potētiā ꝛ volūtatē limitādā. Non cognouit inq̃z. In dei sapiētia. i. in altitudine sapientię suę. Uel/ In sapientia. i. p sapiētiā. i. filiū dei cui noluerūt sapiētes mūndi credere. k Qm̄ ꝛ iudęi. Adhuc oñdit q̃ nō potuerunt credere ꝓter sūa sapiētiā: tū de iudęis: tū de gētibus. l Signa: potētię. m Gręci: gētiles. n Sapiētiā. i. rem naturaliū sciam. o Nos aūt. i. ē/ p Crucifixū: ꝓtra ē q̃ iudęi petūt signa potētię: nos manifestam⁹ eū p signū infirmitat⁹. s Stulticiā: cū vno ꝓbo posset oēs hoīes saluare stulticia videt ꝓcedētib⁹ fm naturales rōnes q̃ mortu⁹ fuerit ꝓpt salutē hoīm. Sz q̃ nō oēs iudęi scādalizabāt in p̄dicatione hac: nec oēs gētiles ipam reputabāt stulticiā: addit: t Ipis aūt vocat⁹. i. elect⁹. v Dei virtutē: in ē q̃ debil⁹ hō ꝛ infirm⁹ morte dō deuicit diabolū tā fortē. x Et dei sapiaz: q̃ sic se occlta uit ne diabol⁹ pcipiēs ei⁹ potētiā fugeret ꝛ nō mitteret manū in ipm: a Quia/ illō op⁹/ Di q̃ stultū ē/ reputat stultū. Hęc ē rō a ꝓrio sēsu. b Sapiēt⁹ ꝛc. fort⁹ ē: q̃ deuicit in ifirmitate sua diabolū/ quē nulla creatura poterat supare. Et dic beat⁹ Bern. Totū nob ō christo bonū: totū salutifer: totū necessariū fuit. Nō min⁹ ꝓfuit īfirmitas q̃z maiestas: ꝓpt nos egen⁹ fact⁹ ē: de magno puul⁹: ō celso hūil⁹: īfirm⁹ de potēte: Qz passus ē ō volūtate sua nō necessitate ē ipi⁹ q̃dā fuit stulticia: ꝛ nōne nob fuit via prudentię/ iusticię/ forma sctīrat⁹ exēplum: mors igit a morte: via ab errore: a pctō gra liberauit. a Moraliter. b Iudęi signa petūt ꝛc. Hęc erat eorꝝ ꝓsuetudo: sic dī Gen. xv. b. de abraā. Dne de⁹ vñ scire possū q̃ possessur⁹ sū eā. Judic⁹. vj. g. gedeon petūt dño de vellere. Luc⁹. xj. d. Generatio ē signū q̃rit ꝛc. q. d. signū potestat⁹: ē dabit eis signū ipotētię et īfirmitat⁹. Nos fere oēs iudęi sum⁹ in ē: q̃z nolum⁹ de credere nisi sup bonū pign⁹: ꝛ vtinā saltē sic ei crederem⁹. ij. Cor⁹. v. b. De⁹ est q̃ dedit nob pign⁹ spūs. Hoc signū petim⁹ q̃ ꝓnit nobis pęnitētia vl religio/ dicētes cū pharaone: Exo. v. a. Quis est dñs. i. qd signū dat mihi: vt audiā vocē ei⁹. i. vt ītrē religionē vl aggrediar artā pęnitētiā: Sz nos cū pharaone vidimus manū leprosam. i. aīam in sinu sanatā. i. in occulto claustri īmūdos pctōres iustificatos. Uidim⁹ baculos ꝓuersos ī fpētes. i. rigidos p inflexibilitatē. i. supbos ꝛ inobedientes in humilitatē ꝛ obedientiā insensibiles in astutiā spūs/ vt etiā serpentes magoꝝ deuorarēt: q̃z oīs sapia eorꝝ deuorata. Uidim⁹ etiā aq̃s ęgyptioꝝ. i. delectationes pctōꝝ ꝓuersas in sanguinē. i. in abominationē ipis pctōrib⁹. Esa. xxviij. b. Oēs mēsę eorꝝ repletę sūt vomitu. Ps. Cōuertit aq̃s eorꝝ in sāguinē. m Gręci sapiētiā. Baruch. iij. c. Filij quoq̃z agar q̃ iterp̄tat aduena. i. filij mūdi/ alieni a deo: q̃ exq̃rūt prudētiā q̃ de terra est: ꝛ iō nō est miꝝ si nō inueniūt verā sapientiā: q̃z q̃runt eā vbi nō est: sicut dicit Job xxviij. c. Nō inuenit in terra suauit viuētiū. i. in fluxu delitiarꝝ. Abyssus/ pfūditas sciētię secularis: mare pturbatio ꝓscientię ex fetore ꝛ amaritudine pctōꝝ. Qualiter aūt inuenirī possit/ tangit Job. xxviij. d. Qui fecit pōd⁹ vētis. i. aīab⁹ q̃z pōd⁹ est ipet⁹ siue rapt⁹ desiderij. Ps. Qui ambulas sup pennas ventorꝝ. Et sicut ventum sentim⁹ sed nō videm⁹: ita huiusmodi raptū sentim⁹: sed nō vidimus: sentim⁹ simplicit ē nō intelligimus. Sequit. Et appēdit aq̃s in mensura: q̃d est q̃ diuidit aq̃s superiores ab iferioribⁿ. i. delectationes spūales a carnalib⁹: q̃z pax habet hō de delectatiōib⁹. spūalib⁹. Seq̃t: Qui ponebat pluuij legē. i. lachrymis ꝛ rugitus. i. cordis gemitus: Qui hęc q̃ttuor habet/ inuenit cęlestem sapientiam: sicut ibi sequitur Gen. ij. b. In terra euilath inuenit aurꝝ optimū: q̃d iterp̄tat pturiētiū ꝛ dolētiū. In ptu desiderij ꝛ delectatio spūalis: ī dolore lachrymę ꝛ gemit⁹ cordis. iij. Reg⁹. x. b. Salomō mittebat p auro classes ī ophir: q̃d interp̄tat infirmans: q̃z aia illi⁹ infirmat q̃ ad terrena: q̃d ē q̃ vident ei insipidi: sic ifirmis cibaria: iuenit aurꝝ. i. sapiētiā. p Predicam⁹ christū crucifixū. i. amaritudiez pęnitētię vt fiat ꝓpt christū. Et hęc ē/ q Iudęis/ scādalū. i. aliq̃b⁹ q̃ in sęculo exteri⁹ circūcisi sūt a pctis aliq̃rulis: his est scādalū p̄dicatio ō intrādo religionē. r Gētib⁹. i. eis q̃ oīno viuūt ī pctis vt gētes/ s Stulticiā. Eccli. x. a. In via stult⁹ ābulās/ cū ipe īsipiēs sit/ oēs stultos reputat. Gen. xix. c. Uidebat eis q̃si ludēs loq̃ q̃n lot⁹ exiēs ō sodomis/ ne ibi pclitare tur dicebat/ generis suis q̃ exirēt. i. q̃ ītrarēt secū religionem. Ideo dicit dominus Matth. vij. c. Nolite spargere margaritas ante porcos. v Virtutem ꝛ dei sapiētiā: q̃z p crucē vincit diabolus: et eius astutia eliminat. Unde Exo. xij. d. Exterminator p quē diabol⁹ trāsiuit illos q̃z postes erāt liniti * sanguine agni ꝛ it dñs fec. Et iterꝝ Gen. xviij. d. Mūq̃d q̃cq̃z dō ē difficile: ē si diffidūt. i. dicūt esse ipossibile deū esse mortuū/ iā credunt q̃z aliq̃d est ipossibile deo. Sol⁹. Judęi dicebant deū esse mortuū esse ipossibile p legē: gētiles fm naturā. Infirmū ꝓnūt: id est illud in q̃ apparet īfirmitas/ vt crux ꝛ passio. Qd̄ in naturis rerꝝ nō videt: nō q̃ filij⁹ dei moriat. Hāc aūt de⁹ stultā fecit: possibilē fore declarādo. Ex hoc videt q̃ ꝓgine parere aī adūētū christi simplicit erat possibile: ē eadem rōne debet dici q̃ possibile ē trūcū eē virtulū: Quidā dicūt q̃ cęcū videre ē possibile de⁹: tū simplicit ē impossibile. Nec seq̃t: est possibile de⁹: q̃ est possibile: q̃z cū dico cęcū videre est possibile de⁹: sic copulat possibilitas deo ad hoc vt faciat cęcū videre ꝛ nō copulatur cęco ad videdū. Sz cū dico: cęcū videre est possibile/ iā copulat possibilitas in cęco ad videdū. Qd̄ aūt hic dicit possibile fore de⁹ oñdit q̃ sapia mūdi ipossibile iudicat: intelligendū est/ iudicat ipossibile fm inferiores causas: ē dñs ipo facto oñdit q̃d erat possibile fm superiores causas. Tenebrę nō cōprehēderūt: p fidē. Curatio via ē ad sanitatē. Nota q̃ curatio q̃nq̃z idē ē q̃d sanatio: q̃nq̃z idē q̃ curā apponere: sic sumit ē. Et in Hiere. lj. a. Curauim⁹ babylonē ꝛ ñ ē curata. Serpēt⁹ sapia. i. astutia decepti sum⁹. Gen. iij. a. Petūt sig̃ potētię. Luc⁹. xj. d. Matth. xij. c. Nō cōmuni vocatiōe. i. exteriori q̃ fit p p̄dicatiōem. Mat. xx. b. Multi vocati ꝛc. Qua p̄sciti/ p̄destinati vocāt. Hęc vocatio duplex ē: ęcna p̄electio: ꝛ tpe gr̄ę appositio: nō ex arbitrio q̃d ē p pelagiū. Uicit mortē. Osee. xiij. d. Calli-

ꝛ de diabolū

a Ubi sāpiēs/ vbi scribā/ vbi inq̃sitor hui⁹ sęculi? Nōne stultā fecit de⁹ sapiētiā hui⁹ mūdi? Mā q̃z i dei sapiētia nō cōgnouit mūd⁹ p sāpiētiā deū/ placūit deo p stulticiam p̄dicatiōis saluos facere credētes. Quōniā ꝛ iudęi signā petūt: ꝛ grēci sāpiētiā q̃rūt. Nos aūt p̄dicamus christū crūcifixū: iudęis q̃dē scādalū: gētib⁹ aūt stulticiā: ipis āūt vocat⁹ iudęis atq̃z gręcis christū dei virtutē ꝛ dei sa

Ps. 104.

Ps. 105.

Expositio Glo.

38. dist. c. si iuxta

* sanguine agni. i. eos q̃ stigmata dñi iesu in corpe suo portant: Gal. vj. d. Crux silr magna fuit sapia: qz diabol⁹ misit manu in illū in q̃ius nō habebat: ex hoc amisit ptātē in eis q̃ iuste ab eo tenebant. Judic. viij. d. Quales erāt illi q̃s vicisti in mōti/bus: dixit gedeon. i. christus/fratres mei erāt. a ¶ Qd̄ stul/tū est dei zc. z ecō uerso. Unde. j. iij. d. Sapiētia hui⁹ mūdi stultitia est apd̄ deū. b ¶ Qd̄ infirmum est: similiter ecōuerso. Esa. j. g. Fortitudo vestra q̃si fauilla stu pē. Mau. iij. c. Qēs mansuētōes tuę q̃si fi/cus cū grossis suis.

a piētiā: Quia qd̄ stultū ē dī/sa
b piēti⁹ ē hoib⁹: z qd̄ infirmū ēst
c dei/forti⁹ ē hoib⁹. Videte em̄
vocationē vestrā fratres: quia
d nō multi sapientes fm carnē:
e nō multi potētes: nō multi no/
f biles: ſ q̃ stulta sūt mūdi/ ele/
g ſ firma mūdi elegit de⁹/ vt ꝛfūdat sapiētes: et i

Ad literā

c ¶ Videte vocationē vrāz. Hęc ē q̃rta ps i q̃ hūiliat nos mitrēdo ad mēoriā partę spūaliū q̃ fuerī piscatores z idiotę/di cēs: Videte vocationē. i. vocatores vestros. d ¶ Quia nō multi sapiētes. Esa. xliij. d. Suscitabo sup vos medos: q̃ argitū nō q̃rāt zc. Zach. ix. d. Suscitabo filios tuos sion su per filios tuos grecia: Cōtrario mō. Joel. iij. b. Filios iuda et hierusalē vendidistis filijs grecoꝝ. e ¶ Nō multi poten tes: nō multi nobiles. In hoīe tria sūt ex qb⁹ ozīt oīs hu mana gloria. Ex aia sapientia: ex carne nobilitas: ex diuitijs potētia. Cōtra pmū: Nō mlti sapiētes. Cōtra scōm: Nō multi nobiles. Cōtra tertiū: Nō mlti potētes. Hiere. ix. g. Nō glīet fortis i fortitudine sua: nō glīet sapiēs in sapia: nō glīet diues in diuitijs suis. f ¶ Quę stulta sūt: q̃s mūd⁹ stultos reputat. g ¶ Infirma. i. pauꝝes z q̃ nulli⁹ erāt potē/tię. h ¶ Quę nō sūt. i. q̃ nihil oino videnī esse. i ¶ Ut non glīet oīs caro: ne dicerēt q̃ nos elegit de⁹/ hoc fuit qz potē tes z sapientes eram⁹ z nobiles. k ¶ Aūt. i. ſ/ m ¶ Vos estis i christo: fide eius fundati: k ¶ Ex ipo. i. p ipm/ nō p potētiā vrāz vl nobilitatē vl sapiētiā. n ¶ Fact⁹ ē nob sapiētia. i. q̃ dedit nob sapiētiā. q ¶ Sctificatio: in baptismo. r ¶ Re/dēptio: i passiōe. s ¶ Scptū ē/ Hiere. ix. g. Et. ij. Cor⁹. x. d

Doctrina. Moraliter

Moraliter. d ¶ Nō multi sapiētes. Adhuc idē facit dñs q̃ndiu: b: i ¶ Aut nō glīet. Judic⁹. vij. a. dixit dñs ad gede on. Vulr est ppls/ nō tradet zc. ne dicat meis viribꝰ liberat⁹ sū zc. ſ p illos paucos opat⁹ ē victoriā: q̃ ita fessi erāt/ q̃ sitiē tes nō poterāt bibere geniculādo/ ſ lābētes cū manu. Judith xvj. b. Nō em̄ cecidit potēs eoꝝ a iuuenib⁹ zc. ſ iudith filia me ran zc. iij. Reg⁹. xx. c. Per q̃s ait ppha. Per pedisseq̃s. Per principū puiciaꝝ. Qd̄ figuratū fuit Sap. xij. a. Misisti afices fores exercit⁹ tui vespas vt illos paulatim exterminarēt: sicut Deut⁹. vij. c. Insup z scabrones mittet dñs de⁹ tu⁹ zc. Silr li berat dñs terrā ecclię ab ipijs p insipientes: z q̃ nulli⁹ momēti sicut nec vespe. b ¶ Ut ea quę sunt destrueret: Job. xl. d. Nūqd̄ ligabis eum ancillis tuis: Prouerb. ix. a. Sapi/entia miscuit vinū suū zc. misit ancillas vt vocarent ad arcē. j. Reg⁹. xxx. a. Cū amalachitę cępissent vrozē dauid z filios et q̃cq̃d erat in ciuitate insecut⁹ est eos: z p fessū seruū quē dimise rat exercit⁹ amalechitaꝝ. i. mūd⁹ deuicit eos: p illos q̃s prem/nit mūd⁹: vincit diabol⁹. Job. vj. b. dixit dñs/ vt fragmenta: id est scptures stultia reponerent in cophinis: in p̃dicatiōib⁹ cōtēpt⁹. n ¶ Fact⁹ ē nobis sapia. Hoc pertinet ad pfectionē i/tellect⁹ speculatiui: secūdū ad ordinem intellect⁹ practici q̃ ad opa: tertiū q̃ ad augmentū vtriusq̃: quartū quo ad psūmatio nē q̃ erit in glia. Vel vt attēdat ibi ordo artificialis/ nō natura lis. In artificiali ordine p̃ponit qd̄ digni⁹ ē/ ſ fm naturalē ab vltimo. ¶ Redēptio: a captiuitate diaboli. o ¶ Sctifica tio: in pfirmatiōe boni. p ¶ Justicia: in ordinatiōe ad pxi mū. o ¶ Sapiētia: in ordinatiōe ad deū.

Expositio Glo.

* de diabolū decepit: quia sub nra infirmitate se occultauit/ q̃si miles arma sua mutās: alit nū q̃ pugnasset ꝝ eū diabol⁹. Job xxvj. d. Prudētia ei⁹ percussit supbū. Credētes in christū cruci/fixū intelligūt. Scōm ſ fides p̃cedit intellectū. Cōtra. Sup. j. Timoth. j. b. Charitas est finis p̃cepti ex corde puro zc. Ibi

Glo. intellect⁹ ponit p̃cedere fidē. Sol⁹. Duplex est intellect⁹. Discernēs: q̃ est sine dilatiōe: ſ p̃cedit fidē. Et ē intellect⁹ capi ens siue adhęrens: ſ ē cū affectiōe et dilatiōe: z seq̃t fidē: vt hoc dicit Esa. vij. b. Nisi crediderit⁹/ nō pmanebit⁹. Ibi Se/ptuagita: Nō itelli getis. i. adherebit⁹ in tellectui delectātes i deo. Sz filij⁹ itelligit patri. i. si pat a filio intelligat. Nō filij⁹ a pte: qd̄ vex ē. s. filiū ē a pte. Filij⁹ sapia ptis ē/ sapiēs/ intrāsi tiue. i. filij⁹ est sapia q̃ ē pat: vel q̃si effecti/ue. i. habet a patre q̃ sit sapiēs. Solet q̃rī vt ſ qd̄ dicit hic: ab/ 2. Cor⁹. 10. d. Hiere. 9. g

b dat fortia: et ignobilia mūdi z
p̃tēptibilia elegit de⁹: z ea q̃ę
nō sūt/ vt ea q̃ sūt destrueret/
i vt nō glōriet oīs caro in ꝛspe
k ctu ei⁹. Ex ipō aūt vos estis i
l christo iesu: q̃ fact⁹ ē nob sapia
m a deo z iusticia z sctificatio et
n redēptio: vt quē admodū scri/
o ptū ē: Qui glīat/ i dño glīet.

surdū patrē eē sapiētē sapia quā genuit pat: q̃ nō ē sapiēs sapi entia quā genuit. Sz eadē rōne videt q̃ pat nō ē diligēs amo re quē spirauit: nec filij⁹ silr. Hęc ē q̃ falsa: pat diligit spūsctō: vel si ē vera hęc/ silr hęc ē vera: pat ē sapiēs sapia quā genuit. Filio em̄ attribuit sapiētia: sic spūsctō amor z dilectio. Sol⁹. Magister soluit sic in sentētijs: Alicubi inuenit q̃ Aug⁹ dixit: Pr ē sapiēs sapia genita: z inuenit q̃ ſ retractauit. Dicit ma/gister: q̃ in ſ intelligit retractasse suū silr: et silr ē: pater diligit spūsctō: si li/ spūsctō/ regat formalit a ꝛbo/ falsa ē: si in rōne si gni/ vera ē. Et ē sensus hic/ q̃ pr z filius ita vnifōmit spirant spūsctū/ signū ē q̃ se diligāt. Alij dicūt q̃ cū dī: pr diligit spū sctō: sensus ē. i. pr genuit filū ex q̃ pcedit spūsctūs. Alij dicūt q̃ li spūsctō regit formalit: nec ē silr ꝛ sapia z amore: qz amor ꝛpte dī ꝛ spūsctō: vñ tenet psonalit/ cū dī: pr diligit spūsctō/ ſ sapia p appropiationē dī ꝛ filio: vñ ñ mutat significationē su am/ ſ cēntialit tenet: z tō seq̃ret: pr est sapiēs sapia genita: sed nō seq̃t: pr diligit spūsctō: q̃ pr ē spūsctūs: qz ibi diligere nō ē idē qd̄ ē. Infirmū dei/ nō ꝛe ē infirmū. Sz nōne ifirmitatē no strā accepit. Ubi de simeone cātat: Infirmitatē portabat: z ite ri⁹ diuinitatē agnoscebat. Sol⁹. ifirm⁹ pōt sumi pduative: z ē idē qd̄ ñ firm⁹: sic ē falsa hęc/ christ⁹ ē ifirm⁹: qz i singlarib⁹ idē va let negatio p̃posita z postposita: vñ idē est qd̄ christ⁹ nō ē fir/m⁹. Vl pōt sumi copulative: ſ scōo mō sumit ifirmū dei. i. chri st⁹ cui iest nra ifirmitas: nō ē vere ifirmū. i. nō ē nō firmū: imo firm⁹ z oipotēs/ Duodecī aplī sūt electi: Mat. x. a. Luc⁹. vj. c Romanę dignitat⁹ pentela. Ubi Act⁹. xxij. f. Si hoīez romanū z idēnatū licet vob flagellare. ij. Timoth. vlt⁹. c. Penulā quā reliq̃ troade apd̄ carpū veniēs affer tecū: dicit Glo. q̃ penula erat vest⁹ psular⁹ q̃ data fuit pti pauli i ĩsigne a romanis q̃ñ su scept⁹ ē in sociū z ciuē romanū. Dī q̃ roman⁹. i. in ciuē roma/nū donat⁹: sic pr et⁹: Et silr beat⁹ iulian⁹/ ppt idē. Sz q̃rit d̄ ſ qd̄ dic Glo. Nō mlti nobiles gener⁹ claritate. Prio nlli tales fuerī inī doctores christianę fidei: imo iobes z iacob⁹ q̃ fuerī d̄ tribu iuda z de genere dauid: qz fuerī cogti dñi. Sz dicēdū q̃ cōtū ad ipos iā viluerat eoꝝ generositas p mltiplicē z remo/tū descēsū. Nihil ipēdit. Unde Phil⁹. iij. b. Oia hęc arbitrat⁹ sū vt stercora. Erubescere. Esa. xxiij. a. Erubesce sidon ait mare. Ea q̃ nō sūt. Esa. xl. g. Qui dat lasso ꝛtutē z his q̃ nō sūt fortitudinē. Ro. iij. c. Qui vocat ea q̃ ñ sūt: Et q̃ nihil eē videbāt elegit. Jaco. ij. a. Nōne pauꝝes elegit de⁹/ diuites i fide. Cō/tra dei ordiationē. i. ꝛ illd qd̄ de⁹ ordiauit: qz ꝛ ordinē dei/ acti ue nō pōt facere. De⁹ hūilitatē ꝓponat. Matth. xi. d. Discite zc. Querēs hūiles. Matth. ix. b. Nō veni vocare iustos. Sa lutē hūilitat⁹: trāsitiue vel itrāsitiue. Nō elegit reges/ ne ꝛuer sio fidelij eoꝝ potētię ascriberet. Nō phos/ ne eoꝝ sapientię ascriberet. Nō oratores/ ne diceret: q̃d ē qd̄ nō pſuaderet cau tus orator. Unde Tull⁹: Nihil tā ĩcredibile qd̄ nō fiat dicendo vel docēdo ꝓbabile: nihil tā horrēdū qd̄ nō splendeat oīone. Sed z hic dicit Glo. Nisi fideliter p̃cederet piscator: nō humi lit seq̃ret orator. Unde Job. j. f. Glo. Nathanael doct⁹ i aplm nō ē elect⁹: ſ frat⁹ su⁹ philip⁹ idoct⁹. Qui glīat in dño glīet. ij. Cor⁹. x. d. Et ſ eodē. Maneam⁹ i ętnū. i. i ppetuū: Sapia ca ro facta. i. filij⁹ fact⁹ ē hō: fact⁹ ē nob: nō dic fact⁹ simplr: hęc em̄ falsa est:

Expositio Glo. falsa ē:fact⁹ ē sapia:hęc xva ē:fact⁹ ē nob sapia. Nos illūinat: q: p̄us iustificat nos bona opatiōe:g̃ q: bona opatione iustificat nos:iō illumiat nos p gram:ꝫ p solā gram boni sum⁹:g̃ q: bñ facim⁹ boni sum⁹. Sol. Est illustratio gręad credēdū ⁊ bñ opandū:⁊ hęc p̄cedit:⁊ ē illūinatio ad pfecte opandū: ⁊ ꝫ seq̃t bonā opationē. De hac loq̃t Glo. Ei co

A herēdo/fide/spe/charitate. Quia p̄us in baptismo / emundat nos q̃ sit nob iustitia:ꝫ nob ē iusticia ꝯ ferēdo gra:g̃ p̄⁹ nos mūdat q̃ ꝯferat gratiā. Sol. Iusticia hic nō dicit iustificatio vel infusio gręę:sz cōuersatio in exercitio bonoꝝ opeꝝ:qd ꝯstat esse post emūdatione. Nisi ⁊ bonis dei.j.iiij.b. Quid habes quod nō accepisti: si aūt ⁊c.in hieremia.ix.g. Expo. Ca.II.

Ego cū venissem. In ꝫ secūdo capitulo ostēdit Apls/q licet xbū crucis reputet stulticia apud hoīes: ē tñ xva sapia. Qd ꝓbat dnq̃ rōnib⁹. Prima ē q exq̃ Apls q̃ ita perit⁹ erat in lege/relict⁹ hūanę sapię xbis:verbū crucis tm̄ eis p̄dicauit:restat q xbū crucis est xva sapia. Secundo ꝓbat idē p ꝫ q nō habet p̄ncipiū corruptibile ipa sapiētia crucis/ibi: Sapiētiā aūt loq̃mur. Tertio:q: abscōdita ē i secreto ⁊ ibi:Sz loq̃mur dei sapientiā ⁊c.q.d.per ꝫ patet q xbū crucis est xva sapia:q: ista pfūda ē. Quarto:q: p̄ordiata ē a ⁊o añ oia secla/ibi:Quā p̄destiationē dñs. Quito:q: cogitatōes p̄ncipū ⁊ etiā dęmonū excellit/ibi: Quā nēo p̄ncipū. Et ꝫ p̄bat aucte Esaię/ibi:Sicē scptū ē. Quia xo posset qs q̃rere:exq̃ ita pfunda ē sapia crucis:quō coguisti eā: Rūdet. Nob aūt reuelauit.q.d.nō p acq̃sitionē /ꝫ p reuelationē cogui eā:Quę aūt seq̃nt reuelationē spūssci:postea oñdit. Sz p̄us interponit qddā sile p qd ꝓbat spiritūsanctū oia ista cognoscere:⁊ ita potuit reuelare/ibi:Quis em̄ scit. Postea exequit q̃ sequūt reuelationē spūssancti. Primū est/q̃ imediate sequit acceptio spūssci/ibi:Nos aūt nō spm̄. Acceptionē spūssci sequit pfecta cognitio. Ūñ sbdit: Ut sciamus: Perfectā cognitionē seq̃t locutio siue doctria. Ūñ dic:Quę ⁊ loq̃mur. Sz q: posset quis dicere Aplo. Si tibi reuelauit de⁹ hāc sapiētiā: q̃re g̃ nō ē nob silr:⁊ Rūdet/ distinguens duo genera hoīm:aīaliū ⁊ spūaliū. Aīalib⁹ nihil reuelat:ꝫ tm̄ spūalib⁹/ibi:Aīalis. Postea subiūgit ō examiatione hui⁹ sapiētię de q̃ fuerit/ibi:Spūalis aūt oia dijudicat. Et sic terminat capitulū. Pōt autē diuidi totū capitulū.s.in tres ptes. In p̄ma oñdit q̃lē dispēsationē req̃rit sapiētia cęlestis.s. hūilem. In secūda oñdit q̃ prudentē ⁊ discretū q̃ sciat cui/⁊ qd/⁊ qñ loquat/ibi:Et ego. In tertia oñdit q̃lē req̃rit auditorē. s. spūalē/ibi:Spūs em̄ oia. Dic g̃: a Et ego. Cōtinua sic. Ita vocauit de⁹ stultos ⁊ idiotas ad annūci andū hāc sapientiā:⁊ iō ego q̃ ante erā sapiēs/abnegaui sapiētiā meā vt annūciarē istā. Et ꝫ est: Et ego cū venissem. Egressus ab athenis venit corinthū:id ē a philosophis ad rudes. Act.xviij.a.

Ca.II.

b Nō in sublimitate sermonis:q̃ ad ornatū xboꝝ. c Aut sapię:q̃ ad obscuritatē sentētiaꝝ. Ūñ.j.iij.d. Si q̃s inter vos videt ēē sapiēs.s.vt sit sapiēs. Exēplū de Pś. Disperdet dñs liguā magniloquā.j. Regl.ij.a. Nolite multiplicare loq̃ sblimia gliantes. Sz ꝯtra. Mich.v.a. Stabit ⁊ pascet in fortitudine dñi:⁊ in sublimitate nois dei sui. Et seneca sp reprehendit paulū:q: hūili stilo magna scriberet. Rūdeo. Voluit paulus vti sublimitate sermōis neq̃ philosophicis:q: pseudo p ꝫ decipiebāt simplices:cōtra q̃s scribit Aplś. Et est argumētū/ q̃ nō est insistēdū in theologia disputatiōib⁹ naturalib⁹ vel logicis rōnib⁹. Ego dico/ d Annūciās vob testimoniū christi.i.p testimoniū scptuaꝝ oñdēs q̃ incarnat⁹ et passus ⁊c. Ūñ pluries dic: Sic dicit esaias ꝓpha / Hieremias.⁊ sic de alijs. Nō ē g̃ vtēdū i p̄dicādo ornatis verbis:q: virtutē ⁊ saporē sacrę scripturę elimināt. Ūñ Aug⁹ in.iiij.de doctri.christiana. Eloquētia tāto terribilior:q̃nto purior. In eodē. Cauēdū ē ne refugiāt ex aio q̃ dicēda sūt dū attēdit vt arte dicant. Ibidē. Cauēdū ē/ne diuinis grauibusq̃ sentētijs dū additur niūerus.i.ꝯsonātia/pōdus detrahat. Ibidē in auctoritatib⁹ vestris ꝫ mihi pl⁹ placet:q: ibi nūeros rarissime inuenio. Ūñ notādū q̃ nō p aaron eloquētē liberauit dñs ppl̄m suū:nec legē ꝓmulgauit. Exo.xx.sed per moysen:q̃ vt dicit Exo.iiij.c. erat impeditior⁹ lingue. Idē ꝯfitet ⁊ se Aplś.ij.Cor⁹.xj.b. Imperit⁹ q̃dē sū sermone/nō sciētia. Similiter nō est p̄dicādū in sublimitate sapiētię.i. p sentētias obscuras: ꝫ em̄ est q̃ si certissimū signū ignorātię. De tali Prouerb.xj.d. Qui abscōdit frumēta ⁊c. Et Aug⁹ in.iiij.ō doctria christiana. Quid eni ꝓdest lectiōis integritas / quā nō sequit intellect⁹ audientis cum loquendi omnino necessitas nulla sit:si quod loquimur nō intelligūt ꝓter q̃s vt intelligāt loq̃mur. Ibidē dicit illud qd habet Numeri.x.a. vbi p̄cepit dñs fieri tubas argēteas. Quid em̄ valet clauis aurea si aperire qd volum⁹ nō potest: aut q̃d obest lignea si hoc pōt:qñ nihil q̃rim⁹ nisi patere quod clausū est. Iō dicit Abacuk.ij.a. Scribe visū ⁊ explana ipm. sup tabulas vt pcurrat q̃ legerit. Esa.viij.a. Sume libꝝ grādē: id est sacrā scripturā:⁊ scribe in eo stilo hoīs.i.ita vt possit q̃libet hō itelligere qd p̄dicas ⁊ doces. e Nō em̄ iudicauī: id est nō ostēdi iudicio rōnis. f Nisi iesū christū: Si christ⁹ est sapiētia dei:q̃d necesse est aliud scire:maxime q: in eo sūt oēs thesauri sapię ⁊ sciētię dei. Col.ij.a. Phil.iij.b. Existimo oia detrimētū eē p̄ pter eminētē sciētiā iesu christi dñi mei ꝓpter quē:id ē scire christū est vita ęterna ⁊c. Sap.xv.a. Scire te iusticia est ꝯsūmata ⁊c. Scied⁹ est christ⁹ vt ars plena oīm rōnū viuētū/vt cādor lucis ętnę. Sap.vij.d. Ut splēdor ⁊ figura sbstātię pātis. Heb. j.a. Ut thesaur⁹ oīs sapiētię ⁊ sciētię dei:Col.ij.a. Ut habitaculū di. Eph.ij.d. Ut p̄cliū ⁊ p̄miū electoꝝ. Gen.xv.c. Ut viaticū in via: Iob.vj.e. Ego sū panis ⁊c. Non nisi iesū christum: Cōtra q̃sdā q̃ legēdo theologiā oñdūt se scire astronomiā ⁊ alias hmōi facultates q̃ tm̄ ingressū habēt: ꝫ postq̃ hō ingressus ē/nō debet eis vti: Qd q̃ facit/silis est ei q̃ ingrediēs p ostiū accipit limitē sup collū suū. h Et ego in infirmitate.q.d.nō gessi me vt pbs apud vos. Si em̄ per ratiōes hūanas vellet eis oñdere veritatē p̄dicatiōis/nō ꝯseq̃rent eū. Iō dic: In infirmitate.i.in tribulatiōe. i Et timore:interius. k Et tremore:corpis exterī⁹. Cōtra. Mat.x.c. Nolite timere eos q̃ occidūt corp⁹ ⁊c. Prouerb.xxviij.a. Iustus q̃si leo ꝯfidēs absq̃ terrore erit. Sol. Est timor naturalis horror pęnaꝝ:⁊ ē timor hūan⁹ q̃ nimis timet pęna corpalis:ita vt p̄ us peccaret q̃ pęnā sustineret. Primo timuit paulus:timuit ⁊ ipse christ⁹. Marci.xiiij.d. Cępit iesus pauere ⁊ tędere. Et iacob Gen.xxxij.c. Valde eū timeo. Scō null⁹ iust⁹ timuit. Et ō isto dr: Nolite timere. Et salomō: Iust⁹ vt leo ꝯfidēs. Prouerb.xxviij. Et ē timor bon⁹ filial⁹ q̃ timet dñs. Phil.ij.b. Cū metu ⁊ tremore salutē vrām opamini. Tob.ij.a. Māducauit panē cū luctu ⁊ tremore. Pś. Seruite dño ī timore. Esa.viij. Pś.2. c. Dñm exercituū ipm sctificate ipe pauor vester ⁊c. l Et: ꝫ id est quia.

a Et ego cū venissem ⁊c. Fui q̃si nō eēm sapiēs. Ūñ.j. iij.d. Si q̃s inter vos videt esse sapiēs ⁊c. De christo testati sūt prophetę. Esa.xliij.a. Vos testes mei dicit dñs. Act.j.a. Et eritis mihi testes. In crucifixo em̄ dicit.i.in p̄dicatiōe crucifixi. Crucifix⁹ vetus hō. Ro.vj.a. Ut non seruiam⁹ vltra pcō: id ē vt nō habeam⁹ vltra necessitatē seruiēdi diabolo. Credēda ⁊ christo:ī iesū christū crucifixū. In vita/q̃tū ad semetipm: In moriib⁹/q̃tū ad primū. Oñdi me habere xtutē i miraculis faciēdis:g̃ auctor erat miracloꝝ/nō tm̄ minister. Sol. Habebat xtutē.i.donū faciēdi miracula:nō tm̄ xtute illi⁹ doni fiebāt miracula/ꝫ xtute inuocationis nois christi:qd donū erat ad ꝫ q̃ qñ habēs inuocaret nomē christi /fierēt miracla a ⁊o: sic est in baptismo. Principū hui⁹ sęcli.i. malignoꝝ spirituū.

Expositio Glo.

Joh.xij.c.

Id est quia. a ¶ Sermo ꝛc. nō in psuasibilib⁹. i. nō in rō nib⁹ q̄ psuadent hoib⁹ aliq̄d ad credēdū. Cōtra. ij. Cor. v. b. Hoib⁹ q̄dē suadeam⁹ / deo manifesti sum⁹. Rūdeo. Suadebat Apls diuitis rōnib⁹ / nō hūanis: sic pseudo. Ān. j. iiij. d. Nō est regnū dei in sermōe / s in ꝛtute. b ¶ Sz in ostēsiōe spiritus: quia sermo meus et p̄dicatio mea: ostendebat me habere spiritūsanctum: et donū faciēdi miracula. Et hoc ē: c ¶ Ut fides vra ꝛc. i. vt fides vestra attribuatur deo / nō hoi. Et nota q̄ dicit: Sermo: in collocutioni / bus cū vno vel duobus: p̄dicatio: cōmunis fmo ad omnes. Et ostēdit q̄lis debeat esse p̄dicator in tribulatiōe: iuxta illd Ps. Bñ patientes erūt vt annūciēt.

a sēmo meus et p̄dicatio mea / non in persuasibilibus huma
b nę sapiētię verbis: sed in ōstē
sione spiritus et virtutis / vt fi
c dēs vestra nō sit in sapientia hominum: sed in virtute dei.
d Sāpiētiā autem loquimur in ter perfectos. Sapientiam vō non huius seculi: neq̄ princi pum huius seculi qui destruū
e tur: sēd loquimur dei sapien
f tiam in mysterio q̄ę absconds dita est / q̄ā p̄destinauit de
b us ante secula in gloriām no
k stram: q̄uam nemo p̄ncipūm
l huius sęcli cognouit. Si enī
m cognouissent: nūnq̄ dominū
m glorię crucifixissent. Sz sicūt
o scriptum ē: Q̄d ōculus nō vi
p dit nec aurl audiuit: nēc i cor
hois ascendit q̄ p̄parauit deus
q his q̄ diligūt illū. Nob aūt re

Ps. 31. Ps. 97. Ibi. In tub ductilibus. Exo. xxv. c. Cādelabꝝ ductile ex auro purissimo. d Sapiētiā aūt loq̄mur inꝛ pfectos. Scōa rō q̄ ꝛbū crucis sit vera sapia: q̄ nō habet p̄ncipiū corruptibile: nec est ab hoie. j. vij. f. Pęterit enī figura hui⁹ mundi. Et Ps. Ōes sicut ve Ps. 101. stimētū veterascēt. Et est hic argumētū / q̄ secreta q̄ vidit i raptu suo paul⁹ q̄ non licēt hoi loq. ij. Cor. xij. a. narrauit aliq̄ bus: qui dicit q̄ timotheo. Epb. iij. a. Potestis legentes intellegere prudētiā meā in ministerio christi ꝛc. Et. j. x. d. Ut prudētiā loq̄r. Heb. v. d. Perfectoꝝ est solid⁹ cib⁹. Et reuera sapiētiā debebat loq̄ Apls: quia qui nihil scit nisi christū / nō potest loqui nisi sapiētiā: quia ipe est sapia patris. e ¶ Sz loq̄mur dei sapiētiā in mysterio. i. sacro dei secreto: hoc est nouo ꝛ veteri testamēto. Luc. x. d. Cōfiteor tibi pater rex cęli ꝛ terę: q̄ ꝛc. f ¶ Quę absconditа est. Col. j. d. Mysteriū q̄d absconditū fuit a sęculis ꝛ generatiōib⁹ ꝛc. g ¶ Quā p̄destinauit. Quarta rō. b ¶ In gl̄iam: ppter gl̄iam apl⁹ q̄ eā p̄dicarūt. Prouerb. viij. c. Ānq̄ q̄cq̄ faceret a p̄ncipio / ab ęno ordinata sū. i ¶ Quā nemo: Quita rō. Hęc sapia tā alta est q̄ excellit omē ingenū dęmonū ꝛ phoꝝ. k ¶ Principū. i. phoꝝ q̄ regebāt leges ꝛ iura ꝓmulgādo. Hero⁹. Hoc doc⁹ plato nesciuit: b demosthenes eloquēs ignorauit. Esa. xxx. d. Erit vobis visio oim q̄si verba libri signati: ꝛ dabit liber sciēti lras. l. p̄ncipib⁹ dęmonibus q̄ sūt p̄ncipes amatorū mūdi. l ¶ Si enī cognouissent: verā sapiētiā q̄ est ō verbo crucis / scribę ꝛ pharisęi. m ¶ Nūq̄ dōm gl̄ię crucifixissent. i. crucifigi psuasissent. n ¶ Sed sicut scriptū est: Esa. lxiij. b. Continua. Bñ dico q̄ hęc sapia excellit oē ingeniū: ꝛ ita nō cognouerūt. Sz sicut ꝛc. Ibi habet sic: A sęculo nō audierūt neq̄ aurib⁹ pcęperūt: ocul⁹ nō vidit de⁹ absq̄ te q̄ p̄parasti expectātib⁹ te. o ¶ Q̄d ocul⁹. Hoc ibi sęptū ē. Et resumit idem in plurali. quę p̄parauit. Vel vt li / q̄ / coniunctio sit. Q̄ ocul⁹ nō vidit. i. oculū nō vidisse: aurē nō audiuisse: in cor hois nō ascendisse: quę p̄parauit ꝛc. De oculo materiali patet: sicꝛ de intellectu verū est. Et nota q̄ intellect⁹ q̄nq̄ ē ocul⁹ / q̄ā p se intelligit: q̄nq̄ est aurl / vt q̄ā ab alio discit. p ¶ Nec i cor hois ascēdit: q̄si nec p exprimētū sciuit. A multis sensib⁹ ad ꝓticulares: a multis ꝓticularib⁹ ad exprimētū: ab exprimētl ad vniuersale appellat hic ascēsus. Eccli. iij. d. Plurima enī sup sensū hoim oīsa sūt tibi. Nota Glo. Infra cor hominis ē q̄d in cor ascēdit: sup cor est ęternū: ad q̄d cor ascēdit. Tūc res dicit ascendere in cor / cū bñ intellecta placet ꝛc. q ¶ His q̄ diligūt. Job. xxxvij. d. Nō audebūt ꝓtęplari oēs q̄ Ps. 118. sibi vidēt sapiētes. Ps. Q̄ magna mltitudo dulcedinis tuę. ꝛc. Dulcis est vt fic⁹ vt racem⁹ vt malogranatū. Ān ꝛ duodecim exploratores terrę ꝓmissiōis hęc tria reportauerūt. Numeri. xiij. c. ij. Timoth. iiij. b. De reliq̄ ꝛc. nō solū mihi: sz his q̄ diligūt aduētū ei⁹. t ¶ Nobis aūt reuelauit: Reuelat pa

ter. Matth. xvj. c.

c ¶ Joh. xij. e. Princeps hui⁹ mūdi eiciet foras. Phoꝝ q̄ pręcipes ꝛc. Joh. viij. g. Nūq̄d aliq̄s ex p̄ncipib⁹ credidit i eū? Deuitriscq̄. j. xv. c. Deinde finis cū tradiderit regnū deo ꝛ patri et euacuabit oēm p̄ncipatū ꝛ ptātē. Ut i hostia abel. Gen. iiij. a. quā ipe obtulit. vl i ipo q̄ fuit hostia significās passionē christi. Vl abrae. Gen. xv. b. ꝛ. xxij. c. q̄n p isaac obtulit arietē. Spūs efficacia q̄ fac vt credam⁹. Si cognouissent dęmōes / nō suggessissent crucifigi. Sz ꝑ b videt dicere in euāgelio Marci. iij. b. Luc. iij. g. Exibāt a multl dęmōia clamātia ꝛ dicentia: q̄z tu es fili⁹ dei. Et ibidē: Qui ñ sinebat ea loq̄: q̄z sciebāt ꝛc. Ān ibidē: Scio te: q̄z tu es fili⁹ dei. Et soluit magister: magis ex suspiciōe q̄ ex cognitiōe dixisse credēdi sūt. Sz ꝑ hāc solutionē Ps. Supbia eoꝝ qui te oderunt ꝛc. dicit Aug⁹. Ex hoc q̄ deū habebant odio ꝛ inuidia psuasērūt christū crucifigi. Videt g̃ q̄ ex odio q̄d habebāt erga deū: q̄z credebāt ipm esse filiū dei / dęmones psuaderēt crucifixionē ipl⁹. Ān adhęrēdū est lrę: Nūq̄ crucifixissent dōm gl̄ię si crederēt q̄ ex crucifixiōe gl̄iosior appareret ꝛ magl mltiplicarēt: si b cognoscerent / nūq̄ psuasissent ipm crucifigi. Ān dicit Glo. sup Luc. iiij. Nō eum ergo iō crucifigit vt filiū dei ignoret: s q̄z ei⁹ morte se dānādū nō p̄uidet. Per quē ius se pdere sciret: s nō pdidit nisi incarcerationē hois: g̃ i tenēdo hoiem ius habebat. Cōtra. Sup Ro. v. Si enī illi in causā venirēt diabol⁹ deo fecisse iuriā p̄uicerēt ꝛ hoi. Sol. Ius nō q̄ꝛtū ad ipm sed q̄ꝛtū ad hoiez q̄ meruerat: vt dicat ius exigētia meritoꝝ. Ma iores vt p̄ncipes sacerdotū cognouerūt ꝛc. Cōtra ipa aucitas Act. iij. c. Scio q̄z p ignorātiā fecistis sicut ꝛ p̄ncipes vri ꝛc. Sol. Li sicut habet q̄si naturā relatiui: ꝛ referr ad fecistis: q̄si assensū p̄buistis crucifixiōi christi / sicut p̄ncipes p̄buerūt: sed vos p ignorātiā: nō ipi / vel vtriq̄ ignorauerūt esse filiū dei: sicut dicit hic: Sz b videt esse falsū: q̄z Marci. xij. a. et Matth. xxj. d. dicūt: Hic est hęres. Sciebāt g̃ eē hęredem dei: g̃ filiū. Sol. Credebāt q̄ esset hęres hęreditate tpali: sicut ad huc credūt q̄ debeat esse rex eorū terrenus. Vita vitam pdiderit pticipatione hūani affect⁹. i. hūanę naturę. Nō naturę suę. i. diuinę. Sic in sepulchro carnē suam ꝛc. Leuit. xxj. b. Aestimēta sua nō scīdet ibi exitur⁹. Exq̄ enī ꝛbū caro factū ē / tot⁹ carni iest: nōnūq̄ ab ea crucifixa vel sepulta separ⁹. Sed ꝑ dicit Jobes Damā. q̄ ꝛbū vnitū carni mediāte aīa: s aīa fuit separata a carne: g̃ ꝛ ꝛbū. Et ponit instātia in vinculo matrimoniali: q̄d fit mediāte ꝓsensu: tū si postea cesset ꝓsensus / nō dissoluit vinculū. Cōnascēdo: sicꝛ ꝓcept⁹ est ꝛ format⁹. Nō discedēte vita. i. diuinitate. Nēo aufert aīam ei⁹: Job. x. c. Scōm b videt q̄ mors christi fuerit naturalis / nō violēta. Sol. Mors christi fuit violēta ꝛ naturalis. Violēta / q̄z illata: naturalis / q̄z mortalis erat naturalit: sicut alij hoies. Nō violēta aūt dicit: q̄z nō fuisset ei illata violētia si vellet. Vel nemo aufert. i. nō fuit in eo causa p pter quā auferri deberet: q̄z oino non habuit pctm: Esa. liij. b. Sua potestate et sua voluntate. Esa. liij. c. Oblatus est quia voluit. Ipse auctor est operis id est passionis sue ꝛ fructus inde sequētis. Totus in inferno / tot⁹ in cęlo: g̃ q̄libet pars: g̃ aīa erat in sepulchro / ꝛ corp⁹ in iferno. Sol. Tot⁹ q̄nq̄ notat pfectionē: q̄nq̄ ptiū distributionē: sic falsū ē q̄d hic dicit: si p̄mo mō vex. i. pfecta psona fuit vtrobiq̄. Et nō seq̄t: tot⁹ erat i inferno: g̃ totū: q̄z totū sp est distributiuū. Susceptio mortalitatis. i. suscepta hūanitas. Mortē: pcti. Fili⁹ dei i aīa nō ptulit: s tm̄ ptcipatiōe infirmitatis. i. inq̄tū hō. Neq̄ sciebāt sacramētū incarnationis passionis. i. q̄ p b esset redēptur⁹ mundū. Q̄d in euāgelio: Luc. iiij. g. Matth. viij. d. Marci. j. c. ita q̄

Expositio Glo.

Ps. 37

mēti eoꝝ.

ter. Mat. xvj. c. Caro & sãguis nõ reuelauit tibi: Et filiꝰ Mat. xj. d. Nemo nouit patrem nisi filius ꝛc. Et cui reuelat: spũs sanctus. Hoc Daniel. ij. d. Est deus in cęlo reuelãs mysteria. a

¶ Per spiritũ suũ. Beatꝰ Bern. Quę supĕ sũt / ñ ꝓbo docent / ꝑ spũ reuelant. Nec qõ sermo nõ explicat: ozo expetat / merea tur vita / puritas assequat: Cũ dico / q̃ supra sũt ñ intelligas solẽ ꝛ lunã. Ista em̃ infra te sunt dignitate naturę: superius frustra quipiã q̃rimus qõ non sit spũs. Pozro spiritus ẽ deus et angeli: sed angeli et nr̃i spũs diuersi ꝓticipatiõe: deꝰ autẽ vnũ optimũ totꝰ.

Expositio Glo. mẽti eoz bñ sederet: Hoc mõ ñ coguerẽt. Sap. ij. c. Grauis ẽ nobis etiã ad videndũ. Talis erat suscęptio illa: q̃ suscępit

a uelauit deꝰ p spiritũ suũ. Spi
b rit⁹ em̃ oia scrutat: etiã ꝓfũda
c dei. Qis em̃ scit hoim q̃ sũt
d hominis nisi spũs hominis q̃
e in ipo est: Ita ꝛ quę dei sũt nẽ
f mo cognouit nisi spiritus dei.
g Nos autẽ nõ spiritũ hui⁹ mũ
h di accepimꝰ / ꝗ spm̃ q̃ ex deo ẽ:

corpꝰ ꝛ aiaz. Quę hoiem deũ faceret: q̃ hõ factꝰ ẽ deꝰ: nõ nisi isto demõstrato iesu: q̃ iesus factꝰ ẽ deꝰ: q̃ incępit eẽ deꝰ. Et facit hęc auctoritas ꝓ illis q̃ dicũt q̃ christꝰ ẽ duo. Contra. Jesus ab ęterno fuit deꝰ. Sol. Ille ab ęterno fuit deꝰ. i. ille q̃ fuit ab ęterno deꝰ: sicꝛ ille puer creauit stellas. i. ille q̃ est puer: ꝛ sic sumit impropꝛie. Scõm aũt illos q̃ dicũt q̃ christꝰ est vnꝰ: qõ vertꝰ est: sic intelligẽdũ: talis fuit illa suscęptio ꝛc. i. vt ille esset deꝰ ꝛ hõ: vñ ipropꝛia ẽ. Quid tñ ꝓpĕ q̃d ꝛ q̃d fm q̃d dicatur. q. d. qñ dicit aliq̃d ō filio dei / ꝓsiderãdũ est / vtrũ fm hũanam naturã / aut fm diuinã. Nemo ascẽdit in cęlũ. Joh. iij. b. Filius dei descẽdit. i. hũanã naturã assũpsit: in q̃ visibilis mũdo apparuit: ꝗ est suũ descẽdere. Quia nõ est color: q̃ oculis coporeis nõ videbimꝰ aiaz: qz nõ sũt colorate. Cõtra. Job. xxviij. b. Mõ adeq̃bit ei aur vel vitr. Grego⁹. Uniuscuiusq̃ mentẽ ab alterꝰ oculꝰ corpulẽtia nõ abscõdet: q̃ corpeis oculꝰ videbimus mẽtes ꝛ ãgelos ꝛ cogitatiões eoꝝ. Qõ ꝓcedũt q̃dã ĩtelligẽtes qõ ꝗ dr̃: fm naturã quã mõ habet oculꝰ / q̃ mõ non põt videre nisi coloratũ. Alij dicũt q̃ tm̃ ea q̃ mõ videmꝰ oculꝰ corpis / videbimꝰ tũc: sz q̃si infirmit limpidiꝰ: qz existẽtes ĩ oriẽte / videbimus q̃ sũt ĩ occidẽte. Qõ aũt dicit Grego⁹. ĩtelligit de oculꝰ interioribꝰ: Nõ em̃ vt dr̃ Sap. ix. c. Corpꝰ qõ corrumpit / aggrauat aiaz: Propt qõ nõ videt vnꝰ aiaz alterꝰ / nec cogitatiões: ꝗ tũc oculis spũalibꝰ videbit corpe nõ ipedięte. Nõ est hõ. i. carnalis: supple ille in cuiꝰ cor ascẽdit. Visu corpeo vel auditu nec hois rõne. Prima scia acq̃rit ꝑ oculos. i. naturalis vel physica q̃ est realis. Secũda ꝑ aures. i. rõnalis vel logica / q̃ est vocalis. Tertia ꝑ cordis ascensũ a terra. i. mozalis siue theologica / q̃ est cęlestis. Deꝰ non ascẽdit ĩ cor hois. i. alicuꝰ carnalis: id est nõ cognoscit a carnali cogitatiõe. Diligẽtibꝰ deũ in pmi

Ps. 126. um. Ps. Cum dederit dilectis suis somnũ ecce hęreditas ꝛc. In premiũ. Gen. xv. a.

Ad litteram b ¶ Spũs em̃ oia scrutat. Dixerat se habuisse ꝓbũ crucis qõ est vera sapiẽtia ꝑ reuelationẽ spũsscti: hic ꝓbat q̃ spũssanctus potuit ei reuelare. c ¶ Em̃: qz. Spũs scrutat etiã ꝓ funda dei. id est secretissima eiꝰ. Nec mirꝝ: qz q̃ scit patꝰ / scit filiꝰ / scit spũssanctꝰ. Sap. vij. c. Est em̃ in illa spũs intelligentię / sanctꝰ / multiplex ꝛc. oẽm habẽs ꝓtutẽ: oia ꝓspicies. Prouerb. xvj. a. Oẽs vię hoim patẽt oculꝰ eiꝰ: Et idẽ sũt oculi spũs sancti. Esa. xl. c. Quis adiuuit spiritũ eiꝰ / aut q̃s ꝓsiliariꝰ eius fuit / ꝛ ostẽdit illi: Ecci. xxiij. c. Oia videt oculꝰ eiꝰ. Vel / Spiritꝰ scrutat. i. scrutari facit. Glo. Qõ dono facis illiꝰ / ille facere dicit: qz sine illo tu non faceres. Prouerb. xx. d. Lucerna dñi spiraculũ hois q̃ iuestigat oia secreta vẽtr̃. Ibi Glo. Diuini afflatꝰ illũinatio cũ in mẽtẽ hois venerit / eã sibimetipsi illuminans ostẽdit. Sap. ix. d. Sensum autẽ tuũ quis sciet nisi tu dederis sapientiã ꝛ miseris spiritũsanctũ tuũ. Mozaliter.

Mozaliter b ¶ Spiritꝰ scrutat. Spiritus timozis scrutat latebras ꝓscientię / ne q̃d piculo ĩ ũ lateat: spũs pietatis scrutat miserias ꝓximoꝝ vt eas reuelet: spũs scientię scrutat ignozantias ꝛ errozes vt eos expellat: spũs fozitudinis scrutat pusillanimes vt eos ꝓfozet: spũs ꝓsilij scrutat q̃cipites vt eos stabiliat: spũs intellectus scrutat obscura scripturaꝝ vt clara faciat: spũs sapiẽtię scrutat insipida vt sapozẽ diuinũ apponat. Hi sũt scrutatozes claustri christi. Apoc. v. b. Qui sũt septẽ spũs dei missi ĩ oẽm terrã. Job. xxxvj. c. Quis poterit scrutari vias eiꝰ: Sopb. j. c. Scrutabor hierusalẽ ĩ lucernis. Ro. viij. e. Spũs adiuuat infirmitatẽ nostrã in hoc scrutinio faciẽdo. Aliter scrutat malignus spũs ꝑ se ꝛ ꝑ scrutatozes suos. s. ꝑ iuidos et obfuatozes bonoꝝ. iij. Regꝰ. xx. a. dixit rex syrię de rege israel: Cras eadẽ hoza mittã fuos meos ad te ꝛ scrutabũt domũ tuã: ꝛ q̃cũq̃ placuerit eis / ponẽt ĩ manibꝰ suis ꝛ auferẽt. Spũs supbię scrutat honozes sęcl̃are: spũs auaricię diuitias ꝓpales: spũs luxurię delitias corpales: ō q̃bꝰ dr̃ in Ps. Defecerẽt scrutãtes scrutinio Apocꝰ. xvj. c. Vidi de ore draconis et de ore bestię ꝛ de ore pseudo procedentes spiritus tres immundos in modum ranarum exire ꝛc. Ps. 36.

d ¶ Quis em̃. Dixit q̃ spiritus scrutat. Et ꝓbat ꝗ per simile. Ad litteram
e ¶ Spũs hois: rõ vel potẽtia intelligẽdi. f ¶ Nemo cognouit / ꝓfecte / nisi spũs dei. Vel / Nemo: nisi ꝑ spm̃ dei reuelantẽ: sicut nullꝰ põt scire cogitationẽ hois nisi ei reuelauerit. Hiere. xvij. b. Prauũ est cor hois ꝛ inscrutabile ꝛc. Sz spiritusscti ipe nouit cogitatiões. Ecci. xliij. b. Posuit oculum spiꝰ. i. rõnẽ intelligẽdi sup cor illiꝰ. Differt aũt ab oculo materiali: qz nõ põt reflecti supra se: ꝛ tõ non videt se. Job. xxxij. b. Ut video spũs ẽ in hoibꝰ: ꝛ inspiratio oipotẽtis dat sapiam.
g ¶ Nos autem. Ostendit q̃ sequunt reuelationẽ spũssancti. ꝛ verbũ crucꝰ. Primũ est acceptio spiritussancti. Per reuelationẽ em̃ credit / sperat ꝛ diligit. h ¶ Spm̃ huiꝰ mũdi. Glo. Spiritũ phytonicũ q̃ loquit in vẽtre de eis q̃ sũt vẽtr̃: ꝛ ō terrenis. Huc multi accęperũt: de q̃bꝰ Esa. xix. a. De tra loq̃ris ꝛ de humo eloquiũ tuũ musitabit. Job. iij. d. Qui de terra ẽ / de tra loquit ꝛc. j. Job. iij. a. De mũdo sũt ꝛ ō mũdo loquunt ꝛc. Actꝰ. xvj. d. Cõuersus paulꝰ spiritui dixit ꝛc. Leuit. xx. d. Vir siue mulier in q̃bꝰ phytonicꝰ. j. Regꝰ. xxviij. d. Quęrite mihi mulierẽ habentẽ phytonem ꝛc. Vel / Spm̃ mũdi: spm̃ errozis: de quo Esa. xix. a. Dñs miscuit in medio eius spirituz vertiginis. ij. Thessal. ij. c. Jõ mittet illis deꝰ opationẽ errozis ꝗ vt credãt

b ¶ Spiritꝰ em̃ scrutatur omnia: qz scrutari te facit. Sicꝛ Ro. viij. e. Spũs postulat. Sz sicꝛ facit nos facere oia meritozia. Esa. xxvj. c. Oia opa nostra ꝛc. ergo debet dare elemosynas ꝛ ieiunare: ꝛ sic de q̃libet ope meritozio. Sol. Spũssanctus denoiat tm̃ a spũalibꝰ actibꝰ ꝛ nõ a corpalibꝰ / ne credat eẽ corpozeꝰ. Sciẽdũ etiã q̃ illi actꝰ denominãt spiritũsanctũ: ad q̃rũ exercitiũ dat spũsscti donum. Vñ sup illud Matth. iij. b. Potẽs est deꝰ de lapidibꝰ istis ꝛc. Glo. In huius rei ꝓsagium olim deꝰ de sara genuit filiũ: dedit em̃ ei vim generandi. Qõ a minozi ostẽdit. Cõtra. Locꝰ a minozi est ꝓstructiuꝰ: ꝗ hic ꝓcedit Apl's destructiue. Quis em̃ scit ꝛc. q. d. nullꝰ: q̃ nullꝰ scit q̃ sũt spũs dei: Sz põt fieri ꝓstructie sic: spũs hois scit q̃ sũt hominis: q̃ spũs dei scit q̃ sũt dei. Vel ostẽdit a minozi / nõ ꝑ locũ a minozi: ꝗ sicꝛ sũptũ a minozi. Manifestũ ẽ cogitatiões nostras a nullo sciri. Vñ diabolꝰ nescit eas nisi ꝑ signa exteriora. Ex q̃ patet q̃ nullꝰ debet alij dicere tẽptationẽ iteriozẽ q̃ nõ ꝓcedat in opꝰ nisi in ꝓfessiõe: ꝛ hoc si credat ibi peccare. Mã qñ dicit: reuelat eas diabolꝰ ꝛ sic manifestat ab illo: ꝛ sic grauꝰ infestat. Qui solet diuinare: ꝑ signa ꝛ exptimẽta multa q̃ vidit cõsilia futura noscit diabolꝰ. Qui ꝑ sibyllã. Notãdũ q̃ in. xviij. de ciuitate dei dr̃ / q̃ septẽ fuerũt sibyllę: qõ hic dicit / nõ itelligitur de illa q̃ fecit ꝓsus de natiuitate dñi: ꝗ alia q̃ spũ ꝓphetico locuta est. Vel dicẽdũ q̃ licet balaam multa locutꝰ sit spiritu ꝓphetico: q̃dã tñ locutꝰ est ꝑ spiritũsanctũ / vt de natiuitate saluatozis. Vñ sup Numeri. xxiij. dicit Origen. Balaã diuinus erat dęmonũ. s. ministerio ꝛ arte magica / nõnũq̃ futura q̃noscẽs. Itẽ sup illud Numeri. xxiiij. c. Oriet stella. Balaã laudabilis cũ ꝓbũ dei ponit in ore eiꝰ / cũ spũs dei sit sup eũ / cum ō christo ꝓphetauit. Sicꝛ dicẽdũ / q̃ sibylla q̃dã dixit ꝑ spiritũ sanctũ: ꝛ hoc tm̃ recitat ecclia / vt de natiuitate ꝛ incarnatiõe: ꝗ em̃ nõ potuit dicere dęmoniũ: qz dęmones illa ignozauerunt. Sepe fallit: ĩ ꝓsideratiõe motꝰ ꝛ astroꝝ: ꝛ expositiõe falsa scri-

Expositio Glo.

pturarũ. Id est

vt credāt mēdacio. Vel/Spm̄ mūdi: Spiritū huiusmodi. Ro. viij.c. Nō accepistis spm̄ huiusmodi. Vel/Spiritū mundi. id est vtensiōis et elatiōis. Iudic. ix.c. Misit dēus spm̄ pessimū inter abimelech et habitatores sichem. Et iō Ro. xij.a. Nō plus sape q̄ oportet sape: s̄ sape ad sobrietatem. a Vt scia mus. i. vt grati sim⁹ deo: q̄ ingrat⁹ est q̄ nescit q̄d et a q̄ et ad q̄d recepit: sed nobis ostendit spūsanct⁹ q̄ nihil habem⁹ nisi a deo. Ut hic dicit Glo. Multi q̄dē habēt dona multa dei: et nesciētes a q̄ habeant/vanitate impia se iactāt. Nemo enim de donis dei beatus est/q̄ dāti est ingrat⁹. Grego⁹. Qui bona accepta sibi arrogat/iuste cōtra deū donis pugnat. Esaie. xxvj. c. Oia opa nra opat⁹ es nob dne. j. iij. b. Quid hēs q̄d ñ accepisti: b Donata: nō vendita: nō pmissa tm̄. c Quę et loq̄mur. i. docet nos q̄liter dona dei manifestem⁹ alijs: vel etiā vt sciam⁹ q̄ loq̄mur. Sap. vij. b. Mihi aūt dedit de⁹ ex sentētia dicere: q̄d facit qui q̄d loquit intelligit. In eodē. In manu illi⁹ nos et sermōes nostri. In eodē. x. d. Sapiētia aperuit os mutorū: et linguas infantiū fecit disertas. d Nō in doctis. Valebat enim illa sola veritate puritat⁹ ostēdere q̄ eloquij tuitiōe fuscare. j. Timoth. vi. d. Depositū custodi deuitās profanas vocum nouitates cē. Osee. ij. c. Vocabit me vir me⁹: et nō vocabit me baalim vltra: Licet idē significet. e In doctrina spūs: quā spūsanctus docet: nō caro vel mūd⁹. g Cōpantes: tradētes. f Spūalib⁹ spūalia: q̄ Matth. vij. a. Nolite spargere margaritas cē. Prouerb. j. a. Sapientiam atq̄ doctrinā stulti despiciūt. Eccli. xxij. a. Cū dormiēte loquit q̄ narrat stulto sapiēti. Vel/Cōpantes spūalib⁹ spūalia. i. docētes p exēpla et cōpatiōes spirituales. Nō enim debēt poni exēpla spurcitię in doctrina theologię: quia eloquia dni casta. Jaco. iij. d. Sapiētia q̄ desursū est p̄mū q̄dē pudica ē. Cōpantes. ij. Cor. x. d. Ipsi nosmetipos mētiētes et cōpantes nosmetipsos nobis. h Aialis. Posset q̄s dicere: q̄re nō sic nobis reuelata est hęc sapiētia q̄ aiales estis: i Aūt: sed: Aialis: q̄ aia lit viuit. Job. j. d. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Vel q̄ carnaliter de deo sentit ea q̄ videt in corpib⁹/imaginās eē in deo. k Nō pcipit: q̄ Sap. j. a. In maliuolā aiam ñ introibit sapiētia cē. Eccli. j. c. Execratio pcōrib⁹ sapiā. Vel/Nō pcipit. i. nō gustat. Gal. v. d. Fructus spūs est charitas/gaudiū et pax panētia. Prouerb. xviij. a. Nō recipit stult⁹ verba prudētię nisi ea dixerit q̄ versanť in corde ei⁹. Nō pcipit: licet aliq̄ modo cognoscat. Nō hui⁹ Eccli. xxj. a. Nō est sensus/vbi est amaritudo. Et ite. Quia ceci sūt. Ūn Job. j. a. Et tenebrę eā nō cōphederūt. Beat⁹ Bern. Spūalis hō oē opus suū trina p̄sideratiōe p̄ficiet. Primū/an liceat: deinde an deceat: postremo an expediat. Cōstat nō decere q̄d nō licet: nec expedire nisi q̄d decet: nō tm̄ oē q̄d licet docere vel expedire cōsequēs est: nō enim min⁹ elati q̄ detecti animi est/nō p rōne sed p libitu agere: nec iudicio agi/s̄ appetitu q̄d iā bestiale est. l Stulticia enim ē illi. Eccli. x. a. In via stult⁹ ambulās/cū ipe insipiēs sit/oes stultos existimat. m Et. i. q̄. n Nō potest intelligere: q̄ spūaliter examinať/impsonaliter. i. examinatio taliū rex fit spūalr et p spūales viros. Vel/Spūalir: q̄ carnalis hō: tūc li/q̄/est onsiuū. Examinať. i. stult⁹ esse ondit/spūaliter/p spūalia q̄ refutat. o Spūalis: qui spūaliter viuit/vel de deo spūaliter sentit: p Iudicat oia: q̄ sūt iudicata ab hoie. q A nemine iudicať. i. null⁹ aialis hō scit vtq̄ bñ vel male intelligat. r Quis enim nouit. q. d. nullus. Et in hoc ostēdit sapientia dei pfunda. Et est sumptū de Esa. xl. c. Quis adiuuit spiritū dni cē. s Aut q̄s instruxit eum: vt dicat quid hoc fecisti. Eccli. j. a. Altitudinē cęli et latitudinē et pfundū abyssi q̄s dimensus est: sapiētiā dei pcellentem oia q̄s inuestigauit: t Nos aūt sensū christi hem⁹: q̄lit de eo sentire dem⁹: mlti sciētiā habēt de ipo: s̄ nihil sentiūt. Eccli. xiij. d. In sensu cogitabit circūspectionē dei. Et. ix. d. In sensu sit tibi cogitat⁹ dei et onis enarratio. Sap. j. a. Sentite de domino in bonitate.

Expurax. Id ē spm̄ elatiōis. Incitat enim diabol⁹ ad elationē et superbiā: intellige et p hoc monet ad sectādū sapiētiā mūdi: q̄ ē elatio carnaliū et tpaliū: de q̄ Roma. viij. b. Prudētia carnis mors est. Pater et christus. Job. xvij. a. Hęc est vita eterna Nō excluditur spiritussanct⁹: s̄ neuter illorū etiā excludet si ñ exprimeret nisi pater vt diceret: Hęc ē vita eterna vt cōgiscant te vex deū. Quare q̄ poti⁹ exprimit ibi filij q̄ spūsanct⁹? Sol. Perfecta cognitio patris sufficit ad cognitionē dei. Sed tm̄ q̄ filij⁹ est incarnat⁹/nō spūsctūs necesse est ad salutē cognoscere filiū incarnatū: et iō exprimit. Et ad eū q̄ dedit referť. Sz ipe spūsctūs dedit se: q̄ referť ad se: sed i trinitate nihil ē id ad q̄d referť: q̄ spūsctūs nō est spūsctūs. Sol. Referri large sumit ad habere respectum. Nulla enim relatiōe referť ad nos: sed ad nos habet respectū: et ad eū q̄ dat ipm̄ sic incētū dato: et datū. Noster dicit: q̄ accepim⁹. Sz sic Esa. ix. b. Filij⁹ dat⁹ ē nobis: Ergo eodē mō debet dici: filij⁹ est noster. Sol. Hęc bñ vera est: filij⁹ est noster: sed hęc est falsa: christ⁹ est filij⁹ noster. Noster ē ibi relatiuū nō possessoriū: hic aūt: filij⁹ est noster/possessoriū est. Bñ tm̄ diceret: spūs noster: q̄ nō ponit ibi relatio sicut ibi: filij⁹ noster/imponit relatio patris ad filiū. Dedit nobis naturā cē. q̄ aia dat natura incētū facit ē: aia incētū viuificat: mēs incētū facit reminisci: rō incētū facit ratiocinari. Sine hac sentētia nemo beat⁹ est/si nō sciat q̄ habet donū a deo: q̄ q̄ nescit oia bona q̄ habet se habere a deo non est beat⁹: q̄d falsū est. Sol. Si nō sciat se habere a deo q̄cq̄d boni habet/nō est beat⁹: s̄ nō oportet q̄ sciat se habere a deo hoc et illud. Ūn ī euāgelio Luc. xix. d. Matthęi. xxj. b. Nō habere est nescire cē. i. p hoc accipit Luc. xix. d. Qui q̄ nō habet. i. nescit. i. nō recognoscit. Rōne vl ornatu: q̄tū ad pfūditatē sentētiarū. Quē. i. q̄les videlicet spirituales. Vos corinthij: ñ est spūs rector. Prouerb. xx. b. Rex sedēs in solio suo/ituitu suo dissipat cē. Omnia iudicata/ab hoie spirituali. Ex pte. j. xiij. c. Certa fide. i. firma. Quid hoc fecisti. Eccs. viij. a. Sermo ei⁹ ptāte plenus est: nec dicere q̄s q̄ pōt: q̄re ita facis: vn⁹ spūs. Cū deo. j. vj. d. Qui adhęret deo/vn⁹ spūs est. Aug⁹. Cū aliq̄d eternū mēte capim⁹/nō in era sum⁹.

Expositio Glo.

Al nō habet illam clausulam Scriptum est Esa. 40. c Ro. 11. d

A

Et ego fratres. In capitulo Expo. La. III. pcedēti ondit Apl's q̄les eē debeāt auditores et doctores sapiētię. In hoc capitulo ostēdit p̄mo differentiā doctrinarū: q̄ alia est facilis: alia difficilis. Secūdo ondit indifferentiā doctorū: q̄ oes debēt esse vnū/ibi: Qui plantat et q̄ rigat vnū sūt. Tertio ondit vnitatē fundamēti ecclię: et diuersitatē supedificatiōis/ibi: Dei edificatio estis. Quarto ondit dignitatē credētiū p tria q̄ habēt: tēplū dei: apl'os: angelos: oia enim sunt iustorū. Primo q̄ ondit q̄ licet sapiētia crucis esset vera sapiētia: nō tm̄ eis potuit tradi p modū pfectiōis: sed q̄si lac. Et hui⁹ rōnē ondit cū dic. Nōdū enim poterať. Et q̄re nō sūt capaces ondit subdēs: Cū enim sint inter vos cē. Dic ḡ: v Et ego. Cōtinua. Dico q̄ pfectā sapiaz de christo s̄ habeo: et tm̄:

v Et ego fratres cē. Est quęstio: verba sūt magistri. Scire xbū. Verba sūt Aug'. Si nō audiūt āpli⁹ xbū maiores q̄ puuli. Mihi absit. Gal. vj. d. Nec necesse ē, vt aliq̄ secreta tacentur puulis: q̄ spiritualia sunt p̄dicāda vtrisq̄. Contra. Ro. xij. a. Unicuiq̄ fm q̄d⁹ de⁹ diuisit mēsurā fidei. Ibi Glo. Obtēperādū est Apl'o p̄cipiēti vnicuiq̄ sape fm mēsurā fidei. Si enim p virib⁹ infans alit/salubrit crescit vt pficiat: si aūt vires

Expositio Glo.

¶ habeo: ⁊ tū/ o fres ñ potui ⁊c. c ¶ Lac: simplicē doctrinā.
d ¶ Mō escā. i. nō solidā. Heb. v. d. Facti estis qb⁹ lacte op⁹
sit. Esa. xxviij. c. Quē docebit dñs scientiā ⁊ quē itelligere fa
ciet auditū? Ablactatos a lacte ⁊c. Prelati et doctores sūt q̄si
māmę ecclie. Cāt. iiij. c. Q̄ pulchre sūt māmę tuę. Ibidem.
Mel ⁊ lac sub lingua
tua. i. p̄lati. Joel. iij
d. Stillabūt montes
15. q. 2. c. q̄dam lex. §. quod ieḡt dulcedinē: ⁊ colles flu
ent lacte. Prelati et
doctores dñt eē abla
ctati/ vt dictū ē ī auc/
te ꝓma: ⁊ tū non de/
bēt ꝓtēnere simplicē
doctrinā: qz dicē Pš.
f Pš. 105. Sicut ablactat⁹ ē sup
matre sua. Puer eñ
sp diligit ⁊ veneratur
nutricē. Gilb. Quidā
in ꝓuētu fratrū studēt mag⁹ alta q̄ apta docere: erubescūt hu/
milia ⁊ plana docere: vt hec sola scire videant: erubescūt xba
cōmunia habere. Et. j. Quid istud est: cathedraz tenes vt scie
tiā iactes: ascēdisti cathedrā vt alios ēdifices/ nō vt teipm in/
fles: vt ipleas/ nō extranias temeripm. Propterea debet p̄di
cator nō q̄d ipm/ sz q̄d subditos audire deceat attēdere: nō q̄/
drare/ sed liḡre sermōes adhuc teneris faucibus. a ¶ Quasi
carnalib⁹: nō xe carnalib⁹. b ¶ Tāq̄ puulis. j. Thessal.
ij. b. Paruuli facti sumus in medio vestri: tāq̄ si nutrix foueat
filios suos. Numeri. xj. c. Nūq̄d ego ꝓcepi hāc oēm multitu/
dinē ⁊c. e ¶ Adhuc eñ carnales est⁹. Ondit q nō erāt ca
paces sapiētie crucis ⁊ euāgelij: qz erant carnales. Oō pbat:
f ¶ Cū eñ sit inter vos ḉel⁹. i. iuidia de baptistis. g ¶ Et
cōtētio: in xbis. h ¶ Nōne carnales est⁹. q. d. qz putat⁹ b
esse adhuc qō caro est. Et nōne: i ¶ Scōm hoiem ambula
tis. Glo. i. in peius ꝓficitis: Hoc ē ābulare ꝓm hoiem. ij. Ti
moth. iij. d. Mali hoies errātes in peius ꝓficiūt. j. xj. d. Nō ī
melius/ ⁊ in veterius ꝓuenitis. Zelus ⁊ ꝓtētio. Jaco. iij. d.
Pš. 106. Ubi ḉelus ⁊ ꝓtētio ⁊c. Pš. Effusa est contentio sup ꝓncipes:
id ē ap⁹los. Luc⁹. xxij. c. Facta ē ꝓtētio inē eos ⁊c. k ¶ Cū eñ
q̄s: Exponit in q̄ erat ḉelus ⁊ ꝓtētio eoꝝ. l ¶ Ego q̄dē sū
pauli: fili⁹ i baptismatē. m ¶ Apollo: genitiue. n ¶ Nōne
hoies estis: credētes q melioz baptism⁹ ꝓferat a meliori. o
¶ Quid igitur est. q. d. non debetis credere. p ¶ Ministri:
dei. Vel/ Ministri ei⁹: nō auctores baptismi interi⁹. Et re/
sume: Sūt ministri: q Sic dñs dedit: ⁊ q̄tū ad liḡę seriē re
dit ad oñdēdū vnū eē caput in euāgelio: qō pbat p rōnē mini
sterij. Postmodū inducit ad hoc metaphorā de agricultura: ⁊
de ēdificatiōe/ ibi: r ¶ Ego plātaui ⁊c. in fide. s ¶ Riga
uit: i baptismate: Et vtq̄ p̄dicauit ⁊ baptiçauit: tñ paul⁹ mul
to pl⁹ p̄dicauit: apollo plures baptiçauit. r ¶ Plātaui: ministe
rio/ de⁹ aucte. Hiere. ij. d. Ego te plātaui vineam electam ⁊c.
Mat. xxj. d. Pfamilias plātauit vineā. s ¶ Rigauit: ministe
rio: deus/ aucte. Qō apollo rigauit exterius: dñs iterius. Eccli.
xxiiij. d. Dixi rigabo hortum plantationum. t ¶ Incremen
tum: gratiarum ⁊ virtutum. Gen. j. d. Crescite et multiplica/
mini. v ¶ Neq̄ q̄ plantat est aliquid: ex se: vnde ex se
/ nihil pōt dare.
Moralit. Moraliter. n ¶ Quid igitur ⁊c. ministri sunt quantūcū
q̄ p̄lationē habeāt. Esa. lx. b. Arietes nabaloth ministrabunt
tibi. i. ecclia. In eodē. c. Reges adducent: gens eñ ⁊ regnum
qō nō seruierit tibi/ pibit. Et. lxj. b. Vos aūt sacerdotes voca/
bimini ministri dei. Heb. iij. b. Moyses q̄dā fidelis erat in to
Esa. 14. d ta domo ei⁹ tāq̄ famulus: Sz lucifer qz voluit se gerere nō vt
ministrū/ ⁊ vt dñm cecidit a p̄latiōe. o ¶ Quid vero paul⁹.
Exo. xvj. b. Nos xo q̄d sumus musitatis ꝓtra nos? Numeri
xvj. b. Quid est aaron vt murmuretis ꝓtra eū? q ¶ Sic dñs
dedit. j. xij. b. Diuisiōes grāꝝ sūt. Eph. iij. a. Unicuiq̄ nrm
data ē gratia ꝓm mēsurā donatiōis christi. Mat. xxv. b. Uni
dedit q̄nq̄ talēta ⁊c. vniciuiq̄ ꝓm ꝓpriā xtutē. iij. Regl. x. a.
Uidēs aūt regina saba. i. q̄libet fidelis aīa habitacula seruoꝝ
sibi ꝓmissa: vidēs p meditationē ⁊ ordines ministratiū hic in
eccla nō habuit spiritū. r ¶ Ego plātaui. Ad hoc sūt isti/
tuti p̄lati in eccla. Eccs. iij. a. Est tēpus plātādi ⁊ tēpus euel/
lēdi. Hiere. j. b. Ecce hodie ꝓstitui te sup gētes ⁊ regna vt euel
las ⁊ destruas ⁊ dispdes ⁊ dissipes ⁊ ēdifices ⁊ plātes. Plāta
re etiā debēt bonas p
sonas ⁊ eradicare ma
las. Hiere. xxxj. a.
Adhuc plātabis vine
as in mōtib⁹ samarię: B
p̄latos in dignitatib⁹
ecclię/ vt inebriēt sub/
ditos vino bonę ex/ 19. dist. c. Sicut
hortatiōis ⁊ boni ex/
empli/ plātabūt plan
tātes. Hiere. xxix. b.
Plātate hortos. i. re
ligiosos et comedite
fructū eoꝝ. Sz. j. Pa
ral⁹. iiij. d. dī. Hęc sūt vetera xba. Antiqtus fiebat b/ ⁊ ñ mō.
Hi sūt figuli habitātes ī plantatiōib⁹ ⁊ in p̄sepib⁹. Alia lra se/
pibus scp̄turę apud regē. i. deū ⁊c. Ego plātaui: docendo
credēda. s ¶ Rigauit: docēdo in q̄bus ē ꝓuersandū. Quō/
dā dicebat: Rigās mōtes de supioribus. s. de p̄latis. Sz heu ho Pš. 103.
die de ūmis ⁊ vallib⁹. i. minoribus hūilib⁹. Eccli. xxviij. d. Riga
bo hortū plātationū. t ¶ Sz de⁹ icremētū dedit. Ubi Pš.
Nisi dñs ēdificauerit domū/ inuanū rigat cōsciencia alicui⁹. ij Pš. 126.
Cor⁹. ix. c. Multiplicabit semē vestrū ⁊ augebit icremēta fru/
gum iusticię vestrę. Hic Glo. Frustra q̄dem operarius mo/
liretur extrinsec⁹ /nisi creator intrinsecus latenter operaretur:
* Mercedem
suę capacitat⁹ excedit/ ōficit aliq̄ crescat: q̄ tales ñ sūt capa Expositio
ces spūaliū: q̄ nō sūt eis p̄dicāda. Sol⁹. Oia spūalia necessaria Glo.
ad salutē sūt oib⁹ p̄dicāda: ⁊ maioribus possūt adduci subtilio/
res rōnes p q̄s fiāt eis cib⁹: minoribus sūt facili⁹ explanāda/ vt
ea recipiāt q̄si lac nutritiuū. Uñ qō dī h: Nō ē necesse vt aliq̄
secreta ⁊c. itelligīt de necessariis ad salutem. Aiales ab aia: vt
ab aīalitate. Ab hoie: vt auctore. Nō est hoc pctm min⁹ a gē
tilitate: q̄ q̄ p̄sumit de baptista: tātū peccat quantū q̄ adorat li
gna ⁊ lapides. Sol⁹. Nō min⁹ hic dicit: qz p̄sumere de bapti/
sta est attribuere creaturę qō est creator⁹: ⁊ sic erat q̄si species
idolatrię: sicut de illo q̄ cōmisisset speciē sacrilegij diceret non
fecisse pctm min⁹ sacrilegio. Vel/ Nō est min⁹ pctm a gētilita
te. i. valde magnū pctm est: sicut solēt peccare gētes. Sūt dij.
Mat. xvj. b. Sup illō: Quē dicūt hoies esse filiū hois. Glo.
Hoies sūt q̄ de filio hois loquūt: dij qui diuinitatē itelligūt.
Paul⁹ q̄ maior ē: qz apollo erat sub eo discipul⁹. Per q̄s. i. p
q̄rū misteriū. Hec magis p meliores: q̄ntū ex xtute baptismi:
Id est idifferētes: q̄tū ad rōnē ministerij eque bon⁹ baptism⁹
ꝓfert ministerio cuiuslibet. Gal⁹. iij. d. Oēs vos vnū est⁹ i chri
sto: q̄ ⁊c. Nisi q̄ reuelet ille ⁊c. Gregor⁹. Frustra exteri⁹ labo/
rat ligua p̄dicator⁹/ nisi int⁹ assit gra saluatoris. Matth. xxiij.
a. Un⁹ ē mgr vester. Posset videri q etsi nihil dāt ex se ⁊c. Sz
nōne vex est h: vn⁹ eñ meli⁹ p̄dicat q̄ ali⁹? Sol⁹. Intelligīt d
baptiçato. Paul⁹ eñ q̄nq̄ baptiçabat: nō tū meli⁹ q̄tū erat
de xtute baptismi. Vel vtrūq̄ itelligīt de baptismo ⁊ p̄dicati/
one: nō dat aūt melior fides vel gra a meliore p̄dicatore de ne
cessitate: licet q̄nq̄ accidat. Dū extirpat in impositiōe xtutū.
Argumētū/ q ꝑus sit remissio pctōꝝ q̄ infusio grę. Ad idem
Amb. Egressus vitioꝝ xtut⁹ opat ingressū. Cōtra. Remissio
pctōꝝ est ꝓr ī infusiōe grę. Sol⁹. Quidā dicūt iuxta illō Esa.
xliij. d. Ego sū ego sū ipe q̄ deleo iniqtates tuas. ꝓpt me: qō de⁹
seipo remittit peccata: nō mediāte gra/ ⁊ eā postea ifūdit. Su
stinēdo aūt q infusio grę p̄cedit pctōꝝ remissionē: dicendū q
vitia extirpant duplicit: p desertionē actuū maloꝝ: ⁊ itēdēdo
actib⁹ ꝓtrariis. Sic itelligīt qō hic dicit: ⁊ xbū Amb. Sz no
ta q talis egressus vitioꝝ xtut⁹ opat ingressū p occasionē. Est
⁊ alia extirpatio p deletionē maculę quā p̄cedit ifusio grę. De
us ē agricola. Job. xv. a. Pat⁹ meus agricola ē. Habitat in no/
bis. ij. Cor⁹. vj. c. Inhabitabo in illis ⁊c. Apli oparij. Luc⁹.
* x. a. Rogate

nihil pōt dare. a Unū sūt: idifferētes q̄ ad ministeriū. Et
tñ: b Unusq̄sq; ppriā mercedē: qr coopak deo: Qō r
ōñdit i q̄ sūt coadiutores dei: qr i agricultura r ēdificatiōe. e
Dei agricultura: in hoc remissio pctōr̄ itelligit. f Dei
ēdificatio: i hoc datio grar̄. Sz ꝗ hoc qō dicit/ b Unus
q̄sq; accipiet mer
cedē fm laborē:
fm quātitatē charita
tis atrēdit quantitas
mercedis: Deut. xj.
c. Dis loe⁹ quē calca
uerit pes vr/ vr erit:
id ē qō amab: r q̄ntū
amabis/ habeb. Itē
ij. Cor. viij. c. Qui
multū nō abūdabit:
e q̄ modicū nō mioza
bit. Sol. Hic loquit

a Qui aūt plātat r q̄ rigat vnū
b sūt. Unūsq̄sq; aūt ppriā mēr
c cedē accipiet fm suū laborē.
d Dei em̄ sum⁹ adiutores. Dei
e agricultura estis. Dei ēdifica
f tio estl. Scōm grām dei quę
g data est mihi: vt sāpiēs archi
h tectus fundamētū posui: ālⁿ

de aureola q̄ nō est merces/ ꝯ decētia mercedis: vel de merce/
de dimissiōis pēnę: vel effectu charitat'. i. laborē posuit p cha/
ritate. Et phabile ē qō q̄ plⁿ laborat p christo maiorē habet
charitatē ad christū. Prouerb. xij. b. De fructu oris sui vnus/
q̄sq; replebit. Itē. xiij. a. De fructu oris sui hō satiabit bonis.
i Fundamētū posui: et ita adiutor dei sui in ēdificatione.
g Ut sapiēs. Glo. Discretiōe vtēs. h Architect⁹. Glo.
pōceps edificij. k Alⁿ supēdificat: bona opa. p Sup
ēdificat aurū/ argentū/ lapides pciosos. Glo. Is qui
cōgitat tñ q̄ dei sūt quō placeat deo. Aur̄: in ꝓtēplatiōe dei.
Argētū: in dilectiōe ꝓximi. Lapides pciosos: in bonis
operibus.

l Mercedē accipiet fm laborē. Nō dic/ fm īcremētū:
Alⁿ par laborāt: tñ misterio eor̄ fit magnⁿ fructⁿ. Alij mltū
laborāt r quⁿ ide fructⁿ: ipos tñ merces maior expectat q̄ illos.
j. Timoth. v. c. Qui bñ p̄sūt p̄sbyteri/ duplici honore digni sīt
q̄ laborāt ꝯbo r doctria. d Dei adiutores sumⁿ. Dag
grā: qr ñ vult dñs tāta m iracula facere sine nostro adiutorio.
Qō significatum est. iij. Regⁿ. v. a. vbi salomō nō sine adiu/
torio birā regⁿ tyri tēplū ēdificauit: Sicut em̄ alicubi ē q̄ do/
minⁿ opis dat oparūs īstrumēta: r docet eos quō faciēt: et ad
vltimū dat eis mercedē: Sic dñs dat nobis grām tāq̄ instru/
mentū bñ opandi: r i fine opis dabit nobis mercedē vitę eter/
ne. e Dei agricultura. Ubi vⁿ fac i cordibⁿ nr̄is qō solet fa
cere agricola in agro suo. Esa. xxviij. f. Nūq̄d tota die arabit
arans vt serat/ pscindet r sariet humū. s. r seminabit. Arat do
minⁿ terrā cordis nr̄i vomere p̄dicatiōis: ꝓscindit egritudini/
bus r tribulatiōibⁿ in corde, ꝓxio: amicos auferēdo r tpalia q̄
ad modū spinar̄ freq̄nter suffocāt amorē dei in cordibⁿ hoīm.
Inde seminat largiēdo grās. Osee. x. d. Arabit iudas r ꝓfrin
get sulcos iacob: Arabit p̄dicatiōe: r tūc erit iudas p ꝓfessionē.
Vel arabit iudas vomere cōfessiōis: r tūc erit iacob ꝗ vitia: et
sic ꝓfringet sulcos. i. duriciam cordis. Glo. Dei agricultura su
mus: qr colit nos ad fructū r dei ēdificiū: qr q̄ colit nos/ habi/
tat i nobis. Colimus adorādo eū/ nō ornādo: ille aūt sic colit
nos: qr meliores nos reddit. i Fundamentū. Eph. ij. d.
Supēdificati sup fūdamētū. j. Pet. ij. a. Ipi aūt tāq̄ lapides
viui supēdificamini. Quot virtutes habet hęc domⁿ: tot hz par
tes. Cāt. j. d. Tigna domor̄ nr̄ar̄ cedria rc. g Ut sapiēs
architectⁿ: Uirⁿ ēdificij vere tota ꝓsistit i fūdamēto: si nō ē
bonū/ totū ruit ēdificiū: Mat. vij. d. Assimilabit viro sapiēti
q̄ ēdificat domū suā supra petrā. De alio dicit: Assimilabit ei
q̄ ēdificat domū suā supra arenā. Tñ q̄dā ēdificāt sine funda/
mēto: q̄ multa bona opa faciūt sine recta intētiōe ex q̄dā cōsue
tudie. Alij sup malū fundamētū: q̄ mala intētiōe. Alij sup bo/
nū q̄ bona. l Quō supēdificet. q. d. diuersimode potest
ēdificari: ꝯ fūdamētū sp vnū manet r idē. Ubi subdit: m Fū
damētū em̄. Et determinat qō ē illud fūdamētū. n Nō
est christⁿ. i. fides eiⁿ. Esa. xxviij. d. Ecce ego mitā in fūda/
mētⁿ sion lapidē rc. Tota aūt machina ecclię tēdit ad fūdamē
tū suū: sic ecclia ad christū: Sicut habet Eph. ij. d. Esa. xliij.
d. Qui dico hierusalē ēdificaberis et tēplo fundaberⁿ. Apocⁿ.
xxi. k. Fundamētū etⁿ pmū iaspis q̄ viroze suo fidē designat.
Matth. xvj. c. Et sup hanc petrā ēdificabo ecclīam meā. o
Si quis aūt. Incipe ꝓstructionem a fine clausulę. Unius/
cuiusq̄ opⁿ manifestū erit/ licet diuersimode ēdificēt sup
hoc fūdamētū. Si q̄s supēdificat aur̄: sapiaz. q Argē
tū: eloq̄ntiā. r Lapides pciosos: bo
na opera. Aurū: sa/
piētię q̄ ad deū. Ar/
gentū: eloquentię q̄
ad alios. Lapides
pretiosos: q̄ ad se r
ad ꝓximos. Esa. lx.
c. Pro ere afferā tibi
aur̄. Sz fit ecōuerso
hodie. Es qō ē sono/
rū significat sciētiā et
astutiā sęcularem. Dē
iij. Regⁿ. xiiij. g. q roboā posuit scuta ęrea loco aureor̄. Pro
argēto aūt ponit modo ferrū. Sz tñ Esa. lx. c. Pro ferro argē
tū: loco lapidis pciosi spurcitias pctōr̄. Hęc sūt illa tria Hie/

aūt supēdificat. Unusq̄sq; au
l tē videat quō supēdificet. Fū
m dāmentū em̄ aliud nemo pōt
ponere/ pręter id quod posi/
n tum est: quod est christūs ie/
o sus. Si q̄ūs autem supēdi
ficat supra fundamentuz hoc
q aurū/ argentū/ lapides pcio/

De. pbyte. nō bapti. c. finali.
De. sūma trini. c. vnico i clemē.
De. peni. dis. 2. c. si em̄. x. liberi arbitrij.

* re. j. b. A a a
r. a. Rogate dñm messis vt mittat oparios. Et Matth.
xx. a. Paterfamilias oparios in vineā suā. Impitis virib⁹: id
est datⁿ: r ipertit virtutes r donat grām. Ut sapiēs architectⁿ.
Apⁿs cōmēdat se/ ꝯ cogēte eū necessitate. Uel pōt dici q̄ non
cōmēdat se: qr nō dicit simplicit/ ꝯ vt sapiēs architectⁿ rc. Ali
ud nō est fundamētū. Ro. xv. e. Ne sup alienū fundamētū ēdi
ficarē. Hoc aūt. i. fides operās p dilectionē. Galⁿ. v. b. Nemi/
nē pire pmittit: q̄ diu habet talē fidē. Merito fūdamēti. i. fidei.
Quę obscuritatē/ ambiguitatēq̄ nō habēt. Sz plana sūt argu
menta ꝓtra illos qui dicebāt supēdificationem ligni/ fęni/ stipu
lę eē pctā mortalia/ r in purgatorio remitti. Oēm fidē. j. xiij. a.
Hęc auarⁿ. j. vj. b. Fides sine opib⁹: ex charitate factis. Ja/
co. ij. d. mortua ē: videtur q̄ vel sit hic expositio. Sz ꝓtra videt
q̄ imo: qr sup illud Numeri. xv. d. Cū q̄ eduxisset eū fozas ob
ruerūt eū lapidib⁹. Ibi Glo. Qr em̄ dicit sabbatū violare au/
sus ē: r iō punit⁹ ē/ significat eū q̄ hodie in christo signat⁹ inue
nit agere carnale opⁿ: id est cōtrahere lignū/ fęnum/ stipulaz in
escā ignis ęterni: ꝯ esca ignis ęterni nō est nisi mortale: q̄ p lignū
fęnū/ stipulā itelligūt mortalia pctā. Ad idē sup Ezech. xliij.
f. Sabbata mea sanctificabunt. Glo. Hiere. xvij. d. Sabbatū
sctificat q̄ nō portat onus in sabbato. Ubi dicit: Sicut onⁿ gra
ue rc. Qui talis est nō colligit in sabbato ligna: nec supēdificat
fūdamēto christo lignū r fęnū r stipulā: Nō accēdit ignē q̄ iuti
lē ꝓsumit naturā: ꝯ nullⁿ est q̄ nō supēdificet: r tñ multi sanctifi
cāt sabbatū: q̄ p lignū/ fęnū/ stipulā intelligunt mortalia. Solⁿ.
Augⁿ nō reprobat eos q̄ p hoc dicūt designari mortalia: sed il
los q̄ p hoc dicūt mortalia designari fm seriē Apⁿli: q̄ dicit tales
q̄ cū ligno/ fęno/ stipula decedūt p ignē purgari. Dicere em̄ q̄
mortalia purgabūt i igne purgatorij/ falsū est r hęresis. Qui
cogitat tñ q̄ dei sūt: pure/ p̄cipue r p̄ncipaliter. Quō placeat
deo. j. vij. f. Is videlicet q̄ cogitat q̄ mūdi sūt/ placēt mūdo.
Cōtra. Galⁿ. j. b. Si hoib⁹ placerē/ christi seruⁿ nō essem: sed q̄
ē sine criminalib⁹ r habet charitatē: licz habeat venialia/ christi
seruⁿ est: q̄ nō q̄rit placere hoib⁹ aut mūdo: quid ē q̄ q̄ hic di/
cit: Solⁿ. Ibi ad Galⁿ. loq̄t Apⁿs de placētia hoīm q̄ ponit su
pinus finis: hic de placētia cū q̄ ponit deⁿ supⁿm⁹ finis: si aliq̄n
tulū plⁿ debito q̄rat placere mūdo. Pōt em̄ aliq̄s q̄rere vt pla
ceat hoib⁹ nō ꝓpⁿ se/ ꝯ ꝓpⁿ hoīm vtilitatē vel dei honorē. Ne/
gocijs terrenis. ij. Timoth. ij. a. Nemo militās deo iplicat se
negocijs sęcⁿlarib⁹. Patiētes i tribulatiōib⁹. Ro. xij. c. In tribu
latiōe patiētes. Edificāt ꝓtēptores hui⁹ secⁿli: ñ amādo tpalia:
aut oino abdicādo ea. Pauperibus dant. Matth. xix. c. Tāq̄
nō habētes. j. vij. e. Tales qui de amissiōe nō tristant. Heb. x.
g. Rapinā bonor̄ vestror̄ cū gaudio suscepistis. Argentū in
dilectione ꝓximi. Hoc dicit quia de argento fit moneta/ q̄ est
multū necessaria: sic dilectio ꝓximi q̄ multū mouet ad opera.
Sed nihil vel parum sentiunt. Hoc dicit quia vix potest ali/
quis esse sine veniali. Uel minus vt fęnum: vⁿ minimum vt sti

Expositio Glo.

Pſ. 37.

¶ opibus. a ¶ Ligna/fenū/stipulā. Glo. Mō absurde acci/
pi possūt secularū/rerū quis licite ꝛcessarū tales cupiditates
vt amitti sine dolore nō possūt ꝛc. Gil. Stipulam leuitatem:
fenū carnalitatē:lignū rigidā ceruicositatē designat. Mā ino/
bedientia prima in ligno cōmissa est. Magister Hugo de scto vi/
ctore. Quidā solū deū amāt:ꝛ hi supedi/
ficāt aur/argētū/lapides pciosos. In au
ro intellectū:in argēto eloquiū: in lapide
pcioso opus incorruptū. Quidā ꝓter do
minū aliud amāt/plᵒ tū deū:ꝛ hi supedi/
ficāt lignū/fenū/stipulam. In ligno affe/
ctū cognationis:in feno possessionis:i stipu
la familiaritat. In qbus oibus etsi non
sit peccatū:est tamē peccati occasio. Qui
dā ⁊ deū aliud amāt:ꝛ hi ñ supedificāt sed
destruūt fūdamētū: qꝛ amor dei in corde
eē nō pōt vbi nō ē solᵒ vl sūmᵒ.

a sos/lignā/fenū /stipulā vniuſ
cuiuſq; opᵒ manifeſtum erit.
b c d e f g Dies enim dñi declarabit :qꝛ i
igne reuelabit:ꝛ vniuſcuiuſq;
opᵒ qle sit/ ignis pbabit. Si
b cuius opus manſerit:qd ſup
edificauit mercedē accipiet.

Dozalik ✱ re.j.b. Ego a dñe dᵒ nescio loqui. a ¶ Ligna/fenū ꝛc. pctā
venialia. Vl allegorice de diuersis ploris ecclie:aur sūt patiē
tes i tribulationib:argētū q alios docēt. Lapides pciosi:q scti/
tate vite morbos spūales curāt: Sz loco eorꝫ freqnt ponūt in
edificio ecclie:lignū/fenū/stipula. Et ꝓter hoc ita freqnter cō
burit. Sz Cant.iij.d. Ferculū fecit salomō de lignis libani i/
putribilibus ꝛ odoriferis. Superedificat super fundamētum/
lignum/fenum/ stipula : vbi in domo ecclesie debet poni tra/
bes/ponit vt pluries stipula ꝛ ecōuerso:qꝛ bono clerico datur
modica ꝛ dimidia ꝓbenda si vacat/ꝛ hoc etiā raro :si vacat ar
chitectus/ponitur ibi stipula :id ē puer aut aliqs idiota. Fū/
damētū. Glo. Sicut fundamētū corporalis fabrice est in imo:
ita fundamētū spūalis fabrice est i sūmo:ideoq; sicut pter. pō
dus tēdit ad ima vbi est fundamentū suū:ita spūalis edificatio
tendit ad sūma vbi est fundamentū suū. Qui est christus:id est
fides christi q̄ p dilectionē operat.

Expoſitio Glo. ✱ pula :imo ecōuerso:qꝛ stipula maior est q̄ fenū. Sed dicendū
q aliqd fenū grossius est:ꝓterea plus habet humoris. Sz de/
struūt fundamentū:ergo fides destruit p qlibet peccatū mor
tale. Respōdeo. Destruit incētū est fundamentū. Dum diuisi
cogitāt quę mūdi sunt.j.vij.f. Sed ꝓtra. Deus diuisa nō im/
petrat:ꝛ q̄ in charitate est/impetrat:ergo tales nō edificant li/
gna ꝛc.sup fundamentū. Ad idem facit illud Osee.x.a. Diui/
sum est cor eorꝫ nūc interibūt. Solᵒ. Est diuisus a deo p mor/
tale peccatū: de quo intelligit illud Osee:et illud:mens diuisa
ꝛc.ꝛ est diuisus in deo p venialia:de quo.j.vij.f. Qui cū vxo/
re est :sollicitus est q̄ mūdi sunt ꝛc.et diuisus est. De hac diuisi
one intelligitur quod hic dicitur.

Ad litteram b ¶ Dies enim dñi. Induxit metaphorā de agricultura ꝛ edi/
ficatione/ad ostēdēdū q sicut agricola nō est creator frugū:sed
tm minister:ita apli ꝛ alij nō sunt datores gratiarum/sed mini/
stri vt fidei q̄ est fundamentū:sup qd alij aliter ꝛ alij aliter edi/
ficant ꝛ qualiter qlibet supedificet / nō dicit esse mannifestū: ⁊
in futuro manifestabit:qd hic pbat. c ¶ Enim.i.qꝛ. Dies do/
mini:dies iudicij:pfes vita est dies hois:qꝛ modo facit hō
Ps.74. ad libitū suū:sed post non sic erit. Ñ dic p Ps. Cū accepero
tēpus ꝛc. d ¶ Declarabit:manifestabit. e ¶ In igne:p
ignem. f ¶ Reuelabit:fiet reuelatio. Ps. Vox dñi pcutiē
Ps.28. tis desertū ꝛc.ꝛ reuelabit cōdensa. Alibi: Reuelata sunt funda
2.Regl.22.b menta orbis terrę. In igne reuelabit:ꝓcedente diem iudi
cij:q purgatis nō nocebit:nō purgatos purgabit. Esa.vlt.c.
Ps.96. Ecce dominus i igne veniet. Ps. Ignis ante ipm ꝓcedet ꝛc.
Ibidē: Montes sicut cera fluxerūt a facie dñi: Per illū enim cō/
plantabit terra. Matth.xxiij.b. Sicut fulgur exit ab occiden
te ꝛ paret in oriēte:sic erit aduētus filij homis. Daniel.vij.c.
Thronᵒ eius flāma ignis :rotę eiᵒ ignis accēsus. g ¶ Proba
bit. Job.xxviij.a. Aurū locᵒ est in quo cōflet. Malach.ij.a.
Erit quasi ignis cōflans. Vel de die ꝓsenti. d ¶ Dies dñi.i.
dies tribulationis :dies aut hois:fm hoc est ꝓsperitas. Hie/
re.xvij.c. Die hois nō desideraui. Glo. Hic puniunt electi vt
ibi nō puniant. De alijs dicit in Glo. postea :Qd sine illicite
amore nō habet/sine virtute dolore nō pdūt. Hoc igne illiᵒ opᵒ
nō exurit/q̄ non ea dilexit:quorꝫ amissione cruciet. Ignis:tri
bulatio/probabit. Multi magnos se reputāt antequ dñs la/
terib eorꝫ igne tēptationis admoueat:q i ipa tribulatione ꝛ tēpta
tione defectū suū agscūt. Sap.iij.b. Tēptauit eos ꝛ inuenit illos
dignos se/tanq̄ aurꝫ i fornace/pbauit eos. Eccli.ij.a. In igne/p
babit aurꝫ ꝛ argentū:homines vero receptibiles in camino tribula
tionis. Ps. Proba me dñe ꝛ tēpta me: vre ꝛc. Sic debet dice/ Ps.25.
re hō q sentit in se elationem.j. Pet.j.b.
Probatio fidei vestrę multo pciosior sit
auro:qd p igne pbat. Et subdit modum
approbationis/dicens: b ¶ Si cuiᵒ opᵒ
manserit. Si q̄ntūcūq; seuiat ignis tri
bulationis ꝛ aduersitat/nō dolet si quod/
cūq incōmodū tpale habet:ipa tribula/
tio pbat ei. Qꝛ aut argentū ꝛ lapides p/
ciosos edificauit. Ñ Glo. Nō solū post
mortē/sed etiam in hac vita vbi habet re
¶ quiem
b ¶ Dies enim ꝛc. Secreta patēt.j.iij. Expoſitio Glo.
a. Hic in pniti. Dies hois ꝓ nutu suo agētis. Cōtra. Sup illō
Job.xxxvij.b. Nubes lustrat cūcta p circuitū q̄cūq; volūtas
ꝛc. Grego. Nubes diuinis nutibus subditę nequeūt explere
qd volūt:ire nō possunt nisi q̄ eas voluntas duxerit gubernā
tis:dicit de ꝓdicatorib:q̄ non agunt ꝓ nutu suo. Solᵒ. Qd h
dicit intelligēdū est de male opantibus:q totū qd agūt suū ē.
De bonis dicit Ro.viij.c. Qui spū dei agunt/hi sunt filij dei.
Ibi Glo. Agunt nō vt nihil agāt/sed qꝛ ipetu gratię agunt:ꝛ
ita nō tm nutu suo/⁊ etiā dei:mali tm suo:qꝛ nihil ē ibi dei. Fir
mū:nō idigēs purgatione. Duos ignes legimᵒ futuros:q̄ ignis
ille purgatorius alius est ab igne eterno . Cōtra.sup illō Esa.
vlt.c.e. Ecce dñs in igne veniet. Glo. In igne q̄ eternᵒ erit ma/
lis/qs inuoluet et ducet ad supplicū eternū q purgabit/qd in
bonis erit purgandū . Hoc etiā videt sentire Hieroᵒ loquēs
de illo vbo Esa.v.d. Dilatauit infernus aiam suam. In dialo
go in li.iiij . Videt infernus dilatare aiam suā p igne sicilię q
in tpe eiᵒ mltū occupauerat terrā/vl de terra ꝛ in die iudicij to
tū occupabit:ille autē ignis est ignis purgatorij:et ita idē est.
Solᵒ. Duo sunt ignes:quorum vnus:id est purgatorius desi
net esse finita purgatione. Ad illud sup Esa. Quo purgabit ꝛc.
li quo simplicē relationē facit. Dicit autem dñs venire in igne
gehennę quasi armatus ꝓtra ipios in igne purgatorij ad pur
gandū bonos. Hieroᵒ ergo de illis loquit quasi de vno sequēs
modum prophetę q̄ non dicit in ignibus/sed in igne. Ad illud
Gregᵒ. loquit opinādo/nō affirmando. Ñ dicit/videt. Unū
eternū:quia eternaliter puntent reprobi. Qui sequet iudicū.
Cōtra. Super illud Job.xx.d. Ignis vuorabit eū. Grego.
Ignis gehēnę /qui humano studio nō accendit/sed creat est
a deo ab origine mundi. Item Matth.xxv.d. Ite maledicti i
gnē eternū ꝛc.ergo iā est:ergo nō sequit . Qd ergo hic dicit/
sequit iudicū/non dicit quia tunc primo credit:sed qꝛ erit post
diem iudicij. Facies mūdi.ij. Pet.iij.c. Qui emundabit eos
q̄ superedificauerit. Argumētū/ q̄ ignis iste q̄ ꝓcedet dñm ad
iudicium est ignis purgatorij. Sed dicēdū q nō /sed purgato
rius tm quouscq; purgati sint qui saluandi erunt. Sed nonne
in vno magᵒ purgandū erit q̄ in alio:citius ergo purgat erit
vnus q̄ alter:ergo deus iniuste sparget cum tali. Item nonne
poterit esse q aliquis decedēs in fine sit debitor pęnę centū an
norꝫ:ergo adhuc durabit postea. Solᵒ. Purgati statim nō am
plius lędent ab igne:quia nō est ibi materia ipius :Sicut Da
niel.iij.c. Ignis nō nocuit trib pueris inocētib. Qd obijcit
de illo q erat debitor centū annorū:dicendū q pęnę diuturni/
tas acerbitate recōpensabit: vt magᵒ puniat in illo igne q ma/
ioris pęnę debitor erit:sicut duobᵒ egrotᵒ in eodē radio solis:
magis lędit vnus q̄ alius. Ille patietur detrimentū:qui cū
venialibus decedet:sed augmentū et diminutio glorię penes
augmentū ꝛ diminutionē charitatis attendit. Ex hoc ergo vi
det q charitas diminuit p venialia. Solᵒ. Detrimentum pati
glorię dicitur quo ad tempus:quia non statim euolat sicut ille
qui sine veniali decedit. Vel hoc dicitur: quia talis non omni
opere suo meretur gloriam. Minoris glorię:id est tardioris.
Rem cremabilem:id est peccatū veniale. Haimo dicit. Bea/
tus Ephrem:quia tantus terror inuadet omnes in die illa:bo
nos et malos dum viderint infernū ardentē/ꝛ dominū iesum
christum cum ma/

¶ quia scs anima contenentis omnia. a ¶ Si cuius opus ar/ serit: id ē dolet ꝛc amissione temporaliū ꝛ pereuntiū. b ¶ De trimentū patiet: qz puniet ī amissiōe tpaliū. Et qz nō stati euolabit: tamen/ c ¶ Saluus erit: quia etsi eruritur dolore amisso ꝛ: non tamen ꝓfert deo. d ¶ Per ignem: qz ipsa tribu latio purgat eū ab illo amore. Aug⁹. in li. d vera reli. Hoc sine nō amore aderat qd̄ sine dolore aberit.

a Si cuius opus arserit/ detri/
c mentum patietur/ saluus ipse
d erit: sic tamen quasi per ignē.

¶ Nescitis quia

Expositio Glo. ꝛ ē ad iudiciū: vt nisi immortales iā effecti essent/ ꝛ ꝛ mozerenk: Quo timore etiā le uia peccata sanctorum purgabuntur: Si cut dicitur Job. xlj. c. Timebunt angeli ꝛ territi purgabūt: angeli hic appellank electi. Quia forsitā ve ꝛ ē. Ponit ergo Aug⁹ sub si/ vtr ignis purgatorⁿ sit: ꝛ etiā for sitan dicit: videk ergo quasi dubiū est vtrunq ꝛ: ergo poni po/ test vtrumlibet sane. Si ergo dicak q ignis purgatorius nō ē: non est incōueniens: quod falsum est/ imo ꝓtra fidem est: quia ponūt sācti omnes/ quoniā ē. Sol. Li si/ ꝛ li/ forsitā/ nō ē signū dubitatiōis: sed ꝓbaci temperamēti: Sancti em quādoq quę maxime certa sunt/ quasi dubia determinant/ ne videank ex su/ perbia sic determinare. Grauior tamen erit ille ignis. Vñ ali/ bi dicit Aug⁹/ q ita se habet ad ignem nostr ꝛ ignis purgatorij: sicut ignis noster ad ignē depictū. Sz fm hoc ignis purgato rij impropoꝛtionabilis est pęnę pręsenti: ꝛ ibi punienk venia/ lia: ergo plus punietur ibi aliquis pro veniali q̄ posset puni ri in ꝓsenti: qd̄ concedūt quidā. Alij dicunt quoniam illud qd̄ hic dicit de igne/ intelligit de quadā pęna/ nō de illa ꝓ qua pu nienk ꝓ venialibus. Sed tamen in infinituz grauior est ignis purgatorij qualibet pęna pręsenti. A domo dei. j. Pet. iiij. d. Vnk amor. i. purgak. Tribulationē carnis hēbūt. j. vij. e. eandem. Aug⁹/ tandem. Solubile: veniale. Firmū: bonū opus ex charitate factū. Cui nō est natū: quia talis habet quodlibet tē porale quasi non esset. Vel/ Cui nō est natum: ad veletionem. Vel alia littera Aug⁹. Notum: vel alia littera: nō est raptum: sed transitiū reputat: vñ non adhęret ei. Luc⁹. xij. c. Destruā horrea mea. Et Beda. Non sunt hominis bona quę secū fer/ re non potest: sola misericordia comes est defunctoꝛ. Qd̄ di/ lexit/ perdet. Dicheę. j. b. Omnes mercedes eⁿ comburentur igni. Eccli. xliij. c. Qē opⁿ corruptibile ī fine deficiet. Luc⁹. ix. c. Quid prodest homini si lucretur vniuersum mundū: se autē perdat ꝛ detrimentū sui faciat? Alterutra conditiōe: videlicet an carere istis an christo. Nec deserit christum: per mortale. Fundamenti stabilitate: id est fidei operantis per dilectionez. De q̄ scriptū: Vasa figuli. Eccli. xxvij. a. Numeri. xxxj. a. Omne qd̄ potest trāsire per flāmas/ igne purgabik. Aug⁹. In fornace si aurum es/ purior exibis: si plumbū/ liquefies. Laurēti⁹ aurum fuit: qui dicit Eccli. vlt. a. In medio ignis sum estuat⁹. Cū nō ex malis operibus accipiak: fm vnam expositionē. Ut dictum est: id est vt videtur dictum esse. Per illa tria: lignum/ fęnū/ stipulā. Sed quia hęc opera faciūt cū aliq̄ amore tpaliū super illud Matth. vj. a. Nesciat sinistra tua quid faciat dexte ra tua. Ibi Glo. Sinistrā non tm̄ prohibet/ sed etiā nesciri: sed opera quę faciunt cū amore temporaliū fiunt cum sinistra: er/ go ex hoc sunt mala. Sol. Mala circūstantia: id est malus fi/ nis non potest adiunci intentioni/ quin opus malum sit: quia Matth. vj. c. Si oculus tuⁿ fuerit simplex: id est intentio. In bono enim opere oportet q intentio sit simplex: si autem bo/ no operi quod fit ex bona intentiōe admisceak veniale: adhuc potest opus illud esse meritoziū: vt quando quis ꝓdicat bona intentiōe ꝛ bono fine: licet admisceat se gloria venialis: tamen meretur ꝓdicando. Dicendū ergo q prędicta opera licet fiāt cū amore temporaliū: tamen sunt meritoria. Sed quęrik: qua re opus est meritoziū/ licet sit ei adiunctum veniale: ꝛ intentio ni adiunctum nō amplius est meritoziū. Huius ratio est: quia statim intentio distorquek a fine suo quę informat opus. Fer/ rum vel ęs vel plumbū: id est peccata maiora: hęc sunt morta lia: ergo aliter potest ędificare mortalia super fundamētū. Cō tra: destruit illud: quia fundamentū est fides operans per dile ctionē. Sol. Super illud: id est post. Multi enim postq̄ habu erunt fundamentū/ peccant mortaliter. Vel super illud: quia fi/ des informis remanet: quę idem est cuz formata. De qb⁹ illic nihil qs obtinebit nisi in hac vita positus hoc promereak. Ex his verbis videntur duo sequi. Primū: q in aliquibus pecca ta venialia puniantur ęternaliter. Scōm q aliquibus dimit/ tantur venialia post mortem. Qz etiam primū sit verum/ pba tur: sit ita q aliquis nunq̄ habuerit cha/ ritatem: ꝛ decedat cum multis venialib⁹: constat q ille nunq̄ meruit/ vt aliquando ab illis venialibus purgetur: ergo nunq̄ purgabitur ab illis: fm Glo. istam: sed ꝓ omnibus peccatis in quibus nō purgabik puniek ęternalik: ergo iste puniek ęterna/ liter pro peccatis venialibus. Item: in inferno nulla est redem ptio: ergo nullus potest liberari ab aliqua pęna in inferno: er/ go omnis qui vadit in infernū cum venialibus/ puniek ęterna/ liter pro illis. Contra. Deus semper punit citra condignū: et pęna debita veniali temporalis est/ ꝛ minor qualibet pęna in/ ferni: ergo deus nunq̄ punit aliquem in inferno pro veniali. Item: qui punik ęternaliter/ nunq̄ consequik veniā: ergo non est veniale: ergo si est veniale/ nō punietur ęternaliter: Si pce/ datur. Contra. Ro. ij. b. Reddet vnicuiq ꝛ iuxta opera sua. Ibi Glo. Ad districti iudicis iusticiā pertinet vt nunq̄ careat sup/ plicio/ cuius mens in hac vita nunq̄ voluit carere peccato: sz ille qui decedit cum veniali amore temporaliū rerū/ nunq̄ vo luit in hac vita carere ꝗ pcō: g nūq̄ carebit supplicio: g puniek ęknalik ꝓ illo pcō. Itē: iste ignis corporeⁿ ē/ vt dicit Aug⁹: cul pa venialis spiritualis est: ergo incontingibiles sūt iste ignis ꝛ culpa: ergo neutrum aget in reliquū: ergo ignis ille non de/ struet culpam: nec gratiā ꝓ incontritio: ergo manebit in ęternū: sed q̄diu erit culpa in anima/ puniek anima pro illa: ergo ęter/ naliter punietur quis ꝓ veniali peccato. Sol. Super hoc du plex est opinio. Quidaz dicunt/ q venialia adiuncta mortali/ bus punienk ęternaliter ratione adiuncti ꝛ ratione forꝛ. Exem plū de fure qui grauⁿ punitur parisius q̄ orleanis pro eodē peccato ratiōe forꝛ. Et qd̄ obiicik cōtra: dicūt q peccato mor/ tali meretur quis pęnam ęternā: sub conditiōe: id est si in mor tali decesserit: ꝛ de illa pęna debita relaxat aliquid dominus: ꝛ ita punit citra condignū. Ad aliud dicunt/ q veniale dicik pec catum: licet nunq̄ consequatur veniam: quia fm se venia di/ gnum est/ qua priuatur ratione adiuncti. Alia opinio dicit/ q sicut in paradiso est duplex gaudium. Vnum substātiale quod consistit in fruitione dei: quod post diem iudicij est inuariabi/ le. Et aliud accidentale: quod cōsistit in multis: vt euasio pę/ narum inferni: ꝛ visio aliorum electorū: ꝛ omniū creaturarum dei: ꝛ pęnitentia peccatorum qui sunt adhuc in mundo: quod est variabile ꝛ termiabile: ita in inferno est duplex pęna. Vna substantialis ꝛ interminabilis: qua punientur reprobi ęterna/ liter pro peccatis mortalibus. Alia accidentalis quę termina/ bilis et variabilis est: qua punientur reprobi pro venialibus: quę cessabit cum sufficienter punita fuerint peccata venialia: ꝛ licet ista pęna finiatur in inferno: verum est tamen q in infer/ no nulla est redemptio: quia illa pęna impropoꝛtionabilis est pęnę ęternę: neq̄ diminuitur pęna cum illa cessat. Ad illud qd̄ ꝓtra obiicitur ꝓmo dicunt: q licet illa pęna cesset/ non ta/ men purgatur ille a peccatis venialibus pro quibus punieba/ tur: quia vbi est purgatio/ ibi est mundatio ab omni inquinamē to: quod non potest in inferno. Ad id quod secundo obiicitur: scilicet q talis nunq̄ meruit purgationem aliquam/ dicūt q i/ mo. Ad tertiū dicūt/ q auctoritas Gregⁿ. intelligit de peccato mortali: q̄ q nō vult carere/ nūq̄ carebit supplicio. Ad vltimū dicunt/ q reuera ignis inferni corporeⁿ est substātia: ꝗ spūalis virtute: vñ potēs est agere in spūs malos. Pōderū gemina sūt genera: Pondus est impetus vniuscuiusq ꝛ rei ad ꝓprium lo/ cū tendēs: vñ leuitas ignis pōdus est ipius. Vel aliter pōt ac/ cipi ꝛc. Hęc expositio est fm Amb. Et dicit ędificiū congeri/ es bonoꝛ operū: fundamētū fides christi: ędificatores docto res: Per auꝛ/ argētū/ lapides pciosos: sincera doctria: ꝓ lignū fęnum/ stipulam/ friuola doctrina. Nemo ꝓter christū cōmen/ daret: id est nemo loquens nō de christo esset cōmēdabilis in doctrina sua:

¶ a Nescitis quia templũ. Ut dictũ est redũt ad pbãdum vnitatẽ ecclesie: qõ iã pbauit p vnitatẽ ministerij: Idem probat hic per vnitatẽ amoris qui omnia in vnũ reducit: sicut econuerso odiũ separat. Et est ratio scilicet talis. Spiritus dei habitat in vobis: ẹ ipse vnus amor est: ergo facit vos vnũ. Dicit ergo: Nescitis. q.d. videt q̃ nesciatis siue ad modum nescientiũ facitis cũ diuersa capita vobis ponitis. b Et: id ẽ qz. c Spũs dei habitat in vob: p gratz. d Si qs aũt tẽplũ dei. j. vj. d. An nescitis quoniã membra vestra tẽplũ sunt spũsancti qui habitat in vobis. Heb. iij. b. Christus vo tanq̃ filius in domo sua: quẹ domus sumus nos. Deus etiã ẹ christus templũ nostr ẽ. Apoc. xxj. g. Dominus deus omnipotens ipse est templũ illius ẹ agnus. ¶ Violauerit.

j. 6. d
2. Cor. 6. d

a Nescitis quia tẽplũ dei est:
b et spiritus dei habitat in vo
c bis. Si quis autẽ templũ dei

Moraliter Moraliter. d Si quis templũ: animã. Violauerit: inducendo ad peccatũ. Et posset esse thema in dedicatione. Vñ de hoc fit quidã sermo ex quo fiunt lectiones in festo dedicationis. Sup illud Apoc. xxj. a. Ecce tabernaculũ dei cũ hoibus dicẽ Glo. spũsanctus habitat in eis. Act. xvij. f. Nõ in tẽplis manufact. habitat. Leuit. xxvj. b. Ponã tabernaculũ meũ in medio vestri: id est in corde: et nõ abijciet vos aia mea. j. Pet. ij. a. Tanq̃ lapides viui superedificamini in domos spũales.

Pſ. 47. Pſ. Deus in domibus eius cognoscet: qõ est quãdo crux: id est iugis penitẽtia est supposita in corpore ꝓprio. Vñ in quib nullũ ẽ signũ penitentie / signũ est q̃ nõ sint templũ dñi: Ut illi de q̃bus Ose. viij. a. Aquila sup domũ dñi: id est signũ rapacitatis. Sup alios ponit diabolus porcũ: id est signũ luxurie: sicut est supfluus ornatus in mulieribus quẹ sunt templũ diaboli.

Pſ. 143. Pſ. Filie eorũ compositẹ circũornatẹ vt similitudo templi. Et nota q̃ sicut in guerris raptores nõ audent violare domos sup quas vident cruces: multo magis timẽt dẹmones signũ dñi qõ est penitentia. De defectu huius signi conquerũt

Pſ. 73. viri sancti et angeli custodes animarum / p Pſ. Signa nostra non vidimus: sed dẹmones posuerunt signa sua: ẹ nõ cognouerunt illi scz sup quos posuerũt. Si em̃ scirent q̃ per hoc acq̃rũt dominiũ in illis / dẹmones nũq̃ sustinerent: sicut nõ pmitteret aliquis q̃ hospitaliarij ponerent crucẽ sup domũ suã: q̃a per hoc de iure possent eã vẽdicare. Posuerunt inquã sup sũmũ platũ ẹ nobilem quasi sup turrẽ / in signũ q̃ totũ iã cẹpit.

Pſ. 45. Pſ. Nescitis: Apparet qõ nescit. qz Pſ. Sanctificauit tabernaculũ suũ altissim. Vos autẽ spurcitias de cordibus vestris

Pſ. 25. nõ abijcitis. Sed Pſ. Dñe dilexisti decorem dom tuẹ. Vo die adimplek in multis ꝓphetia Daniel. xj. e. Polluerunt sanctuariũ fortitudinis: id est cor hois: quo nihil fortius si habet charitatẽ: auferent iuge sacrificiũ: id est cor cõtritũ ẹ humiliatũ: ẹ dabũt abominationẽ: id est peccatũ in desolationẽ: id ẽ in signũ desolatiõis. j. Machab. ij. a. Templũ em̃ eius sicut homo ignobilis. i. sordib plenũ est. Ezech. viij. d. Ingressus vidi ẹ ecce oĩs multitudo reptiliũ ẹ aĩaliũ abominatio. b Et: id

Pſ. 5. est quia. c Spũs dei habitat in vobis. Pſ. Lẹtentur omnes qui sperent in te: in eternũ exultabis et habitabis in eis. * Violauerit:

Expositio Glo. doctrina sua. Ideo q̃ uis aliqui hẹretici. Videt ergo q̃ hẹretici edificant lignũ / fẹnũ / stipulam: sed hẹc edificantes saluabũtur: ergo ẹ hẹretici. Sol. Non inducit hẹc vt ostendat hẹreticos edificare lignũ / fẹnũ / stipulã: sed ad ostẽdẽdũ q̃ doctores licet friuola: id est lignũ / fẹnũ / stipulã edificent: saluant fundamentũ ẹ veram doctrinã: qõ etiã hẹretici / de q̃bus minime videt sub noĩe christi docent. Sed quẹrit. Illa friuola doctrina aut est õ pertinẽtibus ad fidem / aut non: Si de pertinẽtibus: sed qui aliter q̃ sunt docet / peccat mortalit: ergo talis nõ erit saluus. Si est de illis q̃ nõ pertinent ad fidem vel articulos fidei: ergo non peccat qui talia docet / credens q̃ sint vera: ergo non edificant lignũ / fẹnũ / stipulam. Sol. Hẹc friuola doctrina intelligit de nõ pertinẽtibus ad fidẽ: vt doctrina q̃ est de notionibus: de q̃bus diuersimode licet sentire: si talia doceat aliquis aut curiositate vel vt appareat / peccat venialiter: edificat lignũ / fẹnũ / stipulã: ſz qz manet fũdamẽtũ verẹ doctrinẹ / salu

erit p ignẽ. Bon mgr incorruptibil pmanebit. Daniel. xij. b. Qui ad iusticiam erudiũt multos: quasi stellẹ in ꝓpetuas eternitates. Et cum perfidi in eternũ pereant / prodest illis ẹt. Contra. ij. Pet. ij. d. Melius est viam veritatis nõ agnoscere ẹt. retroire. Solo. Non abierunt retro ab illo articulo cuius fidem habuerunt: a quo si retro abijssent / reuera melius esset eis si nunq̃ cognouissent. Item cum hic innuat Apostolus sex per quẹ intelligunt sex genera operũ: quẹrit vtrũ oĩa opa saluãdo ꝓ cõphẽdãt in illis: Qõ videt / qz assignat generale fũdamẽtũ: g̃ ẹ edificiũ qõ assigt generale ẽ: aut male assignat illud. Si em̃ edificiũ respõdet fundamento ẹ generale generali. Item edificare aurũ / argentũ / lapides pciosos / vt patet p Glo. ẹ nõ transire p purgatoriũ sũt ꝓuertibilia: ſ oẽs saluãdi trãsibũt p purgatoriũ aut nõ trãsibũt: g̃ oẽs saluãdi edificãt aur / argẽtũ / lapides pciosos: aut lignũ / fẹnũ stipulã: ẹ sic oĩa opa eor in his cõphẽdunt. Cõtra / esto q̃ aliq̃s faciat multa bona vitẹ eternẹ meritoria ẹ g̃ dã venialia: ẹ sic decedat: ista bona aut sunt aur / argẽtũ / lapides pciosi: aut lignũ fẹnũ / stipula. Si aurũ / argẽtũ ẹt. g̃ stati euolabit: qõ falsũ ẽ: si sũt lignũ / fẹnũ / stipula: contra / nõ sũt peccata. Itẽ ecce aliq̃s ẽ in charitate ẹ habet venialia ẹ ꝓtrit ẽ de illis / decedit: g̃ rit q̃d edificauit: nõ aur / argẽtũ / lapides pciosos: qz nõ statim euolabit. Nõ lignũ / fẹnũ / stipulã: qz dimissa sũt ei p ꝓtritionẽ venialia: ergo nõ supedificata sunt aurũ / argentũ / lapides pretiosi: aut lignum / fẹnum / stipula: Itẽ ista tria lignum / fẹnuz / stipula / significant maiora et minora venialia ẹ mediocria. Sed ecce aliquis q̃ minimo motu mouetur in filiam: tamẽ veniali: et sic edificat stipulã / põt ꝓtinuare motum illũ: ita q̃ edificet fẹnũ ẹ etiã lignũ: quẹrit ergo: q̃re sit lapis pciosus nõ põt fieri aurũ ẹ argẽtũ. Sol. Quidã dicũt q̃ in hac diuisiõe apli cõphendunt oĩa g̃ supedificant fũdamẽto. Et qõ obijcit ò illo q̃ cum bonis opib fecit venialia: dicendũ q̃ oĩa illa aur / argẽtũ ẹ lapides pciosi sũt q̃ ad bona opa: lignũ / fẹnũ vel stipula q̃ ad venialia. Et Glo. dicẽs q̃ euolabit statim aurũ / argẽtũ / vl lapis pciosus: itelligit de nõ edificãtib lignũ ẹt. aut fẹnũ aut stipulã cũ illis. Ad aliud eadẽ est solutio. Alij dicunt q̃ auro accidit eẽ aur: ẹ argẽto argẽtũ ẹt. Dispdet illũ q̃si sacrilegũ. Hic opponit de aliq̃ simplici: q̃ totũ posse suũ ẹ diligẽtiã apponit ad ſ vt crederet: ẹ nõ audiuit p̃dicationẽ nisi a pseudo: si g̃ assentit: g̃ videt q̃ nõ peccauit / credẽs q̃ verẹ dixerit ei. Sol. Si omnẽ diligẽtiã quã debuisset / adhibuisset: nõ pmisisset eũ de perueni: vel bonũ p̃dicatorẽ misisset ei: aut ipemet iteri eũ docuisset / aut p ãgelũ: ẹ iõ peccat si eis assentit. In nemine habitat de quẽ nõ añ sctificet: ſ habitat i hoĩe p gram: g̃ pus purgat hõ q̃ ifũdat gra: ẹ ita remissio pctõ ꝓ p̃cedit infusionẽ gratie. Sol. Habitare sumit hic p pfecte ẹ firmit pfirmare in gra: qõ pstat: sequit infusionẽ grẹ. Et purget tẽplũ m̃ corp ẹ m̃ anima: quõ ergo generat puulũ habẽtẽ imũditiã originalis: vñ illa imundicia: Sol. Est corruptio actiua q̃ sp remanet q̃ntũcũq̃ purget corp in hac vita a pctõ: ẹ trãsfũdit in posteros: ẹ p eã trahit originale. Est etiã alia corruptio passiua q̃ nõ remanet: ẹ q̃tũ ad hãc purgat corp. Quõ g̃ rex nõ est. Loq̃t ꝗ Arriũ q̃ ponit filiũ eẽ purã creaturã: ẹ spm̃sanctũ eẽ miorẽ filio. Nõ pfidet patri ẹ filio. q.d. imo ipe ẽ q̃lis ei in regnãdo. Repleuit filiũ. Esa. xj. a. Cõsedere fec i celestib. Eph. ij. b. Mos ea dẽ sede efficit dignos. Equoce sumit sedes: primo p q̃litate: hic p gliatiõe. In se habitat de. i. de ẽ sibi sufficiẽs: locus rẽ sustẽtat: g̃ si seipam sustẽtare posset / iã nõ eẽt in loco: ſ ipa sibi loc esset. Apud se est. Cõtra. Sup illud Joh. j. a. Verbũ erat apud deũ. Glo. Apud deũ / vt vn apud aliũ: g̃ si de ẽ apõ se / est ali a se. Sol. Apud q̃ñq̃ sumit trãsitiue: ẹ tũc signat distinctionẽ psonar: sicut sumit sup Joh. Q̃ñq̃ sumit q̃ localiter / vt hic: qz de ad modũ loci sustentãtis rẽ seipm sustẽtat. Imo sic habitat de in sanctis ẹt. g̃ discessus dei añcedit casũ hois: g̃ nõ recedit de ab homine añq̃ peccet: ẹ pus aufert ei gratiã: quid est enim deum discedere ab homine / nisi gratiam subtrahere: non videtur ergo imputandum esse homini q̃ peccat: sed deo gratiã auferẽti. Sol. Immo pus recedit homo a deo per

peccatũq̃

a Violauerit: qd faciunt ponētes diuersa capita in eccla. Violauerit ꝛc. Hoc ē ꝗ sollicitatores monialiū ꝛ corru ptores ꝟginū. Nabucardā primo violauit tēplū. i. gula. Hiere xxxix. b. Secūdo antioch⁹ silentiū pauptat⁹. i. auaricia. j. Ma chab. j. c. Tertio titus rex romanor. s. superbia destruxit fundi uersal pēnas. c Tēplū eiꝰ. Qz posue rat sub ꝗstione: ꝛ ita sub dubitatiōe affir mat. d Mēo vos seducat: separan do ab vnitate per diuersitatem capitum vel magistrorum.

Deut. 12. c

a Violauerit: qd fac oīs peccans mor taliter. iiij. Reg. x. f. legit: q hieu viola uit tēplū baal: ꝛ fec cloacas: Nūq̄ aliqs sic fuit iniqu⁹ vt hoc faceret de tēplo dñi: Sed nos quotidie hoc facimus de tem plo domini. i. de cordibus nr̄is qui pctā alior libēter audim⁹ ꝛ narramus. Jose phus narrat q pōpei⁹ fecit de tēplo dñi stabulū eqrū: ꝗ nos de nobis facim⁹ ꝓse pe dēmonū. Job. xl. c. Huic mōtes her bas ferūt: qd est qi cogitāt facere pctā. Idē dic q Eli⁹ badri anus posuit idolū iouis in tēplo: ꝗ nos oīa idola dēmonū po nimus in tēplo dñi qd sum⁹ nos. Ecech. viij. d. Uniuersa ido la dom⁹ israel depicta erāt p circūitū i pariete p totū. Hoc ē ꝓ cipue in ornatu superfluo. Itē Hiere. vlt. c. et. iiij. Reg. xxv. c. dicit q nabucardā succēdit tēplū: qd fac oīs peccās mortalit. Michee. vj. c. Adhuc ignis i domo ipi. Dñi g̃ fūt incēdiarij ecclar dñi: Dñi etiā expoliāt eas ornamētis ꝛ suis ꝟtutib⁹ / cōmitētes sacrilegiū spūale. Uñ ꝗ dic Glo. Disperdet illum de⁹ i corpe ꝛ aīa: quasi sacrilegum. Hoc deplorat hieremias Thren. iiij. a. Quō dispersi sūt lapides sctūarij. i. ꝟtutes. Hoc ꝓdixit dñs: Nō remanebit lapis sup lapidē. Job. xlj. d. Ster net diabol⁹ sibi aur q̄si lutū. Itē legit. Neemie. xiij. b. Proie ci vasa dom⁹ tobie de gazophylacio: Iste eiꝰ fecerat thesaur suū de tēplo. Hoc flagitiū multi hodie cōmittūt / vt vsurarij ꝛ oēs auari. Sartatecta hui⁹ tēpli nemo vult redificare: Legit tiij. Reg. xij. b. q ioas ꝓcepit vt sartatecta tēpli reparent de oblatiōib⁹: ꝗ sacerdotes retinebāt eas in vsus suos. Obla tiōes istę sūt auctes quas audim⁹ i lectiōib⁹ ꝛ ꝓdicatiōe: p qs nō repam⁹ ruinas nr̄as: ꝗ tm̄ seruam⁹ vt dicam⁹ alijs. Pauci pīt dicere illō dauid: Zel⁹ dom⁹ tuę comedit me. Violauit: antioch⁹ epiphanes tēplū dñi: iō dic. j. Machab. vj. b. Nūc ꝟo reminisco: malor q̄ feci i hierusalē ꝛc. ꝛ cogui qz ꝓpt̄ b pe reo in terra aliena. c Tēplū eiꝰ. Quorūdā tēplū videt eē excōlcatū: qz nō fūt ibi orones. Ps. In salicib⁹ in medio eiꝰ suspēdim⁹ organa nr̄a. In salicib⁹. i. in infructuosis cogitationi bus. Multi sūt in qr tēplis nō fit officiū nisi semel in āno q̄ se mel tm̄ conficiūt. Sed Daniel. xj. g. dicit / q quando iuge sa crificiū deficiet / destruet tēplū. c Tēplū eiꝰ dei sctm̄. Hoc ꝓmisit ideo: vt cōpūgat illos q̄ turpit viuētes corpa vio lāt: maxime q̄ vrores patr⁹ habēt: Et loquit de violatiōe p pec catū. Uñ patet q pctō luxurię ꝓcipue violat templū dei. d Memo vos seducat. Col. ij. b. Videte ne qs vos decipiat ꝓphiam ꝛc. Et. j. d. Memo vos seducat ꝛc.

Ps. 68.

Ps. 136.

b violauerit disperdet illum de⁹: c Templū eiꝰ dei sanctū ē: qd est vos. Mēo vos seducat. Si qs videt inter vos sapiēs esse in hoc seculo / stult⁹ fiat vt sit sa piēs. Sapiētia eiꝰ hui⁹ mun di stulticia ē apud deū. Scri ptum est eiꝰ: Comphendā sa pientes in astutia eorū. Et ite rum: Dñs nouit cogitatiōes sapiētium: quoniā vanę sunt.

Ps. 9.

28. dis. dicer nimus.

Ro. 1. c

Expositio Glo.

Job. 5. d

Ps. 93.

e Sit in veritate. f Si qs videt inter vos sapiēs. Probat vnitatē capitis ecclię a causa finali. Et est argumētatio talis. Debemus eē sa piētes in deo: ꝗ sapiētia mūdi nō est in deo: q̄ nō debem⁹ habe re sapiētiā mūdi: ꝗ sola sapiētia mūdi ponit plura capita: ergo nō debemus ponere plura / sed vnū. Videt inter vos sapi ens esse. j. viij. a. Si quis se existimat scire: nondū cognouit quō oporteat eum scire. Seneca. Hoc soluz scio qd nescio. f Stultus fiat vt sit sapiens. Glo. Stultus seculo sapiēs est deo. Qui vult ergo sapiens esse / abdicat illam sapientiam: ꝛ dicat cū Ps. Ut iumentū factus sum apud te. Luc. xix. a. Zacheus ascendit super ficum fatuā vt videret iesum: id ē su per dulcē dei stulticiā. g Sapientia eiꝰ hui⁹ mūdi stul ticia est apud deum. Eccli. xix. c. Est prudentię nequicia: et in ipa execratio. Ibidē. xix. c. Nō est sapiētia nequicię discipli na. Ro. viij. a. Qui fm spiritū sunt / quę sunt spiritus sentiunt: Mā prudētia carnis mors ē ꝛc. h Scptū ē: Qui appēdit sapiētes in astutia eor: ꝛ psilia prauor dissipat. Esa. xlix. d. Cōuertēs sapiētes retrorsū: ꝛ sciētiā eor stultā faciēs. i Cōphēdā sapiētes i astutia eor. i. decipiēt i sapia sua. Esa. xix. b. Sapiētes psiliarij pharaonis dedērt psiliū isipiēs. Job xij. b. Adducet psiliarios i stultū finē: ꝛ iudi ces i stuporē. Ps. In laqo quē abscōdērt cōphēsus ē pes eor. Qd patet i capitulis alicubi. Propter dolos posuisti eis. Job v. c. Per die incurrūt tenebras: sapiētia eo rum facit eos quasi ignorantes: ꝛ quasi in nocte sic palpant in meridie: vbi negociuz est apertum / omnino fiunt ignorantes.

Job. 5. b

Mēo itaq̄ pctm̄ q̄ de⁹ ab eo se sbtrahēdo: licz si mul tpe. Osee. viij. d. Ue eis q̄ recesserūt a me. Qd ergo dicit hic: si deus decesserit a sanctis cadūt: hęc duo simul sūt tpe ꝛ puer tibilia sicut hō ꝛ risibile. Uñ deū discedere ab hoie est accedēs ad casum hois in cōse cutiōe / sicut risibile ad hominē. Et ideo nō sequit q deus pus discedat q̄ homo cadat: vl si de⁹ pus discesset ab eis p peccatū eor vt cadant in alia peccata. Multo mirabilius est ꝛc. sicut valde mirabile esset q sol luceret in hoc ae re: ꝛ tamen non illuminaret ipm. Similiter valde mirabile eēt q deus vera lux est in corde hominis / ꝛ tamē nō illuminat illō p gratiā / qd est habitare in hoie. Per diuinitatis ꝓsentiā: ꝛ etiā m potentiā ꝛ essentiā. Ubi: id ē p quā habitudinē: gratia dilectiōis ꝛc. Sz q̄ es in cęlis Matth. vj. b. id est in sanct⁹ p gratiā: Uel / in cęlis: materialibus / in qbus apparet eiꝰ potentia: p eor magnitudinē eius sapientia: p pulchritudinē eiꝰ bonitas p motū eor vniformē. Mondū cognoscentiū deū: vt puuloru baptiçator. Beatissimi sūt illi: sed q̄ sunt in glia sunt beatissi mi: ergo idē ē eis habere deū ꝛ deū nosse: ꝛ habere eū ꝛ dilige re eū: quare videt q vel succedat spei / vel qd fidei ꝛ charitati: qd ver est / cū alij dicūt q imo comphensio succedet spei: quę vt dicunt aliud est q̄ noticia dei. Sz qd hic dicit / dī p equipol lentiā: quia equipollēt cōphendere deū ꝛ nosse eū. Simile super Joh. vj. i Glo. Idē est audire patrē ꝛ esse a patre. i. eqpol lentia sunt. Deū ꝓtra naturā ꝛc. Contra. Aug⁹ sup illud Gen. ij. d. Formauit d̄ costa ꝛc. Ibi dic Id natura cuiusq rei qd de us de illa facit. Rsideo. Hic appellat natura solitus cursus na turę: cōtra quē facit de⁹: sed ꝓtra ipam naturā nihil: quia de se obediens est ei. Aliquando in scripturis. Baruch. iij. c. Filij agar qui ꝛc. Omnia vestra sunt / si habetis deū: qz qui habet ru sticū / habet ꝓdam ꝛ bouē. Uñ Hiero⁹. Auaricia auarior ē cui nō sufficit deus. Cephas q̄ omnibus maior. Contra. Sup illud Gal. ij. c. Restiti petro in faciē. Glo. Ut par qd nō faceret si se imparē sciret. Item: sup illud Numeri. iij. c. Numera filios le ui: dicit Origen. Pręcedat paulus ꝛ mihi viam ostendat: ipe apostolor maxim⁹ ꝛc. Sol. Paulus erat par petro in ꝓdica tiōe ꝛ alij similiter: quia nō poterat reuocari a petro qd ꝓdica bat: sed maior erat petro administratiōe: vt in ordinatiōe epi scopor ꝛ huiusmodi. Ad illud: maximus apl⁹ / intellige scię tia ꝛ labore. Mors nostra est. Uñ martinus. Si aliud exēplū vobis relinquo / peccaui. ij. Cor. iiij. c. Mors in nobis opat / vita aūt in vob. Magis / q̄ ꝓsentia. Ul / Per vitam angelos. Uñ sup illud Hiere. lj. a. Curauim⁹ babylonē ꝛ nō est curata: dicit Origen. Sūt medici: sub magno medico angeli dei volē tes aīas nr̄as curare a vitijs: qs dū ipos repellim⁹: aut eor cō silijs nō acqescim⁹: videtes se operā pdere / dicūt: relinquam⁹ eā. Ad iniuriā christi: q̄ sunt datores gratiar qd est cōtra chri stū. Christus subdit deo patri. Et loquit de eo inq̄tū est deus: ergo christus est minor patre inq̄tum est deus. Sol. Dicit ei subdi: qz quicqd habet / habet ab eo. Caput mulier. vir. j. xj. a. Qui ē ipa veritas pris ꝛ filij. Sz eodē mō posset pbare q pr ꝛ filij ē ꝓnexio: qz ipa ē veritas duor alior: ꝛ ipa veritas est dile ctio: q̄ pr ē ꝓnexio filij ꝛ spūsancti ꝛ filij pris ꝛ spūsancti. Sol. Nō īducit d̄ ad pbādū q spūs sit ꝓnexio: ꝗ ad pbādū q ipe ē nex⁹ eiusdē essentię cū patre ꝛ filio.

a Nemo itaq; gloriet: Exq; stulticia ē sapiētia mūdi huius /ponere.s. diuersa capita: Nemo gloriet in hoib⁹: pōnēs capita ecclie. b Oia enī vra: Probat vnitatē capitis p legē cōmunē naturę: q̄ est/q̄ q̄libet creatura cogit dare seipsam alij: vt sol/luna ⁊ sic de alijs: ⁊ regiōes sibijnuicē cogūt seruire velit nolit. Quę libet q̄ creatura alteri⁹ ē ancilla: q̄ nlla potest quātū est ō se habere dominiū simpliciter super aliā: et ita nec esse caput. Oia vestra: ad seruiēdū ad vtilitatē vestram. Sap. xvj. d. Omnia trāsfigurata oiz nutrici grē tuę deseruiebāt ad voluntatē eoz q̄ a te desiderati sūt. c Mūdus: noster ē/si ō illo fm volūtatē dei sentiam⁹: ⁊ cursus ei⁹ in dei volūtate ponim⁹/vt dicit Glo. d Vita: p̄sens nostra est/si modeste ⁊ cū gl'ia dei agitur. e Mors: nostra est/si spe futurę vitę p christo libenter morimur. f Ꝓsentia: nostra sūt/si sic vtimur eis ad sustētātionē vt nō offendam⁹ deū. g Futura: nostra sūt/si ea credentes mag' q̄ p̄sentia optam⁹: vel de vita ⁊ morte sctōz q̄ nobis ꝓposita sūt in exēplū. Vel fm q̄ dicit Glo. p vitā sctōs hoies ⁊ angelos accipe: q̄ student ꝓfectui fideliū: Per mortē diabolū ⁊ mēbra ei⁹: q̄ dum pseqūūt vtilitati seruoz dei inseruiunt.

23.q.7.c.quod autem in fine.

a Nemo itaq; gloriet in hoib⁹.
b Omnia enī vestra sūt siue paulus siue apollo/siue cephas siue mūd⁹/siue vita/siue mors/siue p̄sentia siue futura. Oia enī vestra sūt: vos aūt christi:

b Oia enī vestra sūt. Unde Aplus Ro. viij. f. Quō non etiā cū illo oia nobis donauit: Ps. Oia subiecisti sub pedib⁹ ei⁹. Hiero⁹. Credēti tot⁹ mūd⁹ diuitiaz est. Oia vra sunt: vt dnoz. i Vos aūt christi: vt creatoris ⁊ redēptoris. j. vj. d. Empti est' pcio magno: Ex q̄ patz q̄ facim⁹ christo iniuriā si nob attribuim⁹ dominiū creaturarū: q̄ō recepimus tāq; feudū a christo sic patefactū ē i adā. Glo. Si christi famuli sumus: cur q̄ ad iuriā christi aliq̄d de hoib⁹ sperat'? k Christ⁹ aūt dei: patr' q̄si auctoris p generationē ēnā ē de⁹. Et nota ordinē. Si nra sūt oia tūc sum⁹ christi ⁊ p ipm dei.

Ps.8.

In prologo biblie .ca.8.

Sic nos existimet. Hic incipit quartū capitulū: q̄ō diuidit in q̄tuor ptes. In pma tollit supbā magistroz/docēs de oibus bñ opinari: ō nullo iudicare: ⁊ nō curare diuitias alioz. In secūda exponit metaphorā de se ⁊ apollo /oñdēs p̄dicta in se ⁊ apollo i se trāsfigurata causa exēpli/ibi: Hęc aūt fratres trāsfigurauī i me. In tertia hūiliat magistros ⁊ p̄dicatores/ostēdēs non debere gl'iari de sapiētia sua/cū eā nō a se/s ab alio accęperit/ibi: Quid habes q̄ō nō accępisti ⁊c. In q̄rta p̄solat corinthios/oñdēs q̄ nō ad p̄fusionē eoz/s ad correctionē scp̄sit talia eis: ibi/Nō vt p̄fūdā ⁊c. Dic ḡ: l Sic nos existimet. Glo. continuat ei q̄ō dixerat. Dei adiutores sumus /nō ad ūmediatū p̄cedēs/s ad p̄cedentē sentētiā. Sz pōt cōtinuari ad id q̄ō imediate dictū ē. Exq̄ sum⁹ christi: Sic nos existimet hō/q̄ falli pōt: nō de⁹/nō angel⁹. m Et ministros. j. Pet. v. a. Judic'. viij. e. Nō dominabor vestri/s dns. Ministros: insimul seruiēdo alijs q̄b⁹ p̄dicauimus: q̄s baptiçamus: q̄ sūt in domo dei. i. in eccl'ia. Luc'. xxij. c. Qui p̄cessor ē in vobis sit ministrator. Propter hoc institutū fuit in regula hospitalioz q̄ q̄libet seruiat famulo suo: euerti pedes i mēsa. Eccl. iij. c. Quāto magn⁹ es/hūilia te in oib⁹. Quō aūt ministrare debēt/dicit. j. Pet. iij. b. Unusq̄sq; sicut accępit gratiā in alterutr̄ ⁊c. Et. j. xij. a. Diuisiōes grar̄ sūt: idē aūt dns. n Et dispēsatores: q̄sdā in ēpos p̄mouēdo: ⁊ sic de alijs dignitatib⁹ ⁊ officijs eccl'ię. iij. Regl'. v. d. Erāt salomoni octogīta milia latomoz i mōte absq; p̄positi' q̄ p̄erāt singulis opib⁹. Mat. viij. a. Ego sū hō sub ptāte p̄stitutus: ⁊ dico huic vade. Glo. Mi dispēsatores sūt: p q̄rū misterīū p̄uenit ad vitā ēnā. Itē nō dissipatores. Luc'. xvj. a. Hō erat diues q̄ hēbat villicū: ⁊ hic diffamat⁹ est apud eū quasi dissipasset bona illius. Itē nō oia retinētes/⁊ nihil tribuētes. Tales multi sūt hodie. Luc'. xij. e. Quis putas ē fidel'. Habet etiā diabol⁹ suos dispēsatores. Ūñ Exo. v. b. Pharao p̄posuit q̄sdā q̄ cogerēt seruire filios israel in luto ⁊ paleis ⁊ labore. Sz de bonis dicit Ro. xij. b. Qui p̄est i sollicitudie. n Ministerioz. vl/mysterioz Hauno. Vel⁹ ē dicere/mysterioz. Et q̄ de ipo Aplo min⁹ sentiebāt. s. q̄ nō eēt fidel' dispēsator ⁊ prudēs: sbdit: o Hic iā q̄ritur. q. d. nō alibi est hęc p̄tētio: ⁊ q̄ñ mel⁹ q̄s baptiçet: p Inter dispēsatores vt/ id est q̄liter. q Fidelis q̄s inueniatur. i. aliq̄s cui credēdū sit de dispēsatiōe sacramētoz. Prouerb. xx. a. Multi hoies misericordes vocant: virū autem fidelem quis inueniet: Prouerb. xxviij. c. Vir fidelis multum laudabitur.

2.Cor.4.a. A Ministrorum

k christus aūt dei. Ca. IIII.
l Sic nos existimet hō vt
m ministros christi: et dis-
n pensatores ministerio
o p rū dei. Hic iā q̄rit inter dispēsatores vt fidelis q̄s inueniat.

Sed Nihil aūt. p Querit ⁊c. vt fidel' q̄s inueniat: Ista q̄stio ip̄ probabil' videbat: sed mō videt esse insolubilis. Et nota q̄m triplex ē dispēsatio dignitat' i p̄lat': doctrīa ⁊ p̄dicatio i doctrib⁹: dona collata i vnoq̄q; siue sint naturalia siue gratuita/siue ipa tpalia. Hic iam quęri pōt inter istos: q̄s fidelis inueniat in dispensatiōe sua. Fidelitas p̄lati ꝓsistit i q̄nq; Jn diligētia custodiēdi: in audacia resistēdi: in sollertia pascēdi: in discretiōe distribuēdi patrimoniū crucifixi: i moderatiōe puniēdi. De pmo Esa. lxij. b. Sup muros tuos hierusalē. i. p̄latiōes tuas ꝓstitui custodes tota die ⁊c. Quātū debēt esse solliciti dicit. iij. Regl'. x. e. Quicūq; fugerit ō hoib⁹ his q̄s adduxi in man⁹ vestras: erit aia ei⁹ p aia illi⁹ dicit hieu exterminās achab ⁊ totā pgeniē eius. Hic est p̄lat' q̄ debet exterminare diabolū. Sz de in fidelitate eoz dicit Esa. lvj. d. Canes muti ⁊c. Alij etiā cū deberēt custodire / furant ⁊ vendūt gregē dñi. Ūñ Ps. Vendidisti p̄lm tuū sine pcio. Jobel'. iij. a. Puellā vendiderūt p vino. De audacia resistēdi p̄ncipib⁹ secularib⁹ et dęmonibus. j. Regl'. xvij. d. Pascebat seru⁹ tuus gregē patris sui ⁊ veniebat leo ⁊c. Job. xxix. c. Cōterebāt molas iniqui ⁊ de dētib⁹ eius auferebā p̄dā. Eccl. vij. a. Noli ab hoie accipe ducatū nisi virtute valeas irrūpere ⁊c. Sed de timiditate Job. x. b. Mercēnarius videt lupū venientē ⁊c. De sollertia pascēdi Exo. iij. a Minabatq; gregē ad interioza deserti. i. scp̄turę. Sz q̄s fidelis inueniat in hac dispensatiōe: nescio. Ūñ Eccl'. xxxiij. a. De pastoriib⁹ israel q̄ pascūt semetipos ⁊c. j. Pet. v. a. Pascite eum qui inter vos est gregem dñi. Eccl. vij. c. Pecora sūt tibi attende illis. De discretione distribuendi patrimoniū crucifixi honestis personis/Gen. vj. c. Fac tibi arcam de lignis leuigatis. Sed quia fit ecclsia de lignis toztuosis: ideo quotidie ruit. Deut'. j. b. Date ex vobis viros sapientes q̄rum conuersatio sit proba in tribubus vestris vt ponā vobis p̄ncipes. Josue multū fuit sollicit⁹ in distributiōe terrę sanctę. Sed hodie pōt dici de p̄latis nostris distribuētib⁹ bona ecclesię q̄ō di Prouerb. xxvj. b. Sicut qui mittit lapidē i aceruū mercurij: ita q̄ tribuit insipiēti honorē. Mercuri⁹ de⁹ mercator ē. q. d. sic mercator q̄ cōputat cū lapidib⁹ cōfūdit cōputationē suā si lapidē ponat inordinate: ita q̄ cōputat bona ecclię ⁊ i honore

Doralis

* ⁊ in p̄latiōis

l Sic nos existimet ⁊c. Nos adiutores. s. iij. b. Nec nimis: vt qui nos istoz deo arbitrant: Nec min⁹ vt q̄ nos dicūt iferiores pseudo. De nob arbitramini ⁊c. nō vt dños. j. Pet. v. a. Nō vt dñantes i clero subiecti inuicē. Glo. Maiores minoriib⁹: ⁊ minores maioribus. Ut deus vult sentiēdū eē p gradū in q̄ elegit eū. Vel sentiat. i. laboret si pōt vt sentiat de se sicut de⁹ sentit de ipo. Qui eū elegit. Job. xv. c. Ministeria diuidim⁹. i. officia cōmittim⁹. Vel/Ministeria. i. secrera. Diuidim⁹. i. docem⁹. Imitatores mei: Phil'. iij. d. Quę dicūt facite ⁊c. Matth. xxiij. a. Salutis illi⁹. i. grę quā ꝓfert de⁹ in sacramētis q̄ ipi dispensant: Dies dñi. j. Thessal'. v. c. Dies dñi sicut fur. Pro se rōnē reddet. Ro. xiij. c. Secreta cordiū patebūt. j. eodē. b. Quilibet q̄ videbit ꝓsciaz alternā. Ad idē sup illud Job. xxviij. c. Non cōpabit ei vitr̄. Glo. Uniuscuiusq; mētē ab alteri⁹ ocul' corpulētia ñ abscōdet. Et sup id Ro. xiij b. Oēs stabimus ante tribunal dñi. Glo. Ab oibus videbitur

Expositio Glo.

⁊ oim ꝓscias

a Mihi aūt Ita ḡrit̃ ꝓferētes mihi pseudo: sz Mihi pro minimo ē vt a vob iudicer: eē infidelis dispēsator a vobis. l. carnalib̄. b Aut ab hūano die. i. hūano itellectu: vel rōne illūināte hōiem iteriorē. Vel/ Ab hūano die. i. ab hoīb̄ oū sunt in suo die: qz ī hac vita fac̄ hō ad libitū. Immo videt q̄ p mario re/ putādū sit ab alīs iudicari: qz dicit Ro. xij. d. Prouidentes bona non tm̄ coram deo/ sed etiā coram hoī/ bus. j. c. g. Per omnia omnibus placeo ꝛc. Eccl. xlj. c. Curā habe de bono nomine. Eccl. xvj. a. Melius est nomen bonū q̄ vnguēta pciosa. Sol. huius sup illud Gal. j. b. Si hoīb̄ place/ re. Glo. Nō gl̄iam nostrā ḡrim̄/ cū hoīb̄ placere volum̄: sz gaudem̄ eis placere ꝓpter suā vtilitatē: nō vt hic appetam̄ tā q̄ mercedē: c Sz neq̄ meipm̄ iudico: ego q̄ meū̄ me nosco q̄ vos/ nō cognosco me pfecte: q̄ vos multo min̄ cognoscit̄. d Nihil enīm mihi ꝓscī sū. Nū dico q̄ nī cogīsco me p fecte. Glo. In nullo me remordet ꝓscia. Job. xvj. d. Ecce in cęlo testis mē: et ꝓscī mē in excelsis. q. d. ille scit q̄ iudicabit fm suū testimoniū. Itē Job. xxvij. a. Neq̄ enīm reprehēdit me cor meū in oi vita mea. j. Joh. iij. d. Si cor nostrū nō reprehēderit nos/ fiduciā habem̄ ad deū. e Sz nō in hoc iustificat̄ sū. Glo. Nō tō me iustū puto: qz pōt eē q̄d̄ nescio. Job. ix. c. Etā si simplex fuero/ hoc ipm̄ ignorabit aīa mea ꝛc. f Qui aūt iudicat me. i. pōt me iudicare. g Dns ē: q̄ nouit oia. h Itaq̄ nolite. aī tēp̄: iudicij. i Quo adusq̄ veniat. Esa. xj. c. Dns ad iudiciū veniet cū seniorib̄ ppli. Joheł. iij. c. Cōsurgēt ꝛ ascēdēt gētes in valle ioſaphat: qz ibi sedebo vt iudicē oēs gētes. k Abscōdita: ꝓscietias occultas. Glo. Iudicis iniuria ē si ante iudiciū eius a seruo ꝓcedat sententia. l Laus: pro opere suo.

a Mihi aūtē ꝓ minimo ē/ vt a
b vob iudicer/ aūt ab hūano die.
c Sed neq̄ meipm̄ iudico. Ni/
d hil enīm mihi cōscī sum/ sed nō
e in hoc iustificat̄ sū. Qui autē
f iudicat me/ dns est. Itaq̄ no/
g lite aī tēpus iudicare/ quoad
h usq̄ veniat dns q̄ ꝛ illumina/
i bit abscōdita tenebraꝝ: et ma/
k nifestabit ꝓsilia cordiū: ꝛ tunc
l laus erit vnicuiq̄ a deo. Hęc
m aūtē fratres trāsfigūraui ī me:
n ꝛ apollo ꝓpter vos: ut in no/
o bis discatis: ne suprā q̄ scri/
p ptum est: vnus aduersus al/
q terum insletur prō alio. Quis
r enim te discernit? Quid au/
s tem habes quod non accepi/
t sti? Si aūtem accepisti: quid
v glōriaris/ q̄si si nō acceperis?

Mihi ꝓ minimo ē. i. ab hūano iudicio. Ab hūano die. i. ab hoīb̄ oū sunt in suo die: qz ī hac vita fac̄ hō ad libitū. Immo dū si alī̄ iudicat aliū/ etiā in malo: sicut nō curaret aliq̄s si alī̄ q̄ nō eēt iudex ferret sententiā ꝛ eū. l Laus. Prouer. vlt. d. de muliere forti: Laudent eā in portis opa eī̄. i. in fine laus remūeratio. m Unicuiq̄: bū agēti vl̄ cogitāti. Nota Glo. d iudicijs. Qū ḡ nō errat̄ in reb̄/ vt recta sit ꝓbatio vicioꝝ ꝛtutūq̄ approbatio: pfecto si errat̄ ī hoī bus veniat̄ ē hūana tēptatio deo/ nō a legislatorib̄. Sedq̄ ī littera. B

n Hęc autē fratres. Dixit in principio qm̄ dicebāt inuicē: Ego sū pauli ꝛc. Sz rm̄ forte nūq̄ dixerāt: ꝛ ꝓpter hoc rm̄ det dicēs/ q̄ in se trāsfigurauit: ad ostēdēdū q̄ si nō est glorīādū in eo: multo min̄ gloriandū est in alīs. Et itez/ ne si noīaret illos pseudo videret̄ facere ex iuidia ꝛ odio erga eos. Dicit ḡ: o Transfiguraui. ij. Reḡ. xiiij. e. Ipe posuit in os ancillę tuę oia ꝗ̄ba hęc vt verterē figurā simonis huī. Sap. vlt̄. b. Sis creatura ab initio ad suū genus refigurabat̄. p At in nobis: q̄ maiores sum̄: ꝛ ideo si esset gl̄iandū in hoī/ bus/ in nob̄ magl̄ deberetis gl̄iari q̄ in alīs. Sz nō debet̄. q Supra. i. vltra vel ꝓtra. r Q̄ scriptū est. Igit̄ qui gloriat̄/ in dno gl̄iet̄. s Pro alio: baptista melioze. Vel/ Pro alio. i. se melioze. t Quis enīm te discernit. i. q̄s facit te maiorē vel meliorē alio: nō tu te/ nec alī̄ hō/ sed sol̄ dē. Sed qz posset q̄s respōdere: fides mea vel iustīcia facit me meliorē alīs: subānit: v Quid aūt hēs: boni: x Ad nō accepisti: a deo. Glo. Sciēdū est neminē posse discerni ab illa pdi tiōis massa/ nisi q̄ hoc bonū habet vt credat q̄ q̄cq̄d boni habet/ grā saluatoris accepit. y Si aūt accepisti: a deo et ꝓ me. z Quid gloriaris: q. d. nō est gl̄iandū ex hoc. Nota Glo. Trāsfiguraui ī me ꝛc. Glo. Sūmatim illos designat/ nō singillatī/ ne maior nasceret discordia. Nēo enīm audiēs nomen suū taxari vl̄ eī̄ cui fauet ꝓtēt̄ ē tacere: tacito ꝗ̄o noīe audiēs de se aliq̄d dictū dissimulat: Uū bona ē ꝓsuetudo p̄dicatoꝝ qm̄ se cōnumerant p̄dicantes ꝓtra peccata.

Ad litteram

De. peni. dis. 2. c. aplus.

Expositio Glo.

ꝛ oīm ꝓscietias videbit: id ē oīb̄ videri eos faciet. Propt̄ q̄d enīm dicerek: qz etiā mō videt eos. Daniel̄. vij. c. Libri. i. cōscietię/ apti sūt. Se cū dno moriturū temere ꝓmittebat. Mat. xxvj. c. g. peccauit petr̄ hoc ꝓmittēdo. Contra hoc dicebat ex amore. Et dicim̄ q̄ potuit esse q̄ ibi peccauit venialiter: qz forte ex elatiōe hoc dixit. Vel/ Temere. i. nōnunq̄ discrete q̄d agatur in homine. ē. ij. c. Quia potest esse in me/ peccatum qō nescio: Et quis gloriat̄ ꝛc. Prouerb. xx. b. Ut homo loquit̄ q̄ pōt habere culpam nescius. Hoc dicit ꝓtra quosdā qui dicebāt Ap̄lm̄ scire se habere charitatē: quia dicit Ro. viij. g. Certus sum quia neq̄ mors ꝛc. Occulta corda hominū in dei veritate: id est in nō dei iudicio. Vel hoc dicit: quia omne verū videt̄ ī deo q̄ ē veritas ī creata: Hoc ad humanā tēptationē pti/ net: id est q̄nq̄ iudicare de factis hoīm suspitiōe: id peccatū ē veniale: iudicare autē diffinitiōe et dicere cū certitudine q̄ ille peccat mortaliter cū possit nō peccare: est mortale. Tēptatio humana. j. x. f. Continere debemus: Luc̄. vj. c. Nolite iudicare ꝛ non iudicabimini. Quādo ergo errat̄ in rebus/ mortalis est culpa. Contra. Det aliquis elemosynā bona intentiōe: ꝛ tamen iudicat aliq̄s q̄ mala: cōstat q̄ nō est necesse q̄ peccet mortaliter. Scōm hoc etiā videt̄ multa incidere in illā sententiā. Esa. v. e. Uę q̄ dicūt bonū malū. Sol̄. Intelligit̄ de ꝗ̄turib̄/ nō de actiōib̄. Et illud aliud ꝗ̄bū Esa. q̄ dicūt bonū/ rē bonā nō actionē. Laus. i. remūeratio. Prouerb. vlt̄. d. Date illi de fructu manuū suaꝝ. Sūmatim: ñ specialit̄ siue noīatim. Sup̄ phibuit temerariū iudiciū ibi. f. Nolite iudicare aī tp̄s. Putās se hāe. i. ex merit̄. A se vl̄ a ministro: vl̄ ex bōitate ministri: Sz a te vel ab illis. i. baptistis. Gregō. Auctoris sui gl̄iam negare puncit̄

Expositio Glo.

gare cōuincit: q̃ sibi tribuit qd̄ opat. Jaco. j. c. Oē datū optimū ⁊ oē donū pfectū ⁊c. j. Paral. vlt. d. Oīs hęc copia quaz pauim⁹ de manu tua ē. Cū Apl̄s se ꝓtēptibilē videri fecit ⁊c. g dñs papa vel p̄lati sil̄r debent facere q̃d est qd̄ dicit / q̃ debet ire honorifice / ne ꝓtēnat a subditis. Et soluit q̃ ipse ꝓtēptibilē se reddidit in doctrina / vt sine ornatu verborū dicat. Sz videt q̃ imo ad l̄ram / q̃ncz p q̃busdā ꝓtemptibilē: q̃ncz p aliq̄s honorifice: sm qd̄ dicitur Prouerb. xxvj. a. Nō rūdeas stulto iuxta stulticiā suā: Responde stulto iuxta stulticiā suam. Non rūdeas dicit, ppt q̃sdā q̃b⁹ correctio est adhibēda: ⁊ sil̄r de ꝓtēptu ⁊ nobilitate ⁊ honoribus faciēdū est.

a Jām saturati estis
b
c facti estis: sine nobis regnat.
d Et vtinā regnet vt ⁊ nos vō-
e biscū regnemus. Puto enim q̃
f deus nos apl̄os nouissimos
g
h ostēdit tāq̃ mortī destinatos:
k qz spectaculū facti sum⁹ mun-
l do ⁊ angel⁹ ⁊ hoib⁹. Nos stul-
m ti ppter christū: vos aūt pru-
n dētes in christo. Nos ifirmi:
o vos aūt fortes. Vos nobiles:
p nos autē ignobiles. Usq̃z in
q hāc horam et esurimus et siti-
r mus et nudi sum⁹: ⁊ colaphis

Ad litteram

a Jām saturati estis. Hic ostdit q̃ nō debēt gl̄iari de baptismis ⁊ doctoribus: qz ab eo accęperūt fidem ⁊ doctrinā: ⁊ ipe a christo. Et ē rō talis: Si vos accępist⁹ a me / ⁊ ego a christo: et vos me ita ipotētē reputat⁹: multo magis estis infirmi ⁊ impotētes. Et subiūgit multas infirmitates ⁊ pēnalitates. Loquit q̃ eis ironice / dicēs: Jam saturati. i. spūsctō pleni / a christo. j. Regl. ij. a. Et famelici saturati sunt. Prouerb. xiij. d. Just⁹ comedit ⁊ replet aiam suā: vēter aūt impioz ē insatiabilis. Sicut eñ signū est saturitat⁹ qñ hō nō pōt comedere dulcia: sic ē de spūali saturitate / qñ q̃s tpalia q̃ dulcia videt / abomiat: iuxta illud Prouerb. xxvij. a. Aīa satiata calcabit fauū: aīę xo esuriēti etiā myrrhata dulcia videt: sic auar⁹ tpalia. b Jā diuites: scia ⁊ xtutib⁹ / vt paupib⁹ in his sūuenire possit: Hoc de se p̄sumebāt: ⁊ qñ q̃s facit se diuitē / signū est pauptat⁹. Unde Apocl. iij. c. Tu dicis q̃ diues sū ⁊ locuples ⁊ nullī⁹ egeo ⁊c. Lucl. xij. c. Est q̃ sibi thesauriçat / ⁊ nō est in deū diues. Sz. ij. Corl. vj. b. Sicut egētes / multos aūt locupletātes. c Sine nobis regnatis. i. putat⁹ q̃ bñ vos regatis sine auxilio nostro ⁊ doctrīa. d Vobiscū regnem⁹. i. vtinā esset⁹ tales q̃ regerem⁹ nos ad imitationē vr̄i. Qui bñ se regit / rex est i duplici regno. Matth. vj. a. Adueniat regnū tuū. Prouerb. xxj. b. Sicut diuisiōes aq̃rū: ita cor regis i manu dñi. Ps. Et nūc reges itelligite. Regnem⁹. Glo. Uere regnare est de spe et p̄missis vri secuz esse: ⁊ in aduersis gaudere. e Puto enim. Hoc legit duplicit: ironice ⁊ serio. Ironice sic: Ita putat⁹ vos qz regat⁹ vos: bñ: qz spectaculū ⁊c. q. d. nō ē vez. f Nouissimos mortī destinatos. i. ac si nihil valeam⁹ nisi ad occidēdū. q. d. nō ē sic: imo dñs posuit nos p̄ncipes. Unde Ps. Principes ppl̄oz ꝓgregati sūt cū deo abraā. Et alibi: Principes çabulō ⁊ p̄ncipes neptali. Esa. iij. c. Dñs ad iudiciū veni et cū senib⁹ ppl̄i sui ⁊ p̄ncipib⁹ eī⁹. b Mortī destinatos. Ps. Estimati sum⁹ sicē oues occisiōis i Qz spectaculū: q̃ si ad mōstrū ꝓueniebāt ad videndū mortē apl̄oz ⁊ alioz martyrū. Job. xij. a. Deridet iusti simplicitas: lāpas ꝓtēpta apō cogitatiōes diuitū patę i tps statutū. Sil̄r illi q̃ ñ ducūt vitā cū mūdo spectaculū facti sūt. Mat. xj. a. Quid exist⁹ i deserto videre ⁊c. Eccl. xliij. c. Pulchritudīe cādoris eī⁹ admirabit oculus: ⁊ sup ibrē eī⁹ pauebit cor qñ resolut i aquā. Loqt ō niue: sic qñ aliq̃s, q̃ māsit i inocētia effluit i lachrymas mirāt hoies Ut serio legi pōt sic. g Ostdit nos apl̄os nouissimos. id est similes nouissimis helię et enoch id est sicut illos nos exponet oi tribulationi / vt nos hūiliet: q̃ et vos debet⁹ hūiliari. Cant⁹. vj. d. de eccl̄ia: Terribil⁹ vt castroz acies ordinata: In cui⁹ cauda ⁊ capite fortissimi ponūt: i medio aūt debiles: Sic in eccl̄ia est: qd̄ significat in ꝓcessiōe monachoz: in q̃ ꝓcedūt ⁊ sequūt aliq̃ in albis: in medio iduti ꝓprio habitu. Propt ō qd̄ ō dr cātat eccl̄ia ō apl̄is qd̄ dr ō helia ⁊ enoch. Apocl. xj. a Hi sūt due oliue ⁊ duo cādelabra ⁊c. h Mortī destinatos: Qñ q̃s habet victoriā de aliquo regno q̃sdam reseruat ad occidēdū: sic dñs sctōs. Et hoc signū est: qz ipinguat eos charitate ⁊ cęter⁹ donis spūsctī: nō eñ vult habere macilēta aialia in

ꝓuiuio suo. Matth. xxij. a. Tauri mei ⁊ altilia occisa sūt. Esa. xxv. c. Faciet dñs oib⁹ ppl̄is in mōtē hoc ꝓuiuiū pinguiū ⁊c.

k Mūdo ⁊ angelis ⁊ hoib⁹: bonis ⁊ malis. Boni angeli venerūt ad martyria sanctoz vt ꝓfortarēt eos ⁊ aiarēt ad patiēdū. Unde Lucl. xxij. e. Fact⁹ est in agonia ⁊ angeli ꝓfortabāt eū: in signū q̃ ꝓfortarēt eos q̃ paterent p christo: christus eñ nō indigebat ꝓfortatiōe. Dan. iij. e. Angel⁹ dñi descēdebat in fornacē. Mali angeli vt incitarent ꝓsecutores ad flagellandum eos. iij. Regl. xxij. d. Quis decipiet achab regē isr̄l vt ascēdat ⁊ cadat in ramoth galaad ⁊c. Egressus est autē spūs ⁊c. Sil̄r boni hoīes illuc ibāt vt patiētia sctōz ꝓfirmarent i fide christi: mali ad irridēdū ⁊ flagellādū eos. l Nos stulti / reputatiōe nr̄a / ppt christū: qz p̄dicam⁹ eū infirmū fuisse ⁊ mortuū. m Vos aūt prudētes i christo: qz p̄dicat⁹ eū viuere / nō fuisse mortuū: ironice vel sine ironia. i. dicitis nos stultos / ⁊ vos videmini prudētes: qz dicitis nō potuisse mori / cū esset de⁹. n Infirmi. i. afflicti / sicut nō potētes resistere. p Ignobiles: ꝓtēpti: licet / o Nos nobiles. i. reuerēdi tanq̃z nobiles. Stulti: contra sapientiam filij. Infirmi: ꝓtra potētiā patris. Ignobiles: ꝓtra spiritū adoptiōis filioz in quo

Moraliter. Stulti ppter christū. Ps. Ut iumentū fact⁹ sū ⁊c. Prouerb. xvij. d. Stult⁹ si tacuerit / sapiēs reputabit ⁊c. m Nos aūt prudētes i christo. Hiero⁹. Malo esse rustic⁹ catholic⁹ q̃z vban⁹ hęretic⁹. Sic pōt dicere aliq̃ religiosi sęcl̄arib⁹ q̃ se exposuerī oīno paupati ⁊ tribulatiōi: sęcl̄ares sūt in delitijs ⁊ diuitijs: in q̃b⁹ si saluant⁹ / manifestū est q̃ religiosi stulti sūt: ⁊ ipi sapientes. n Infirmi: reputatiōe sūt sancti: tū in xitate sūt fortes. j. Regl. ij. g. Infirmi accincti sūt robore. Esa. xl. a. Qui sperāt in dño / mutabūt fortitudinē. o Ignobiles. s. j. d. Nō multi nobiles ⁊c. qz nobilitas ē sola q̃ aim morib⁹ ornat. q Esurim⁹. Cōtra. Ps. In diebus famis saturabit⁹. Et ibidē: Nō vidi iustū dēlictū: nec semē eī⁹ q̃rēs panē Sol⁹. Si q̃s paret alicui magnū prādiū: ⁊ ille i tardādo famē hēret: ñ diceret q̃ faceret illū mori fame: sil̄r dñs p̄pat scrīs illō magnū prādiū: vt meli⁹ comedāt ⁊ abūdāt⁹ saturēt. Deb. xj. g. Egētes āgustiati. Nota Glo. q̃ dic b. Libere ⁊ sine adulatiōe p̄dicātes ⁊ gesta p̄uę vitę maloz arguētes / q̃az nō bñt apō hoīes: Mat. xj. a. Qui mollib⁹ ⁊c. r Sitim⁹. ij. Corl. xj. f. In fame ⁊ siti ⁊ frigore ⁊ nuditate. Deb. xj. g. Circūiert i melot⁹. Melota pell⁹ ē. Luc. xvj. e. ō laçaro ⁊ diuite purpurato. Instabiles.

Ps. 2.
Ps. 46.
Ps. 67.
Ps. 43.
Ps. 36.

Expositio Glo.

a Jā saturati ⁊c. Ironia ē. Unde Aug⁹ ō doctrīa christiana Ironia ꝓnūciatione significat q̃d velit intelligi / cū hoi male facienti dicim⁹: res bonas facis: ironia est. Gen. iij. d. Ecce adā fact⁹ ē q̃si vn⁹ ex nob. Uere egre ē ō spe securū ec̄. Scōm b videt q̃ null⁹ regnet: qz sp timēdū ē ō ꝓmissis. Prouerb. xxviij. c. Btūs q̃ sp ē pauid⁹. Sol⁹. Hoc ñ itelligit ō securitate certitudinis / ⁊ spei q̃ bñ ē cū tioze. Prouer. xv. b. Secura mēs q̃si iuge cōuiuiū. Uilissimos oñdit. Contra. Dicit Ro. viij. e. Nos ppter p̄mitias spūs habētes: q̃ dignissimi erāt apl̄i. Unde notādū q̃ vilissim⁹ dicit q̃s duplicit: Utilitate pęnę: sic erāt nouissimi apl̄i: Utilitate culpę: ⁊ sic nouissimi sūt q̃ i magnis flagitijs sūt. iij. Regl. xiij. g. Fecerūt de nouissimis sacerdotes excelsorū: ⁊ ponebāt eos i phanis sblimib⁹. Bonis vt laudēt. Esa. lij c. Uox speculatoz tuoz leuauerī vocē: simul laudabūt ⁊c. Dis vtimur q̃si armis. ij. Corl. vj. b. Per arma iusticię a dextris ⁊c. ij. Corl. x. b. Arma militię nostrę nō sūt carnalia. Exo. xliij. e. Erat aqua q̃si mur⁹ ad dexterā eoz ⁊ lęuā. Laudantib⁹ ⁊ vituperātib⁹: laude ꝗ ꝓsecutionē vituperij: irrisione ꝗ elatiōis ipugnę. Sine adulatiōe. j. Thessal. ij. a. Nec̄z eñ aliq̃ fuim⁹ in sermōe adulatiōis ⁊c. Gram nō habēt apud hoīes: quia dicit

Moralitas Ps. 7.

Matth. xj. a.

filioꝝ in q̃ clamam⁹:abba pater: Ro.viij.c. a Instabiles: qz fugabant te ciuitate in ciuitatē. e Obsecram⁹:oram⁹ p eis: vt vt nob parcāt. g Peripsima.a peri qd ē circū ⁊ sima figura/facta ad modū c/quā repsētat. Per pipsima etiā signifi caf parura poni q̃ sic fit:⁊ fex cuiuslibet metalli.

a cedimur:⁊ instabiles sum⁹:et
b labōram⁹ opantes manibus
c nostris. Maledicimur et be/
nedicim⁹. Persecutionē pati
d mur ⁊ sustinemus. Blasphe/
e mamur ⁊ obsecram⁹. Tanq̃
f purgamēta huius mūdi facti
g sum⁹ ōim peripsima vsq̃ ad/
h huc. Nō vt cōfundā vos hęc
scribo/sed vt filios meos cha
rissimos moneo. Nā si decē
i milia pedagogoꝝ habeatis ī
k christō/sz nō multos patres.
Nā in christo iesu p euange/
l liū ego vos genui. Rogo er/
n go vos imitatores mei estote

purato. a Instabiles. Matth. x.c. Si persecuti vos fuerit in vna ciuitate/fugite in aliam. b Laboramus operates manib⁹ nostris. Ut Act. xx.g. Vos scitis qz nullius aurū vel argentū ꝓcupiui: sed man⁹ iste mihi ⁊ q̃ mecū erāt parauerūt oia. j. Thessal. ij.b. Nocte ⁊ die operantes ne aliquē vestrum grauarem⁹. ij. Cor. xi.b. Cū essem apud vos ⁊ egerē: nulli onerosus fui ⁊c. c Maledicimur et benedicimus: exē plo christi. j. Pet. ij. d. Qui cū maledicere tur nō maledicebat ⁊c. Ro. xij.c. Benedicite pseqntib⁹ vos. Iustū q̃ fuit vt legē quā tederat/impleret Apls. d Sustinem⁹: patiēter: imo libēter: imo gaudēter. Act. v.g. Ibant apli gaudētes ⁊c. ij. Cor. xij.c. Placeo mihi in infirmitatib⁹ meis/in ꝓumelijs/in necessitatibus/in pseculiōibus/in angustijs pro christo. e Obsecramus: Matth. v.g. Orate p pseqntib⁹ ⁊ calūniātib⁹ vos ⁊c. f Purgamēta hui⁹ mūdi. Luc. xxij.c. Expetiuit vos sathanas vt cribraret sicut triticū. Sed retineat ibi tm̄ paleas: de gnis nullū pōt habere: sic ⁊ mūdus cui⁹ est ꝓnceps. Ut illud: Qui sūt qs retinēs mūdus inhoruit. Heb. xi.g. Quib⁹ dign⁹ non erat mūdus. Job. xij. a. Deridet iusti simplicitas. g Oim peripsima vsq̃ adhuc. j. xv.d. Ut quid piclitamur omni hora quotidie morimur ꝓter gtiam vram fres. ij. Cor. iiij.b. Tribulationē patimur/sed nō relinq̃mur/deij cimur/sz nō perim⁹:semp mortificationē iesu ⁊c.

b Nō vt pfundā vos ⁊c. Immo volebat vt pfūderēt te bocqz magnificabāt se. Sol. Hęc nō est ꝓncipalis causa/ sed vt corrigerent p erubescentiā. Eccli. iiij.c. Est pfusio adducēs gtiam. Nota Glo. Aspera blandis mitigat: vt salutaris medicus moneo: nō vt arroget⁹ vobis: qz habeo vos charissimos. Glo. Pro quib⁹ tot mala passus sum. i Pedagogorū: a pede: ⁊ duco/cis vel pedes puer: gogos ductio. Gal. iij.d. Lex pedagog⁹ noster fuit in christo: Pedagog⁹ noster in christo ē q̃ ducit nos ī fidē christi. Habet christū ꝓm opinionē vestrā: k Nō multos patres. Prelati se debēt gerere vt patres: Sz pauci patres ecclię pupillorū ⁊ multi nutricij/q̃ tāgūt per vitia pedagogoꝝ. Pat multiplicat hęreditatē filij: ⁊ ipm corripit: sed ꝓlati nostri q̃ sūt nutricij/pupillos ecclię lactāt p adulationē: ⁊ diripiūt eternā eorū hęreditatē p exēplū malū. Vel etiā litteraliter. Eccch. v.c. Patres comederunt filios suos in medio tui. Nota Glo. Doces dicunt patres ꝓter honorē gratiā/ꝓter etatē/curāq̃ pietatis. k In christo iesu p euāgeliū ego vos genui: vt esset filij ei⁹ p fidē. Job. j.a. Dedit eis potestatē filios dei fieri. Gal. iiij.c. Filioli mei q̃s iterū parturio. Et Jaco. j. c. Volūtarie genuit nos verbo veritatis vt sim⁹ initiū aliqd̄ creature eius. j. ix.a. Opus meū vos est⁹. Eccli. iij.b. Quasi dñis seruiet his q̃ se genuerūt ī ope ⁊ sermone. m Rogo ergo. Exquo ostēdi vobis q̃ nō debet⁹ gloriari te pseudo ⁊c. q̃li pclusio omniū p̃cedentiū fere a ꝓncipio epl̄e. n Imitatores. j. xi.a. Imitatores mei estote sicut ⁊ ego christi: Quis p̃dicator audet hoc dicere: Eph. v.a. Estote imitatores dei sicut filij charissimi ⁊ ambulate in dilectione.

sicut ⁊ ego christi. Ideo misi
ad vos timotheū /q̃ est filius
me⁹ charissim⁹ ⁊ fidelis in do
o mino: q̃ vos cōmonere faciat
vias meas q̃ sūt in christo ie
su: sicut vbiq̃ ī omni eccl̄ia do
p ceo. Tanq̃ nō vēturus sim ad
q vos: sicut inflati sūt q̃dā. Ve
r nia aūt ad vos cito si dñs vō
luerit/⁊ cognoscā non sermo
s nē eoꝝ q̃ inflati sūt/sed virtū/
t tem. Non enī in sermone est
v regnū dei/sed ī vtute. Quid
x vultis: in virga veniam ad
y vos: an in charitate ⁊ spiritū
mansuetudinis.

Phil. iij.d. Imitatores mei estote fres ⁊c. o Cōmonere faciat. ij. Pet. j.c. Iustū arbitror q̃diu sū ī hoc tabernaculo suscitare vos in cōmonitione. p Tanq̃ nō vēturus sim ad vos sic inflāmati: qz nō venio mō/ꝗ mitto timotheum. ij. Cor. xiij.c. Obsēs scribo vob vt si pfis duri⁹ agā fm ptātē q̃ data ē mihi ī edificationē. q Inflati. j. viij.a. Scia iflat. r Si dñs voluerit. Glo. q̃ si venīā ad vos/ nisi culpa vra ipediverit. s Virtutē: id est potētiā ⁊ vitā. t Nō enī ī sermōe. Vñ Matth. v.c. Qui aūt fecerit ⁊ docuerit/ hic magn⁹ vocabit in regno cęlorū. Ro. ij. b. Nō auditores: sed factores. Jaco. j.d. Estote factores verbi nō auditores. v 37.dis. oez vim

Quid vultis. Posset quis dicere: quare prenuncias te venturū: Respōdet vt p̃paretis vos: ita q̃ nihil sit corrigēdum in vobis/ī virga correctiōis. Ps. Virga directiōis virga regni tui: dirigēs ad regna tua. Esa. xi.a. Egrediet virga d̄ radice iesse: qd̄ interptat incēdiū. De fraternitate charitatis Ps. Virgā virtut⁹ tuę emittet dñs. x In charitate. Glo. Manifesta dilectione/vt bona suppleā. y Et spū māsuetudinis. Glo. vt petis parcā. Absit: ne ipū filij diceret: si ī virga vētur⁹ es/noli venire. Melius est enim erudiri cum virga patris q̃ perire ī blandimento p̃donis. Ps. 44. Ps. 109.

Mat. xi.b. Qui mollib⁹ vestiūtur ī domib⁹ regū sūt. Exo. vij.d. De q̃ sūptū ē illd̄ Ps. Ranas ī penetralib⁹ regū ipoꝝ. i. adulationes. Marci. xi.b. Circumspect⁹ oibus cū iā vespera ēet hora/exijt ī bethaniā. Ibi Glo. Si q̃s hospitio eū suscipet ⁊c. Esa. lix.c. Corruit in platęis eq̃tas: ⁊ virtus ñ poterat ingredi: qz vt dic Terēti⁹. Obsequiū amicos/veritas odiū parit. Laboram⁹ opantes in vinea. Sed nōne in hoc multū retardabātur a p̃dicatione: q̃ pus deberēt accipe q̃ laborando se retardare. Act. vj.a. Non est equū nos relinquere verbū dei et ministrare mēsis. Sol. Aliquādo accipiebāt/aliquādo nō: ⁊ hoc qz nul⁹ eis dabat: ⁊ ne occasionē capiēdi daret pseudo: ⁊ ne causa quest⁹ viderēt p̃dicare. Ne blasphemēt nos. Videt q̃ male: qz. ij. Regl. xvj.b. dicit dauid d̄ semet q̃ eū blasphemabat: Sinite vt maledicat mihi iuxta p̃ceptū dñi: si forte reddat mihi dñs bñdictionē ꝓ maledictione. Hic q̃ silr Apls veteret vel le/q̃ blasphemarēt eū: qd̄ q̃ rogat: Solo. Faciebat quia blasphemādo eū peccabāt: Et silr vellet dauid q̃ semet ñ blasphemaret euz qz peccabat. Unde q̃ dixit finite: dixitq̃: nolite eū occidere: Quisq̃lię. Amos. viij.b. Minuam⁹ mēsurā: augeamus siclū: ⁊ quisq̃lias frumēti vendam⁹. Doces dicunt prēs: ꝓpt honoris grāz ī p̃latis: Propt etatē in seniorib⁹. Curā pietatis: vt minorib⁹ p̃lati. Leuit. xix.g. Coram cano capite surge ⁊ honora pson̄ senis. iiij. Regl. ij. c. Pater mi/pater mi currus israel ⁊ auriga eius. Et ideo autētice sunt. Sed nōne erores plures edocti sunt in ecclia: nō tm̄ autētici sūt. Sol. In omni ecclia. i. apd̄ oēs prudētes approbātes illas: nō sic aūt est de errorib⁹. Ut ofideret si non iret deū voluisse. Ex hoc videt relinqui q̃ aliqd̄ pōt fieri: licz dñs nolit. Sol. Si noluisse habet vim duaꝝ dictionū vera est. i. aliquid qd̄ de⁹ nō vult/est ⁊ potest esse: si aūt vna est dictio/falsa est: id est aliqd̄ est qd̄ de⁹ nō vult ēē. Alta sapiētię. Ro. xi.c. Noli alta sapere/sed time: Id est causa regni dei. Simile. xiiij.c. Regnū dei nō est esca: ⁊ potus: id est causa regni: Meli⁹ est erudiri ⁊c. Prouerb. xxvij.a. Melior est manifesta correctio q̃ amor absconditus: meliora sunt vulnera diligentis ⁊c. Expositio Glo. Ps. 104.

Omnino audit. Hęc est secunda ps epl̃e in q̃ docet resecare mẽbra putrida a corpe eccl̃ię/instruẽs corinthios: Et oñdit multis ꝛ causis/qm̃ resecãda sũt talia. Prima ẽ ꝓpter peccati enormitatẽ. Secũda q̃ imputat eis q̃ habẽt ptãtẽ resecãdi si nõ resecãt/ibi: Et vos iflati. Tertia ꝓter illoꝝ q̃ resecant vtilitatem: qz cõfusi redeunt/ibi: Ego q̃dẽ absens. Quarta ꝓter pcti cõtagionẽ/ibi: Nõ bona gloriatio. Quinta ꝓter vtilitatẽ eoꝝ a q̃b⁹ resecãt/ibi: Expurgate. Sexta determinat p q̃ fiunt mẽbra putrida/ibi: Scripsi vobis. Septimo quõ mẽbra illa resecant/ibi: Si q̃s frater ꝛc. Octauo ꝛeterminat q̃ tenent se separe ab eis/ibi: Quid enim mihi ꝛc. Dicit q̃: a Omno. i. sine aliq̃ dubitatione. b Audit: nõ dicit videt: Ex q̃ manifestũ est: qz ad ꝓbationẽ fornicationis nõ exigit testimoniũ ꝛ visu: ꝫ sufficit audit⁹ famę publicę.

Ps.15. c Qualis nec inter gẽtes. Vñ Ps. Abominabiles facti sũt i studijs suis. Q̃d aũt h̃ dr̃ i ꝓfusionẽ istoꝝ/ põt dici i ꝓfusionẽ christianoꝝ respectu gẽtiũ: ꝛ maxie clericoꝝ respectu laicorũ. Sz sumit fornicatio p̃ incestu: q̃ vitio clerici p̃cipue laborãt. Eçech. xvj. d. Habo te i aias odiẽtiũ te filiaꝝ palestinaꝝ q̃ erubescũt i via tua scelerata. Palestini iterp̃tat rete: ꝛ q̃b⁹ Eccli. xliij. c. Pascua diuitũ pauperes. Eçech. xvj. f. Nõ fecit sororꝛ tua sodoma ipa ꝛ filię eꝰ: sic fecisti tu ꝛ filię tuę. Thren. iiij. a. Maior effecta ẽ iniq̃tas ꝓpũ mei pctõ sodomoꝝ. Osee. vj. d. In domo israel horrẽdũ vidi ibi fornicatiões ephraim. i. diuitũ ꝏ patrimonio crucifixi. d Vxorẽ patris. Leuit. xx. b. Qui dormierit cũ nouerca sua/morte moriat. Deut. xxij. d. Nõ accipiet hõ vxorẽ pris sui nec reuelabit optimẽtũ eiꝰ. Itez Leuit. xviij. a. Turpitudinẽ patris tui nõ discooperies. Gen. xlix. a. Nõ crescas: qz ascẽdisti cubile patris tui. Vxorẽ patris. Sed mlto magis pbibet. s. habere filiã suã ꝓfessiõis: q̃ facũt plures sacerdotes. Hic dicit Glo. cãm q̃re sup h̃ istos redarguit. Erant enim ipi pticipes dũ paterẽt reũ tã igẽt pcti secũ ꝓuenire i corpe ptũ. Vxorẽ pris ꝛc. Aliq̃ religiosi q̃ exẽptionẽ ab epis suis ꝓcurãtes aufert eis dignitatẽ: Et significãt p herodẽ Mat. xiiij. a. q̃ abstulit herodiadẽ fris sui philippi vxorẽ. Ex h̃ accidit q̃ incarcerat in eis iohes. i. gra: ꝛ tãdẽ occidit: qz peccant in hoc mortalit. Gen. xx. d. Venit deꝰ ad abimelech: ꝛ ait illi: En morieris ꝓpter mulierẽ quã tulisti: habet enim viꝝ. Sz tũ iste nesciebat q̃ sara esset vxor abrae vt ibi dicit: ꝛ deberet reddere sicut ipe fecit. Sil'r Gen. xij. d. Flagellauit deꝰ pharaonẽ maximis plagis ꝓpter vxorẽ abrae: qz nulla mulier in domo eiꝰ poterat ꝓcipe: nec aialia fętꝰ habere: ꝛ nesciebat pharao q̃ vxor eiꝰ eẽt: Vñ dixit: Quare nõ idicasti mihi q̃ vxor tua eẽt: Propt hoc fere huiusmodi sũt infructuosi. e Et vos inflati estis ꝛ nõ magis luctũ. q. d. potiꝰ deberetis flere ꝓ eo ꝛ etiã ꝓ vob q̃b⁹

Ps.138. iputabit. Propter q̃d dicit Ps. Si occiderit deꝰ pctores viri sanguinũ declinate a me. j. Reg. xv. b. Abite /recedite ab abimelech/ne forte inuoluã te cũ illo. Gen. xix. c. Fecit angelꝰ exire loth de sodomis. Josue. ix. a. Gabaonitę sciẽtes q̃ terra sua tradẽda esset filijs israel/separauerũt se a terra: et sic saluati sunt. Et Josue. vj. d. Raab saluauit se ꝛ domũ suaz coccineo signo. Numeri. xvj. d. Recedite a tabernacul ꝛc. ne inuoluamini peccatis eoꝝ. Esa. lij. c. Recedite/recedite: exite inde: pollutũ nolite tangere: exite de medio eius. f Et tollat. i. q̃lsęz tollatur. Et nõ magis luctũ habuistis: cõpassio enim nõ est sibi.

Ps.118. Ps. Exit⁹ aquaꝝ deduxerũt oculi mei: qz nõ custodierũt legẽ tuã. In hoc etiã innuit q̃ epi cũ fletu ꝛ cõpassiõe deberent tollere p excõicationẽ flagiciosos de medio eccl̃ię. Vñ dicit de q̃dã epo q̃ sp flebat q̃tienscũq̃ excõicabat aliquẽ: ꝛ fere oẽs cito corrigebant p excõicationẽ suã. Eccli. xxij. a. Sup mortuũ deplora: deficit enim sensu. Et sequit postea: Requiescit enim nouissima vita sup mortẽ fratris: Li/fratris /ostruit cũ li/vita. Ibidẽ. Lugꝰ

(Expo. Ca. V.

a b Omnino audit inter vos fornicatio: et talis fornicatio c d q̃lis nec inter gẽtes: ita vt vxorẽ patris aliquis habeat. Et e vos inflati estis: ꝛ nõ magis luctũ habuistis/vt tollat de medio vim q̃ hoc opꝰ fecit. Ego quidẽ absens corpore: p̃sens autẽ spiritu: iã iudicaui vt p̃sens eum qui sic operatus est in nõie dñi nostri iesu christi

f g h i k

moritur septẽ dies: fratui aũt ꝛ ipij oẽs dies vitę eiꝰ. Hiere. ix. a. Quis dabit capiti meo aquã ꝛc. g Ego q̃dẽ. Tertia rõ. h Presẽs aũt spũ/sublimitate mẽtis. Col. ij. a. Nam si corpe absẽs sũ: ꝫ spũ vobiscũ sũ. iiij. Regis. v. g. Nõne cor meũ i pnti erat q̃n reuersus ẽ hõ ꝏ curru suo i occursũ tui. Sz nũq̃d spũs pauli erat vbi corpus eiꝰ nõ erat: Amb. dicit. Tãta gra erat cõcessa paulo vt vbicũq̃ esset/p spiritũ sanctũ cognoscere quid alibi gereretur ab his q̃b⁹ euã geliçauerat. i Iã iudicaui: id est resecari p excõicationẽ decreui. k In nomine dñi/id est auctoritate vel vice domini. Judicaui inquã/tradere hmõi. Nõ dicit hũc: ꝫ hiusmodi: ꝛ est lex ℣ cõmunis.

Col. 2. a 24. q. 2. c. [illegible]

Moraliter. b Presẽs aũt spũ. Sz m'ti de ꝓlatis sũt pntes corpe i ecclesijs suis: ꝛ absẽtes spũ. i. sollicitudine: mhil enim sciũt ꝏ sbdit'. Dicit tũ Glo. sup illõ Col. ij. a. Si corpe absẽs ꝛc. * spiritu video

Moraliter

a Omno audit ꝛc. Erant pticipes dũ paterent reũ ꝛc. Unde videt q̃ ad oẽs ptineat p̃cęptũ ꝛ correctiõe fratna: Mat. thęi. xviij. b. Q̃d etiã videt p illõ Amb. Pasce fame moriẽtẽ: si nõ pauisti/occidisti. Cũ ꝏpane materiali nõ possit q̃s pascere aliũ sine diminutiõe bonoꝝ tpaliũ: põt autẽ pascere spũaliter. i. corripe sine oi diminutiõe bonoꝝ suoꝝ spũaliũ: ꝛ multo melior est vita spũalis corpali: plꝰ tenet q̃libet reficere primũ spũalit q̃z corpaliter. Et si hoc videt fere q̃ totꝰ mũdꝰ iuoluit: qz pauci corripiũt relinquẽtes. Sol'. Oẽs tenent ad correctionẽ fraternã p loco ꝛ tpe/si dicret alicui ꝓscietia q̃ aliꝰ corrigeretur p eũ: sed ꝓlati debẽt etiã attẽptare/licet nõ dicret eis ꝓscientia de correctiõe subditoꝝ. Loquit ergo Apl's de eis q̃ poterãt corrigere ꝛ nõ corrigebãt. Q̃d patet p ipam. Glo. Qui eũ tolerabãt: Tolerare enim est eiꝰ q̃ alit facere põt. Prodit. i. manifestat. Testib⁹ nõ est opꝰ. Vñ sup illud Gen. iiij. b. Sãguis fratris tui abel clamat ad me dicẽs. Euidẽtia patrati sceleris clamore nõ indiget accusantis. Incipit de fornicatione. in. v. a. ꝛ vj. b. c. d. ergo hoc nõ ẽ p̃cęptũ/ꝫ admonitio. Sol'. Illud p̃cęptũ ẽ ꝛ monet eos ne sint trãsgressores. Cõpatiunt ꝛc. j. xij. d. Qui q̃ nõ cõpatit patiẽti/ nõ habet misericordiã: sz quãdoqz cõpatit q̃ largit cũ possit/non habet charitatẽ. j. Job. iij. c. ergo a ꝏmo: q̃ nõ habet misericordiã vel cõpassionẽ/ non habet charitatẽ. Vñ. j. xiij. b. Charitas patiẽs ꝛc. Ad idem sup illud Job. xxx. d. Cõpatiebat aia mea pauꝑi. Gregoꝰ. Nũq̃ q̃ vere cõpatit q̃d necessariũ, prio ꝓspicit/negat. Cõspicit. i. cũ dilectiõe videt indigẽtiã eiꝰ. Q̃d magis faciẽdũ eẽt. Augꝰ. Plãgis mortuũ magis plãge viuũ: an nõ sũt in teviscera christianę miserationis/vt plangas corpus a quo recessit aia: ꝛ non plangas aiam a q̃ recessit deꝰ? Eccli. xxij. a. Sup mortuũ plora ꝛc. Oẽs est pticipes minores: qz ei ꝓsentiebãt maiores: qz eũ tolerabãt. Deut. xij. b. Auferes malũ ꝏ medio isrl': victusq̃z ꝓpl's audiẽs trebit. Itẽ Deut. xix. d. Auferes malũ ꝏ medio tui vt audiẽtes cęteri timorẽ habeãt. Judicaui eũ. Sz videt q̃ male qz nõ erat ꝓfessus vel cõuictꝰ: nec debuit q̃ eũ excõicare. Sol'. Probabile ẽ q̃ monitꝰ fuit ab Apl'o vel aliq̃ auctoritate Apli: et ꝓpterea ꝓuictꝰ erat ipa fama publica ꝓtra ipm agẽte. Euidẽtia enim patrati sceleris nõ indiget clamore accusator'. Quibus mea auctoritas ꝛc. Ex q̃ sumit q̃ sic fit excõicatio: Excõico enim auctoritate dei patris ꝛ bti petri ꝛ pauli ꝛc. Diabolo eũ vexãdũ. Ex hoc videt q̃ dñs papa cũ habeat plenitudinẽ potestat' petri ꝛ pauli/si excõicat aliquẽ possit facere eũ vexari a diabolo: q̃d falsũ est. Sol'. Habet ptãtẽ q̃ ad tradẽdũ diabolo ꝫ nõ habet ptãtẽ cogendi diabolũ vt vexet illum q̃d habebat Apl's. Et nota q̃ diabolꝰ posset vexare excõicatũ: sed nõ vult ne ꝓpter vexationẽ resipiscat a pctõ: qz vexatio dat itellectũ auditui: Esa. xxviij. e. Dñs luceat i corde. ij. Pet. j. d. Donec dies illucescat ꝛ lucifer oriat i cordib⁹ vestr'. Ex his ꝓbis manifestat Apl's

Expositio Glo.

g cōmunis. a Cōgregati vobis ⁊ meo spū cū virtute dñi: id est vt vos ꝓcorditer ꝓgregati excōicetis eū auctoritate mea ⁊ auctoritate dñi. b Tradere huiusmodi sathanę in interitū carnis. ſ. c Vt: vexet eū diabol⁹ in corpe: vt sic carnalitate in eo destructa/spūs salu⁹ sit in die dñi. i. qñ vi sitabit eū illustrando ad pęnitētiā. Job. vj b. Ecce ī manu tua ē: verūtamen aīam illī⁹ fua. Vel/ In die iudicij. Unde nota q̄ Apls habebat hanc ptātē q̄ poterat coge re diabolū vt vexaret corpalīk quēcūq̄ ex cōmunicaret: ⁊ sic ve rano dabat illi intellectū redeūdi ad dñm. Vel pōt hoc intelli gi vt traditiōe spūali/q̄ tradik oīs excōicat⁹ diabolo: qz tūc ha bet latas habenas peccandi ꝓut vult. Et tunc est sensus. b Tradere hmōi sathanę in iteritū carnis. i. in volupta tes veniētes a carne q̄ interimūt spūaliter/⁊ ad interitū ęternū ducūt. c Vt spūs salu⁹ sit: qz nō videt hō q̄ peccat nullo ꝓhibēte aut curāte/ꝓsiderās enormitatē suā ꝑ hō cōfusus/ꝓuer tit ad cor/⁊ redit ad dñm. d In die: in hac visione ꝑ ꝓpriā ꝓfusionē. Vl qd dico: In noie dñi ⁊c. pōt eē veterminatio vel tradere: Iudicaui vobis cōgregati: ⁊ meo spū cū virtute dñi hmōi tradere in noie dñi ⁊c. id est ad bo norē ⁊ gliam eius: et est idē sensus.

a cōgregatis vobis ⁊ meo spi
b ritu cū virtute dñi iesu trādere
huiusmodi sathanę in interi/
c tum carnis/ vt spiritūs salu⁹
d sit ī die dñi nostri iesu christi.
Nō ē bona gliatio vīa: Ne/

e scitis qz modicū fermentū tō
f g h i k m l n o tā massam corrūpit. Expur/
gate vet⁹ fermētū vt sitis nō/
ua cōspersio sicut estis ꝗ ąçymi.
Etēm pāscha nrm imolat⁹ est
p christ⁹. Itaq̄ epulemur: non

ne. Sol. Nō pōt minui in eē suo vel natura sua vel pęna. Ut qd dz: opa bona extra charitatē facta valēt ad diminutionem pęnę/intelligik q̄ nō tot pctā fac: ⁊ tō nec tātā pęnā merek: qd si hic dicik pctm minui/itelligik q̄ ad nūerositatē/ nō q̄ ad pctī eēntiam. Igne diuinit⁹. iiij. Regl. j. b. Nō reprēdit christus Lucl. ix. g. sed affectū eo⁹ reprēdit. Sed ignorātiam: qñ dixit eis: Nescitl cui⁹ spūs estl. Desiderabāt vindictam: q̄ peccabant mortaliter vt videk: ꝗ nō oē tale desideriū ē mortale. Mā petrus Actl. v. a. Admōitionē ecclīastica suspēdere: q̄ excōicat⁹ nō est admonēd⁹/qd falsū est. Sol. Duplex est admonitio ī ecclia: cōis ⁊ ꝑuata. A cōi debet ꝑuari/ ꝗ ꝑuatim admonēdus ē. Liberū facere: qd ē qz nō cōicat suffragijs eccle się ⁊ alijs bñficijs. A diabolo suggerēte/nō auctore. Quo ꝓta/ miati nudāt. Sap. j. a. Spūsctūs disciplinę effugiet fictum. Mudi iuenirēt. Exb videk q̄ libet teneē vitare flagitiosū aī excōicationē. Sz dicim⁹ q̄ b tm reprēdūt ꝓsentiētes ei: ⁊ q̄ te nebāt redarguere eū. Uñ videk q̄ oīs cogscēs pctm alteri⁹ et nō redarguēs peccet. Contra: Sup illud Job. xxx. b. Posuit frenū in os meū. Glo. soluit: frenū doctorib⁹ ipositū dicens: noli arguere derisorē ne oderit te. Prouerb. ix. b. Sācti q̄ppe doctores odiosi fierēt: ⁊ ita aliq̄ sūt q̄ corrigi nō debēt: qd vex ē/ vt illi q̄ deteriores exb fierēt. Nota Glo. Si q̄s ptātē nō ha bet quē scit reū abijcere vel pbare nō valet/īmunis est: ⁊ iudicl nō ē sine accusatore dānare. i. sine testimonio vel fama publi/ ca vt nec christ⁹ iudā. Mat. xxvj. b. Job. xiij. c.

f Expurgate vet⁹ fermētū. Quinta rō ꝓter vtilitatē eo rū a qb⁹ resecāt. Expurgate vet⁹ fermētū. resecate a vob huiusmodi pctōrem/ g Vt sitis. i. ꝑmaneatl. h Noua ꝓspersio: virtutib⁹ innouati. i Sicut estis: facti in baptis mo. k Ąçymi: mūdi a corruptiōe peccati. Et nota vt dicit Glo. Cōspersio ē farina ꝑ aquā ꝓglutinata sine fermēto. Mo ua: addit: qz ꝓspersio ꝑ vetustatē pōt redigi in fermētū. Itez q̄ adhuc pasta est. i. mollis ⁊ nou⁹/fermētari pōt: sed panis co ct⁹. i. vstus igne tribulatiōis ⁊ charitatl roborat⁹ñ pōt. j. x. d. Un⁹ panis multi sum⁹ in christo. Exo. xij. f. Coxerūt filij israel farinā quā dudū ꝓspersam de egypto tulerāt. i. fecerūt subci nericios panes ąçymos: neq̄ em poterāt fermētari. Ąçyma idē ē qd ꝓspsio. Uñ dz ab a qd ē sine: ⁊ çyma çymatl: qd ē fermē/ tū. l Etem. Bñ dico q̄ debetl eū eijcere vt maneatis in vīa puritate. Etem: etiā ꝓter hoc. Em. i. quia. n Christus imolatus ē: q̄ christ⁹ quē debetis recipe/immolat⁹: vt pu/ rificet. m Pascha nostrū: ꝑ quē trāsire debem⁹ ab hac mi sera vita in ęternā. Lucl. xxij. a. Venit dies ąçymo⁹ in q̄ neces se erat occidi pascha. Et nota q̄ pascha qñq̄ dicit ipsa hora q̄ imolabat ⁊ comedebat agn⁹ q̄rtadecima die ad vespe⁹. Exo. xij. c. Decima q̄rta die pascha dñi ē. Qñq̄ dicit agn⁹ imolat⁹ Mat. xxvj. b. Ubi vis parem⁹ tibi comedere pascha. Qñq̄ panes ąçymi. Job. xviij. e. Ut comederent pascha. In p̄senti em die comederant pascha. i. agnum: hic sumit ꝑ agno. o Itaq̄: qm christ⁹ quē debem⁹ māducare imolat⁹ ē. p Epu lemur. q Expurgate ⁊c. Veterl hoīs. Col. iij. b. De mūdo ad pfez Joh. xiij. a. Pascha em nō vt qdā estimant Verba sūt Augl. eloquentis Ambrosio Tunc ponik pascha. Exo. xij. c. Sicut ouis. Esa. liij. c. Signatl frōtib⁹. Ezech. ix. b. Signa tau ī frō tib⁹ gemētiū ⁊ dolētiū: Jō em ad pinanētē deū transim⁹. Uñ alibi dicit Aug⁹ de his q̄ trāseūtib⁹ adhęrēt: qz cū trāseūtibus trāsibūt. Scōm hoc qd dicit Aug⁹. Pascha dicik a phase hę/ brēo/nō a pascha greco: qd dicit Amb. ꝑ Augustino videk fa cere Hiero⁹ sup illud Ezech. xxv. d. Extēdā manū meā super palestinos. Glo. Septuāgita: allophylos: id ē alienigenas trā stulerūt: q̄ tūc palestina mutata phe littera iuxta greco⁹ ꝓsue tudinē in phi: sicut apud nos ꝑ hebraico phase/grecū ⁊ latinū

Ad litteram

Ad litteram

Expositio Glo.

Expositio Glo.

¶ lemur nõ in fermẽto veteri: nõ in corruptiõe pcti. Itaq; epulemur ꝛc. Inuitat nos Apostolus ad paschale cõuiuiũ post q̃dragesimale ieiuniũ. Epulari em̃ ꝛ gaudere nos cõuenit q̃ dñs nr̃ mortu⁹ fuerat ꝛ reuixit: Luc. xv. g. Hiere. xlvj. d. Fortꝰ ipegit in fortẽ: ꝛ ãbo piter corruerꝰ: ⁊ fortior resurrexit. Cõedam⁹ g̃ carnes agni cũ pane azymo ꝛ lactucis agrestibus; Siquidẽ caro ẽ in ꝓtate panis in specie: agrestis lactuca in passiõis cõmemoratiõe: a ¶ Nõ i fermento veteri. Esa. xxvj. a. Apite portas ꝛ ingrediet gens iusta custodiẽs ꝓtatẽ: vet⁹ error abiit. b ¶ Neq; in fermẽto malicie ꝛ nequicie. Malicia ẽ liguator: nequicia hypocritarũ. Hoc duplici fermẽto tota ecclia ꝓ hodie est fermentata. Osee. vij. b. Quieuit ciuitas paululũ a cõmixtiõe fermẽti / donec fermẽtaret totũ Exo. xxxiiij. c. Nõ imolab sup fermẽto sãguinẽ hostie. i. i malicia liguator: neq; remãebit ò victims. i. ò hypocritar opib⁹ Mat. xvj. a. Et Luc. xij. a. Attẽdite a fermẽto phariseor q̃ ẽ hypocrisis. Exo. xij. c. Septẽ dieb⁹ fermẽtatũ ñ inueniet i domib⁹ vrs: q̃ cõederit fermẽtatũ pibit aia eius de cętu israel. c ¶ Sed in azymis sinceritatis. i. in puritate a vitijs ꝛ ignorantia vitę. d ¶ Et ꝓtatis. i. i ꝓtate bonor opeꝝ. Exo. xij. c. Qui cõederit fermẽtũ ꝛc. a pma die vsq; ad septimã. i. ab initio vitę vsq; ad finẽ vitę. Osee. vij. b. Ciuitas ꝛc. i. aia ab ipugnatiõe diaboli. In azymis. Tãgit q̃ ꝓcipit Exo. xij. b. Si comedat agn⁹ cũ pane azymo ꝛ cũ lactucis agrestib⁹ cũ amaritudine cordis. Sinceritatis: i affectu p ꝓtutis amorẽ. Veritatis: in intellectu p ꝓtatis cognitionẽ. Eccli. xxxj. c. Splẽdidũ in panib⁹ bñdicent labia multor. ij. Pet. iij. a. Excito in cõmonitione sinceram mentem. Phil. j. b. Hoc oro vt charitas vestra magis ac magis abũdet ꝛc. vt sit. sinceres ꝛc. Alit etiã exponit Glo. istud: In azymis sinceritatis ꝛ ꝓtatis: vt sinceritas mũdam vitã faciat: ꝛ ꝓtas oẽm fraudẽ excludat. e ¶ Scpsi vobis. Supra ostdit q̃ resecãda erãt mẽbra putrida a corpore: hic aũt determinat q̃ sint illa. Continua sic. Dixi: Expurgate ꝛc. ꝛ debetis: qr / scripsi: in alia epla: q̃ sequit: f ¶ Ne cõmisceamini: p cohabitationẽ ꝛ familiaritatẽ. Hãc epla m nõ habem⁹. In illa monuerat eos ne ꝓiũgerẽt fornicarijs: ipi ꝓo intellexerũt hoc de spũali fornicatiõe q̃ fit p quodlibet peccatũ mortale: de q̃ Ps. Perdes oẽs q̃ fornicant abs te. Et ꝓcipue de fornicatiõe idolor: ò q̃ Sap. xvij. b. Initiũ fornicationis ꝛc. Propter hoc subiũgit Apls: qm̃ intellexit hoc de fornicatiõe corpali / dicens: g ¶ Nõ vtq; fornicarijs huius mũdi. i. nõ ꝓm q̃ fornicatio est generalis ad oẽ peccatũ: nec ꝓm q̃ dr̃ idolatrię pctm̃ gẽtiũ. h ¶ Aut auaris: Hoc ñ iũgit ad vltimũ: ⁊ sic resume. i ¶ Aut: ne cõmisceamini auari ꝛc. Hoc scripsi vobis ꝛ p̃cepi. k ¶ Alioq̃n: nõ p̃cepissem vobis nõ cõmisceri gentib⁹: l ¶ Debueratis de hoc mũdo exisse: qr oẽs sunt fere fornicarij: sic / alioq̃n. i. si nõ vult ab stinere a cõmixtiõe taliũ. Debueratis ꝛc. i. melꝰ esset mori q̃ est exire de mũdo / q̃ viuere in hac cõmixtiõe ꝛ imitatione.

Doziuor. c. gaudemus.

Doziaiter

Doziaiter. e ¶ Ne cõmisceamini: mẽte cõsent. ẽdo: ore approbãdo vel cõsulẽdo vel adulãdo / ope adiuuãdo vel cooperãdo / corpe assistẽdo. Ro. j. d. Qui talia agũt / digni sũt morte: nõ solũ q̃ faciũt ea / sed etiã q̃ cõsentiũt facientibus. Itẽ nõ cõiuãdo: qr dicit Auctor tas: A quictu trahũt mores. Ps. Cũ puerso puertꝰ. Alibi: Cõmixti sũt inꝰ gẽtes didicerꝰ opa eor ꝛc. Deut. vij. b. Nõ imib cũ eis fęd⁹ ꝛc. qr Eccli. xxj. a. Stupa collecta synagoga peccãtiũ. Et ob hoc q̃ in vno accẽdit ignis peccati: statim ex vicinitate cõburunt alij. Propter hoc vt dicit Gen. xvij. b. seq̃strauit dñs abraam ab oĩbus p signũ circũcisiõis: ꝛ populũ israeliticũ a ceteris populis p ritũ legaliũ / vt dicit Exo. xx. p totũ. Et. ij. Cor. vj. c. dicit: Quę cõuentio christi ad belial: Baruch. iij. b. Inueterasti in terra aliena: coinq̃nat⁹ es cũ impijs. g ¶ Aut auari ꝛc. Eph. v. b. Qis fornicator aut imũdus aut auarus q̃ est idolor seruitus: nõ habet hereditatẽ in regno christi ꝛ dei. i. vj. g. Neq; maledici ne

Ps. 72.

Ps. 17.
Ps. 15.

a in fermẽto veteri: neq; in fermẽto malicie ꝛ nequicie: sed in
b azymis sinceritatis et veritatis. Scripsi vobis in epistola / ne cõmisceamini fornicarijs:
c Non vtq; fornicarijs huius mũdi / aut auaris / aut rapacib⁹ / aut idolis seruientib⁹:
d alioq̃n debueratis de hoc mũdo

q̃ rapaces regnũ dei possidebũt. i ¶ Alioq̃n debueratis de hoc mũdo exisse: p trãsitũ ad religionẽ q̃ est q̃dã mors peccato: ꝛ vita cũ deo. Vñ de iohe baptista. Antra deserti teneris sub annis ꝛc. Ps. Quoniã declinauerũt in me iniq̃tates p cohabitationẽ q̃tũ ad illos q̃ quiete cũ peccatorib⁹ habitãt ꝛ in vnũ: in correctiõe molesti erant mihi / q̃tũ ad cohabitãtes: ꝛ tñ corripiẽtes: ꝛ iõ cor meũ ꝓtra me est in me et formido mortis cecidit sup me ne peccẽ mortalit: timor ꝛ tremor venerũt sup me et ꝓtexerunt me tenebrę / nescio q̃d faciã. Sz sequit ꝓsiliũ: Quis dabit mihi pẽnas sicut colũbę: id ẽ vt fugiã de h mũdo. Job. iij. b. Quiescerẽ cũ ꝓsulib⁹ terrę q̃ edificãt sibi solitudines. ¶ Nũc aũt: pascha celebrat. Sic ergo videt ꝓtrarius Ambrosio. Sol. Hoc nomẽ pascha sumit ꝛ a greco ꝛ ab hebreo: et Aug⁹ cõsiderat illõ tm̃ ꝓm q̃ sumit ab hebreo. Ambrosi⁹ put sumit a greco. Credim⁹ q̃ si tpe suo simul essent in vno loco: plane sibi in hoc cõtradicerẽt. Notãdũ q̃ filij israel pascha celebrauerũt in egypto: Exo. xij. a. In deserto: Numeri. ix. a. In ꝛra pmissiõis Josue. v. c. Per pmũ significat trãsitus de vitijs ad ꝓtutes: p secũdũ trãsit⁹ de ꝓtute i ꝓtutẽ: per tertiũ trãsitus de gratia ad gliam. Propter hoc aũt repsentatur in ecclia triplex pascha: in pascha floridio / in die resurrectionis: in pascha annuo: q̃ celebratur alicubi: ꝛ fit in die in q̃ fuit pascha anni p̃cedẽtis: et maxime celebrat q̃ñ dies ille est post pascha. In pmo pascha honorat ꝛ adorat crux in signũ q̃ pnitentiã debem⁹ ãplecti. In secũdo cãtat alleluia: q̃ significat pfect⁹ noster in lętitia ꝛ laude ꝛ virtutibus. Tertium occulte celebrat: qr adhuc occultũ est nobis illud ineffabile gaudiũ q̃ habituri sum⁹ ẽ tertio trãsitu. Post pcupiscẽtias. Eccli. xviij. d Quib⁹ misceri nõ pmisit. i. idolatris gẽtib⁹. Ex hoc videt q̃ possumus comedere ꝛ conuersari cum gẽtibus et iudęis: quare ergo excommunicantur iudęorum ministri ꝛ maxime nutrices. Sol. Aliud modo reformat pactũ q̃tũ tunc: qr tunc valde pauci erãt christiani ꝛ multi gẽtiles: ꝛ ideo nõ poterãt christiani vitare ꝓsortiũ eor. Et iter tũc humiles erãt ad puertẽdum ex mutua cohabitatiõe: sed modo tã iudęi q̃tũ gẽtiles obstinati sunt: Nõ ẽ sic de nutricib⁹: Aut specialit ẽ causa q̃re excõicãt: qr dicit q̃ iudęi añq̃ pmittant pueros lactari a christianis mulieribus faciunt pũcere de lacte suo in cloacã in contumeliam creatoris. A fratribus talib⁹ ꝛc. Hoc videt contrariũ ei q̃d ante habitũ est in Glo. s. q̃ nõ pmisit misceri eis q̃ fornicant a deo: ꝛ constat q̃ isti sũt idolatrę: ꝛ etiã hic ĩmediate dicit Glo. sed nõ a gẽtilibus: qui constat erant idolatrę sicut ipi: ergo cõtraria est hęc Glo. Sol. Qr sunt idolatrę de illis qui post conuersionẽ iter conuertebant ad idolatriã. Si p̃cepissem gentilibus ꝛc. Quid est ergo q̃ beatus hilarius ita abominat gẽtes q̃ fugiebat omino consortiũ eor. Dicendũ q̃ hoc faciebat ad ostendendũ enormitatẽ idolatrię. Dñs cũ peccatorib⁹ comedit: Matth. ix. b. Sed ex hoc videt q̃ debem⁹ cõmunicare cũ christianis ab ecclesia p̃scisis: vt sic eos lucremur. Sic em̃ faciebat dñs: cuius omnis actio nostra est instructio. Sol. Nõ debemus eis cõmunicare vt confundant: ꝛ ne in error suo nutriant / cũ possumus eos monere. De dño dicim⁹ q̃ nunq̃ comedit cũ p̃scisis a iudaismo: sed cũ peccatoribus nõ abscisis: nec est simile de eo: quia ipe non poterat inquinari: certus erat de cõmunione illor cũ quibus comedebat: ꝛ nos si essemus certi tunc possemus: licet essent abscisi. Compendiũ male agentib⁹ ꝛc. Sed contra Eccs. ix. b. Melior est canis viuus leone mortuo. Ubi Glo. Canis peccator qui conuerti ꝛ pficere potest leone: id iusto mortuo qui nihil potest meritis suis addere: ergo male agenti est compendiũ viuere. Sol. q̃tũ ad hoc melior ẽ canis mortuus: sed nõ simpliciter: ꝛ q̃d hic dicit compendiũ ẽ mori / intellige q̃tũ q̃ viuant ꝛ in peccatis pseuerent. Mors igit peccatorũ nõ ppte ꝛ vere compendiũ est: sed mors martyrũ: iuxta illud: Mortis sacrę compendio vitã beatã possedit: tamen quoddã compendiũ est: quia vitat maiorez pęnã. Moiabilis. Luc. vij. f.

B a Nūc aūt: q; nō bene ĩtellexist: quę scripsi vobis. b Nō cōmiscēri: fornicarijs. Scripsi ꝗo determinādo ne cōmisce amini. c Si is q̃ frat nomiat: ⁊ in veritate nō ē: sed/ d Est fornicator ⁊c. publicus intelligitur. Vel/ Noiat fornicator. i. fornicator noiabilis. Vel/ Si is q̃ frat nomiat. alia littera. Et idem sensus. Glo. Ostēdit nō temere et quomodolibet: sed per iudicii auferēdos malos esse ab eccl̃ie cōione: etsi p iudiciuz auferri nō pnt: tolerēt poti; ne puerse malos eui/tādo d̃sq; ab ecclesia discedēs/ eos ḋs fugerevidēt mittat ad gehēnā. Itē Glo. Eam noiationē itelligi voluit Apl's q̃ fit ĩ quēq̃ cū sentētia ordie iudiciario atq; ītegritate, pferk: nā si noiatio q̃libet sufficit/ multi dānādi sūt inocētes. Si is q̃ frat. Argumētū/ q̃ oēs christiani fres sūt. Vex ē: sz non vt fratres viuūt: vel hereditates confundunt. Hiere. ix. a. Omis frater supplantans supplantabit. Michee. vij. b. Fratrē suū venat ad mortem/ g Cū hmōi nec cibum sumere. Ecce oñdit quō nos debeamus subtrahere ab his mēbris putridis: quia quo ad conuictū. Dicit em̃ Maum. j. e. Sicut spinę simuicē complectuntur: sic conuiuium pariter potātiū. Canō. Judę. d. Hi sunt in epulis suis maculę conuiuantes sine timore. ij. Job. c. Si quis venit ad vos ⁊ hanc doctrinam non affert nolite recipere eū in domum ⁊c. Seneca. Poti; est iudicandū cū quib; edas q̃ quid edas. ij. Thessal. vlt. b. Denūciam; vobis fratres in nomine dñi nr̃i iesu christi vt subtrahatis vos ab omi fratre ambulāte inordinate. Job. iiij. a. Judei ñ cōtūt samaritanis. e Maledic; / detractor. f Ebriosus. Glo. vsu. h Quid em̃. Posset respōdere: isti nō pti/nent ad nos: ⁊ ideo nō debemus eos separare a nobis p excōmunicationē: ideo ostendit Apl's q̃ ĩmo: quia sunt ō iurisdictione eor̃. Bene dico/ Si is q̃ frat nomiat. i Em̃. i. qz. Quid mihi est. i. attinet. k Qui foris. i. extra eccl̃iaz. l Judicare. q. d. nihil: non debeo eos excōmunicare. Sed vt dicit Glo. his poti; blandiendū est: sed: m De his qui intus sūt: id est in eccl̃ia/ nomie ⁊ pfessiōe: dic Glo. q. d. de alijs nō attinet. Luc. xij. b. Homo quis me constituit iudicē aut diuisorē sup̃ vos. Prouerb. xxix. d. Judiciuz a dño egredit singulorum Job. v. d. Pater non iudicat ⁊c. n Nōne iudicatis: iudicandi potestatem habetis. q. d. ita. Moraliter. o Foris sunt: oēs excōmunicati ⁊ infideles. Uñ in maximo periculo sunt: quia sicut ouis omibus lupis inferni exponunt per ptā. Exo. ix. d. Boies ⁊ iumenta ⁊c. inuēta in agris. i. in licētia peccādi grādie. i. tēptatiōib; mortua sūt. Amos. v. e. Et cūctis q̃ foris sūt di vę vę. Gen̄. vij. d. Deleta sūt vniuersa ⁊ remāsit noe sol; ⁊ q̃ erāt cū eo in arca. Hodie nō excōmunicant boies nisi p ꝓtumacia: sic in lege p alijs criminib; recipiebātur oblatiōes/ nō p supbia. Mūeri. xv. d. Aia q̃ p supbiā aliq̃d cōmiserit: qm̃ aduersus deuz rebellis fuit: peribit de ppl'o suo verbū em̃ dñi contempsit.

a do exisse. Nūnc aūt scripsi vobis nō cōmiscēri. Sēd tis qui frater noiat inter vos/ ēst fornicator/ aut auarus/ aut idolis seruiens/ aut māledic;/ aut ēbriosus/ aut rapax: cū hūiusmodi nec cibū sumere. Quid em̃ mihi tē de his qui foris sūt iudicare? Nōne m de his qui intus sunt vos iudicatis? Nam eos q̃ foris sūt de; iudicabit. Auferte malū ex vobisipsis.

Expositio Glo.

Pś. 49.

p Audet aliquis ⁊c. Contēptis fidelibus ⁊c. Ex h̄ eodē p portionabiliter videt q̃ si aliquis potest habere iudicē ecclesiasticū/ nō debet audire secularē. Vex est de negocio ecclesiastico. Leges diuinas spernūt: hoc intelligendū est de q̃busdā iudeis ⁊ falsis christianis: quia alij legibus diuinis nō vtebant:

 audacia est:

⁊c. iudicio ecclesiastico vel seculari ⁊c. Ex h̄ videt q̃ si clericus conuictus sit ĩ foro seculari q̃ excōmunicari possit. Cōtra dicit: sentētia lata a nō suo iudice nō valet. Sol'. Judiciū seculare: hoc est qd̃ est ō re seculari: nō qd̃ excōmunicet in foro seculari: vt loquit fm cōsuetudinē ecclesiarū: in quib; qd̃ fit ĩ seculari foro approbat in ecclesiastico/ vt dicit eē romę ⁊ alibi ĩ paucis locis. Ex arbitrio suspitionis. Nota q̃ ē suspitio temeraria ⁊ iudiciū ex illa, pcedēs: de q̃ Luc. vij. f. Noli iudicare. Et ē suspitio, pbabilis: vt si videt vir̃ osculantem mul'erē ⁊c. et suspitio violēta: vt si videt nudū cū nuda: hęc vltima sufficit ad iudicādū q̃ fit p testes: duę p̃me nō. Nā eos q̃ foris sunt de; iudicat: Immo ⁊ scti: qz iudicabūt scti nationes: Sap̄. iij. b. Sol'. Deus tm̃ iudicabit illos q̃ foris sunt. i. hoc iudiciū nō commisit p̃latis in p̃senti. Et hoc est qd̃ dicit Glo. sequēs: nō nobis cōmisit vt eos nūc iudicem;. Expo. Ca. VI

45. dis. ſz illud

A

Audet aliquis. In capitulo p̃cedenti dixit Apl's fornicatores/ auaros/ maledicos/ rapaces/ idolatras excōmunicatiōis gladio feriēdos. Sz qz corinthij cōtra fidei priuilegia sprētis iudicijs ⁊ sententijs ecclesiasticis/ secularia fora et gētilium leges preferebant: Quod etiā nostris temporibus paulus futuruz preuidit: ideo in hoc capitulo aduersus hoc scribit. Diuidit autem hoc capitulū in quattuor p̃tes. In prima arguit corinthios: quia litigant: ⁊ maxime coram infidelibus. In secunda monet eos/ vt ab iniuria proximorum desistant: quia et si homo non iudicat/ deus punit/ ibi: An nescitis. In tertia dicit q̃ licitum est sua repetere: sed aliquādo non expedit/ maxime litigando/ ibi: Omnia mihi licent. In quarta reddit causam matrimonij/ detestans fornicationē/ ibi: Corp; autem nō fornicatiōi. Arguēs q̃ eos: qz lites habent inuicem ⁊ coram infidelibus iudicibus: ⁊ quia fraudes sibi adinuicem faciunt/ dicit: p Audet. Dico q̃ habetis iudicare de his qui sunt in ecclesia: Unde ⁊ ipi debent iudicari a fidelib;: Et tamen/ Audet aliquis: fidelis. r Aduersus alterum: fidelem. q Habens negociū. Lis dicit negociū: quia negat ociū. Exo. xxiij. a. Pauperis nō misereberis ĩ negocio. s Iniquos: id est infideles: qui iniqui sunt fidelibus quocūq̃ modo possunt: ⁊ leges diuinas/ aut omnino spernunt: aut propter opprimendos bonos falsa expositiōe interp̃tant. Ex hoc etiā loco manifestum est q̃ nō debet infidelis cōstitui iudex christianoꝝ. Unde peccant mortaliter dñi ⁊ principes qui iudeos constituunt p̃positos super christianos: ⁊ possent ⁊ deberent coerceri per ecclesiam/ ne hoc facerent. Deut. xvij. d. Nō poteris hominē alteri; generis facere regē q̃ non sit frater tu;. Eccech. xxxiij. a. Terra cū iduxero sup eā gladiū ⁊ tulerit ꝓpl's vnū ō nouissimis suis ⁊c. Deut. j. b. Date ex vob viros sapiētes ⁊ gnaros: ⁊ ponā vob p̃ncipes. Osee. ij. c. Dabo ei imitatores: ex eodē vinitores locorū. Hiere. xxx. d. Erit dux ei; ⁊c. t Et nō: poti;. apd̃ sctos. Glo. q̃ dñi timētes iusticiā fuarēt: ⁊ legū Xitati/ salua charitate/ ⁊ charitati salua Xitate iudicādo defuirēt. Possūt dicere/ q̃ iniq̃ sciūt de iure ñ scti. Luc. xviij. a. Audite q̃d iudex iniqu; dicat ⁊c. Respondet Apl's. v An nescitis: pbās eis a mīori q̃ fideles sibi debēt p̃stituere iudices. x Scti iudicabūt. Glo. Cōparatiōe melior̃ facti: qz exēplo fidei illoꝝ pfidia hui; mūdi dānabit. Sap̄. iij. b. Judicabūt nationes ⁊c. Dat. xix. g. Sedebit ⁊ vos ⁊c.

Unde dñs dicit sanctis

Expositio Glo.